

Vilniaus universitetas Filologijos fakultetas
Lituanistinių studijų katedra

Rita Migauskienė
ŽINGSNIS

B1 / B2 lygių lietuvių kalbos
gramatikos mokymosi sąsiuvinis (II)

Vilnius, 2014

UDK 811.172'36(075)
Mi-104

Apsvarstė ir rekomendavo išleisti
Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto taryba
(2014-02-28, protokolas Nr. 3)

Recenzavo:

doc. dr. Nijolė Linkevičienė (VU)
Joana Pribušauskaitė (VU)

Iliustracijų autorė

Ona Juciūtė

Knygos rengimas ir leidyba finansuota ES projekto
Lietuva čia ir ten: kalba, mokslas, kultūra, visuomenė
(VP1-2.2-ŠMM-08-V-02-005).

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

© Rita Migauskienė, 2014
© Vilniaus universitetas, 2014

ISBN 978-609-437-262-9

PRATARMĖ

Lietuvių kalbos gramatikos mokymosi sąsiuviniai ŽINGSNIS skirti suaugusiems, siekiantiems išmokti lietuvių kalbą B1 / B2 lygiu.

Pirmajame sąsiuvinyje daugiau įtvirtinama bazinė gramatika: veiksmažodžių laikai, vardažodžių giminės, linksnių formos, linksnių ir linksnių su prielinksniais vartojimas. Antrasis sąsiuvinis skirtas neasmenuojamųjų veiksmažodžio formų (dalyvių, pusedalyvių, padalyvių) darybai ir vartojimui, taip pat mokoma neapibrėžiamųjų įvardžių, įterpinių, jungtukų, dalelyčių. Kiekviename sąsiuvinyje yra po du kartojimo skyrius – viduryje ir gale.

Šie sąsiuviniai skirti darbui su mokytoju, kuris galėtų plačiau pakomentuoti ir paaiškinti naują teorinę medžiagą. Vengiama lingvistinių terminų, kad būtų suprantama ir ne filologui. Todėl medžiaga yra pristatoma labai glaustai. Kad mokiniams būtų lengviau suvokti lietuviškus gramatikos terminus, leidiniuose prie jų pateikiamos lotyniškos santrumpos.

Pavyzdžiai imti iš kasdienės aplinkos. Stengtasi, kad leksikos sudėtingumas netrukdytų suvokti gramatikos dalykų.

Medžiagos pateikimas yra patikrintas daugelio metų darbo su panašaus kalbos mokėjimo lygio studentais. Esant reikalui, mokytojas dėstomų dalykų eiliškumą gali keisti.

Kiekvienam mokomajam elementui skiriama po kelis pratimus. Kai kurie dalykai yra tik prisimenami ir kartojami, todėl jiems skiriama nedaug pratimų, o dažnesnėms, naujoms ir sunkiau suprantamoms formoms – daugiau. Pratimai pateikiami sunkėjančia tvarka – einama nuo paprasčiausių prie sudėtingesnių (atpažinimas / daryba, vartojimas, laisvosios užduotys). Siūloma atkreipti dėmesį į mokinių lygį. Jei jie geriau moka gramatiką, kai kuriuos iš pirmųjų pratimų galima skirti atlikti namuose savarankiškai, o vėliau patikrinti neskiriant tam daug laiko.

Atliekant pratimus, kur reikia įrašyti prielinksnius, veiksmažodžių priešdėlius, jungtukus, dalelytes, gali būti keli vieno žodžio ar sakinio variantai. Mokytojas turėtų paaiškinti skirtumus, kada kaip reikėtų sakyti. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad, mokant veiksmažodžių priešdėlių, kartais pateikiamos sangražinės formos (.....si-prausti), o kartais (ypač antrojo sąsiuvinio antroje pusėje) sangražos dalelytę (kur reikia) turi įrašyti patys mokiniai.

Norėčiau nuoširdžiausiai padėkoti VU Lietuvių kalbos katedros docentei dr. Nijolei Linkevičienei ir Lituanistinių studijų katedros lektorei Joanai Pribušauskaitei, recenzavusioms šiuos sąsiuvinius už vertingas pastabas. Taip pat nuoširdžiai ačiū visoms Lituanistinių studijų katedros kolegėms, kurių patarimai ir parama labai praverė dirbant su šio kalbos mokėjimo lygio studentais. Atskirai norėčiau padėkoti dėstytojai Kristinai Jakaitei-Bulbukienei už visokeriopą pagalbą ir piešinių autorei Onai Juciūtei.

Tikiuosi, kad ši medžiaga pravers ir mokytojams, ir besimokantiems lietuvių kalbos.

Drąsiai ženkite antrą žingsnį. Sėkmės!

TURINYS

PRATARMĖ	3
PRISIMINKIME!	6
KURIS, KURI	9
DALYVIAI	13
Veikiamoji rūšis	13
Neveikiamoji rūšis (pasyvus)	23
APLINKYBIŲ RAIŠKA. LAIKAS	37
Pusdalyvis	37
Veikiamosios rūšies būtojo kartinio laiko dalyviai	39
Padalyvis	42
Dalyviai, padalyviai, pusdalyviai	51
Kartojimas	56
SĄLYGOS SAKINIAI	63
VISAS VISA VISKAS NIEKAS	67
KAS, KAS NORS, KAŽKAS, KAI KAS, BET KAS	69
KOKS NORS, KAŽKOKS, BET KOKS, JOKS	72
KUR NORS, KAŽKUR, KAI KUR, BET KUR, VIENUR..., KITUR, NIEKUR, VISUR	75
KADA NORS, KAŽKADA, BET KADA, KAI KADA, KADA NE KADA, TADA, VISADA, NIEKADA	77
SUDĖTINĖS LAIKŲ FORMOS	81
ĮTERPINIAI	89
JUNGTUKAI	97
Vienarūšės sakinio dalys	97
Apibendrinamieji žodžiai, jų skyryba	100
Šalutiniai sakiniai	104

DALELYTĖS	112
Beveik	112
Vos	112
Vos vos	112
Vos ne vos	112
Nors	114
Bent	114
Gi	115
Juk	115
Net	115
Ypač	116
Pat	116
Ar, argi, gal, negi, nejaugi	116
Vis	117
Vis dėlto	117
Vis tiek // vis vien	117
Tai, šitai	122
ŽODŽIŲ TVARKA SAKINYJE	126
KARTOJIMAS	129
PRIEDAI	136
LITERATŪRA	142

PRISIMINKIME!

1. Čia yra 5 sakiniai. Parašykite juos.

1.
2.
3.
4.
5.

jie *aš* *eisime* *ar* *studijavo* *tuose* *tu* *atvažiuoju*
ką *naujuoju* *pusę* *pačiuose* *per* *po* *žiemos*
kalbėjaisi *kursuose* *tik* *į* *kaip* *kavos* *universitetą*
vakar *su* *tas* *skambino* *valandos* *dėstytoju*
Jonai *žmogus* *tau* *pats* *jau* *paskaitos* *gerti*

2. Įrašykite klausiamąjį žodį ir atsakykite į klausimus.

1.tavo vardas?
2.tu esi?
3.tu atvažiavai į Vilnių?
4.mokaisi lietuvių kalbos?
5.galima pamatyti Vilniuje?
6.jūs esate patenkinti čia?
7.jūs rūpinatės dabar?
8.tu atsinešei tiek daug knygų?
9.veikei aną mėnesį?
10.laiko tu būsi Lietuvoje?
11.vakarėjai į banką?

3. Parašykite reikiamą linksnį.

0. Aš turiu (*didelis šuo*) **didelį šunį**.

1. Vakaražiūrėjome (*įdomus spektaklis*), kuris pastatytas pagal (*žinoma knyga*) (Mes) labai patiko. Spektaklis baigėsi (22.45 val.) Po (*puikus spektaklis*) norėjome išgerti (*karšta arbata*) su kokia nors (*skani bandelė*) , bet kavinės jau nedirbo. Nuėjome į stotelę. Joje stovėjo keletas (*žmonės*) Kol

- laukėme (*trečias troleibusas*) , atėjo dar keli (*žmonės*)
 Namų grįžome apie (23.30 val.)
2. Per (*šios atostogų*) buvome (*šaltoji Suomija*)
 Bet mums ji neatrodė tokia šalta. Iki (*Estija*) važiuojame (*puikus naujasis greitkelis*) , o toliau kėlėmės (*keltas*) Suomijoje buvome (2 savaitės) Paskui (4 dienas) nuvažiuojame į Švediją. Kai grįžome, parašiau (*elektroniniai laiškai*) (*visi draugai*) ir (*geriausi bendradarbiai*)
 Visi džiaugėsi mano (*įdomios žinutės*)
3. – (Tomas) , susitikime rytoj apie (*pirma valanda*)
 – Man būtų geriau susitikti (12.30 val.) , nes paskui turėsiu skubėti į (*kitas susitikimas*) – Gerai. Ar tau būtų patogu ateiti į (*senoji mūsų vieta*) netoli (*ta didelė stotis*) ? – Taip. Iki.
4. Romai (24 m.) , o Andriui (30 m.)
 Roma jaunesnė už Andrių (6 m.)
5. Savaitgalį su (*keli draugai*) buvome net (3, *filmai*)
6. Mama nusiuntė vaiką (*laikraštis*) nupirkti. Vaikas pasiėmė (*kepurė, pirštines*) , pasilenkė (*batai*) užsirišti, mama davė (*pinigai*) ir jis išbėgo.
7. Aš domiuosi (*naujosios technologijos*)
8. Tomai, nupirk (*vynas ir tortas*) ir
9. Asta gavo (*pinigai*) už savo darbą. Ji pasiėmė visus (*tie pinigai*) į kelionę. Ar tu pasiėmei (*pinigai*) iš banko?
10. Man patinka, kada kambaryje yra (*gėlės*)
11. Vakare pas Tomą ateis (*svečiai*) Su (*jie*) Tomas dirbo vasarą.

4. Parašykite reikiamą veiksmažodžio formą. Pabaikite sakinius.

0. Aš (*norėti*) **noriu** juodos kavos.
1. Ką jūs (*veikti*) vakarais? Anksčiau mes dažnai ,
2. Kadangi vaikai (*susipykti*) , dabar (*sėdėti*) prie stalo ir (*tylėti*)
3. Aš tau vakar (*sakyti*) , kad (*neturėti*) laiko. Gal mes (*galėti*) susitikti rytoj?
4. – Ar tu (*būti*) vakarais namie? – Taip, vakarais man (*patikti*) būti namie. Aš (*klausytis*) muzikos, (*kalbėtis*) su tėvais.
5. Vakare mes (*nuvažiuoti*) į centrą, nes mums (*reikėti*) nueiti į banką.
6. Mama kasdien (*pirkti*) maisto produktus ir (*virti*) pietus.

7. Kodėl tu (*tylėti*) ir nieko (*nesakyti*) ?
8. Kitais metais mano vienas brolis (*studijuoti*) Berlyne, o kitas (*dirbti*) Kaune.
9. Vakar tu (*turėti*) mažai laiko. Ar (*spėti*) viską padaryti?
10. Dabar aš (*gyventi*) ir (*mokytis*) Vilniuje, o prieš metus
-
11. Per paskaitas studentai (*rašyti*) pratimus, (*skaityti*) tekstus, (*diskutuoti*)
-
12. Kasdien į darbą aš (*važiuoti*) troleibusu, o (*grįžti*) pėsčiomis.
13. – Ar jūs (*būti*) studentai? – Taip, mes (*būti*) studentai.
14. Ji (*duoti*) man žurnalą, bet aš (*neimti*)
-
15. Po metų jis (*baigti*) universitetą, bet dar (*nežinoti*), kur (*dirbti*)
-
16. Pernai draugai (*atostogauti*) Italijoje. O kur jūs (*atostogauti*) ?
17. Kai būna šalta, aš (*rengtis*) vilnonį megztinį. Ką tu (*rengtis*) kasdien?
18. – Ką tu (*daryti*) rytoj? – Rytoj rytą mūsų šeima visi kartu (*tvarkytis*) namus, po to mes (*eiti*) į baseiną, o vakare (*pasivaikščioti*) po senamiestį. Ar jūs (*norėti*) eiti su mumis?
19. Jonai, ko tu (*tikėtis*)? Būk optimistas, (*tikėtis*), kad viskas bus gerai.

5. Įrašykite galūnes.

Užgavėnių persirengėliai, kurie savaitgalį Vilniaus gatv..... šaukė „žiema, žiema, bėk iš kiem.....“, atrodė šiek tiek juokingai. Žiem....., kurią jie bandė išvaryti, nebuvo nė kvapo. (*Šie*) met..... gamta klaidina vis.....: tok..... keist..... žiem..... seniai niekas nematė.

Kai pasižiūri pro lang....., sunku patikėti, kad dabar – vasaris, paskutinis žiem..... mėnuo, kai galėtu-me važiuoti nuo kaln..... rog..... ar slid..... (*rogės, slidės*), o namie gerti karšt..... arbat..... . Sausio pradž..... pasidžiaugėme trump..... žiem....., bet nespėjus net nos..... nušalti ji užleido viet..... orams, panašesn..... į vėlyv..... ruden..... ar ankstyv..... pavasar..... .

Niekas nedrįsta prognozuoti (*šie*) met..... žiemos or..... . Pasak sinoptikų, vasar..... (*vasaris*) bus gana šilta, iškris daug kritul....., tačiau kaip bus toliau – neaišku. Etnologė Gražina sako, kad dabar niekas iš sen..... žmon..... nebspėja, kok..... bus orai. Nors kelet..... pastar..... met..... (*pastarieji metai*) atrodė, kad pavasaris ateina vis vėliau, klimatologai teigia, jog tai klaidingas, per por..... met..... susidaręs, įspūdis.

Pagal spaudą

KURIS, KURI

Atsakykite į klausimus.

1. Kuriame name tu gyveni? / Kokiame name tu gyveni?
2. Kurio obuolio tu nori? / Kokio obuolio tu nori?
3. Kurį filmą tu žiūrėjai vakar? / Kokį filmą tu žiūrėjai vakar?
4. Kuris iš šių žmonių nuotraukoje yra tavo draugas? / Koks yra tavo draugas?

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė
vard. (nom.)	kuris	kuri	kurie	kurios
kilm. (gen.)	kurio	kurios	kurių	kurių
naud. (dat.)	kuriam	kuriai	kuriems	kurioms
gal. (acc.)	kurį	kurią	kuriuos	kurias
įnag. (instr.)	kuriuo	kuria	kuriais	kuriomis
viet. (loc.)	kuriame	kurioje	kuriuose	kuriose

Kuris, kuri visada vartojamas po žodžio, apie kurį kalbama.

Sakinių modeliai:

a) I dėmuo + kuris / kuri + II dėmuo

Man patinka namas. Jis yra prie upės. – *Man patinka namas, **kuris** yra prie upės.*

Žmogus rašo laišką. Jis sėdi prie lango. – *Prie lango sėdi žmogus, **kuris** rašo laišką.*

b) I dėmuo + kuris / kuri + II dėmuo, + I dėmens pabaiga

Man patinka namas. Jis yra prie upės. – *Tas namas, **kuris** yra prie upės, man labai patinka.*

Žmogus rašo laišką. Jis sėdi prie lango. – *Žmogus, **kuris** rašo laišką, sėdi prie lango.*

*Tas vyras, → **kuris** ← stovi (kas?) prie lango, yra mano brolis.*

*Tas žmogus, → **kurį** dabar ← matai (ką?), dirba Seime.*

*Susitikau pažįstamus, → **su kuriais** ← keliavome (su kuo?) į kalnus.*

1. Įrašykite reikiamą *kuris, kuri* linksnį.

0. Ta mergina, **kuri** stovi prie teatro, yra mano draugė.

1. Pyragas, iškepė mama, buvo labai skanus.
2. Visi draugai, pakviečiau į gimtadienį, atvažiuos.
3. Atostogos, taip laukiau, buvo puikios.

4. Spektaklis, žiūrėjau vakar, buvo labai įdomus.
5. Knygą, norėjau, padovanojo Jūratė.
6. Žmonės, susipažinau, buvo labai malonūs.
7. Kavinė, susitikome, nedidelė, bet jauki.
8. Latvijos miestai, apsilankėme, mums labai patiko.
9. Pažįstamas, turėjau susitikti, neatėjo.
10. Kelias, vakar važiavau, buvo platus ir lygus.
11. Parodoje, buvau vakar, susitikau savo studentus.

2. Įrašykite tinkamus žodžius.

0. Atvažiavo draugė, kuri **gyvena** Kaune.
 1. Pagaliau atėjo studentė, kurios jau dešimt minučių.
 2. Pamačiau pažįstamą, kuriai prieš savaitę savo žodyną.
 3. Užėjo kaimynė, kurią vakar mes Gedimino prospekte.
 4. Pasikviečiau pusseserę, su kuria vasarą po Aukštaitiją.
 5. Žurnalai, kurie yra apie keliones.
 6. Knygos, kurių yra apie psichologiją.
 7. Laikraščiai, kuriems yra apie laisvalaikį.
 8. Straipsniai, kuriuos yra apie muziką.
 9. Žurnalai, kuriais yra apie kiną.
 10. Knygos, kuriose yra apie dailę.

3. Sujunkite sakinius pagal pavyzdį.

0. Vakar mano draugė išskrido į Italiją. Ji visada svajojo pamatyti Romą.

Vakar į Italiją išskrido mano draugė, kuri visada svajojo pamatyti Romą.

Mano draugė, kuri visada svajojo pamatyti Romą, vakar išskrido į Italiją.

1. Aš užsisakiau bilietą. Jį reikia pasiimti per savaitę.

.....

2. Užvakar į geležinkelio stotį palydėjau draugę. Ji išvažiavo prie jūros.

.....

3. Po kelių minučių prasidės keleivių registracija į reisą. Šiuo reisui skrendame ir mes.

.....

4. Šį savaitgalį atvažiuos mano draugas. Aš jo nemačiau kelis mėnesius.

.....

5. Rytoj turiu stotyje pasitikti žmogų. Aš jo nepažįstu.

.....
.....

6. Po mėnesio aš laikysiu egzaminą. To egzamino labai bijau.

.....
.....

7. Asta dirba parduotuvėje. Ta parduotuvė yra netoli oro uosto.

.....
.....

8. Tomas pamiršo saugojimo kameros kodą. Toje kameroje yra jo daiktai.

.....
.....

4. Sudarykite sakinius pagal pavyzdį.

0. Atvažiavo autobusas // ilgai laukiau. – *Atvažiavo autobusas, kurio ilgai laukiau.*

1. Čia tas troleibusas // reikia važiuoti į bendrabutį.

.....
.....

2. Jonas / vaišintis / pyragėliai // aš pati iškepiu.

.....
.....

3. Aš žinau / keletas / parduotuvės // dirba visą parą.

.....
.....

4. Direktorius / jūsų laukia du lankytojai // reikia jūsų parašo.

.....
.....

5. Lietuvoje gyvena / keli draugai // turiu parašyti laiškus.

.....
.....

6. Nusipirkome stalą // stovės kompiuteris.

.....
.....

7. Ūkininkas augina obuolius // daro sultis.

.....
.....

8. Linas atnešė / dėžės // sudėjome knygas ir sąsiuvinius.

.....
.....

9. Draugai / keliavome vasarą // dabar gyvena / Kaunas.....

.....
.....

10. Mes susitaupėme / pinigai / kelionė // seniai svajojome.

.....
.....

5. Baikite sakinius.0. Ta moteris, kuriai **skambinau, dirba ambasadoje.**

1. Tai mašina, kurios
2. Maži vaikai, kurie
3. Studentės, su kuriomis
4. Gėlės, kurias
5. Obuoliai, kurių
6. Sesuo, kuriai
7. Tas pažįstamas, kurį
8. Štai kavinė, kurioje
9. Žmonės, kuriems
10. Miestai, kuriuose

6. Parašykite sakinių pradžią.0. **Draugų, kurie vélavo,** laukiau stotelėje.

1. nusipirkau vakar.
2. susitikome kavinėje.
3. atvyko iš Vokietijos.
4. buvo labai skanūs.
5. radau striukės kišenėje.
6. man labai trūksta.
7. ji labai norėjo paragauti.
8. yra Vilniaus senamiestyje.

7. Užpildykite lentelę pagal pavyzdį.

0. Automobilis,	kuriuo	važiavome	prie	jūros,	yra	tėvų.
1. Studentai,		buvo	neaišku,		namų	darbų.
2. Žmonės,		tada	susitikome,	yra		Vokietijos.
3. Žinau	tokių		kurios		ir	sekmadienį.
4. Atvažiavome	į		kuriame		kelias	dienas.
5. Kompiuteris,		aš		yra	labai	brangus.
6.	kuri	man	labai	patiko,		
7. Prašom	papasakoti	apie		kurioje	šįmet	
8. Draugė,		atnešiau		neatėjo	į	paskaitas.
9.	kuris					
10.	kurios					

DALYVIAI

VEIKIAMOJI RŪŠIS

ESAMASIS LAIKAS

Padaroma iš esamojo laiko kamieno:

pirkti, perka , pirkto	<i>perk-ę</i>	+ -qs, -antis	-anti
laukti, laukia , laukė	<i>lauk-ią</i>	+ -iqs, -iantis	-ianti
turėti, turi , turėjo	<i>tur-i</i>	+ -js, -intis	-inti
rašyti, rašo , rašė	<i>raš-ę</i>	+ -qs, -antis	-anti
		perkas, perkantis	perkanti
		laukiąs, laukiantis	laukianti
		turįs, turintis	turinti
		rašąs, rašantis	rašanti

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė
vard. (nom.) <i>kas?</i>	perkas, perkantis laukiąs, laukiantis turįs, turintis rašąs, rašantis	perkanti laukianti turinti rašanti	perką, perkantys laukią, laukiantys turį, turintys rašą, rašantys	perkančios laukiančios turinčios rašančios
kilm. (gen.) <i>ko?</i>	perkančio laukiančio turinčio rašančio	perkančios laukiančios turinčios rašančios	perkančių laukiančių turinčių rašančių	perkančių laukiančių turinčių rašančių
naud. (dat.) <i>kam?</i>	perkančiam laukiančiam turinčiam rašančiam	perkančiam laukiančiam turinčiam rašančiam	perkantiems laukiantiems turintiems rašantiems	perkančioms laukiančioms turinčioms rašančioms
gal. (acc.) <i>ką?</i>	perkantį laukiantį turintį rašantį	perkančią laukiančią turinčią rašančią	perkančius laukiančius turinčius rašančius	perkančias laukiančias turinčias rašančias
įnag. (instr.) <i>kuo?</i>	perkančiu laukiančiu turinčiu rašančiu	perkančia laukiančia turinčia rašančia	perkančiais laukiančiais turinčiais rašančiais	perkančiomis laukiančiomis turinčiomis rašančiomis
viet. (loc.) <i>kur?</i>	perkančiame laukiančiame turinčiame rašančiame	perkančioje laukiančioje turinčioje rašančioje	perkančiuose laukiančiuose turinčiuose rašančiuose	perkančiose laukiančiose turinčiose rašančiose

Studentas (koks?), kuris laukia autobuso, jaudinasi. – Autobuso **laukiantis** studentas jaudinasi.
Pažįstu moterį (kokią?), kuri perka tą knygą. – Pažįstu knygą **perkančią** moterį.

1. Įrašykite reikiamas veikiamųjų dalyvių formas.

0.	<i>tekanti saulė:</i>	Man patinka rytais žiūrėti į tekančią saulę .
1.	<i>ateinanti vasara:</i>	važiuosiu atostogauti į kalnus.
2.	<i>žiūrintys žmonės:</i>	Spektaklį buvo nuobodu.
3.	<i>artėjanti sesija:</i>	Studentai ruošiasi
4.	<i>grįžtantys draugai:</i>	Namo parėjau kartu su kitais iš koncerto
5.	<i>nemėgstantis vaikas:</i>	Dar nesutikau šokolado
6.	<i>keliaujančios turistės:</i>	buvo viskas įdomu.
7.	<i>atvažiuojantis autobusas:</i>	vėlavo 10 minučių.
8.	<i>vėluojanti draugė:</i>	Ilgai laukiau
9.	<i>esantis baseinas:</i>	Vakarais į miesto centre susirenka daug žmonių.
10.	<i>augantys medžiai:</i>	Šiuos prie namų pasodino mano senelis.

2. Padarykite veikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvį ir įrašykite jį į sakinį.

0.	<i>eiti</i>	einantis, einanti	Einantys žmonės skubėjo.
1.	<i>rašyti</i>		testą studentai buvo susikaupę.
2.	<i>groti</i>		Ar tu jau girdėjai šią grupę?
3.	<i>mylėti</i>		Namie jo laukė tėvai.
4.	<i>laukti</i>		vaikams nusibodo sėdėti koridoriuje.
5.	<i>statyti</i>		Tėvas kalbėjo su tvorą darbininkais.
6.	<i>važiuoti</i>		troleibuse nebuvo laisvų vietų.
7.	<i>artėti</i>		šventės suteikia daug džiaugsmo.
8.	<i>studijuoti</i>		jaunuoliams davė pažymėjimus.
9.	<i>skristi</i>		Ar tu matei virš Vilniaus oro balioną?
10.	<i>skaudėti</i>		dantį reikia gydyti.

3. Pakeiskite pagal pavyzdį. Dalyvinius junginius įrašykite į sakinius.

0. *Studentas, kuris rašo* – **rašantis studentas**.

Paklauskite testą **rašančio studento**, kada jis baigs.

Nebematau daugiau **rašančių studentų**, taigi egzaminas baigėsi.

1. *Žiema, kuri artėja* –
- Visai nelaukiu
- Vaikas džiaugiasi
2. *Žmonės, kurie laukia* –
- Ilgai troleibuso buvo pikti.
- Stotelėje buvo daug

3. *Šventės, kurios ateina* –
 Visi ruošiasi
 Per važiuosiu pas tėvus į kaimą.
4. *Vaikai, kurie žaidžia* –
 Kieme mačiau kelis
 Visiems kieme daviau po saldainį.
5. *Telefonas, kuris skamba* –
 Girdžiu kitame kambaryje
 Niekaip negalėjau rasti rankinėje
6. *Gėlės, kurios žydi* –
 Bažnyčia buvo papuošta
 Draugei įkurtuvių proga padovanojau vazonėlį
7. *Vanduo, kuris verda* –
 Daržoves reikia sudėti į
 Atsargiai, nenusidegink

4. Įrašykite pagal prasmę tinkančius žodžius (veikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvius).

0. Aš turiu **galiojantį** studento pažymėjimą.
1. Mes einame susitikti su draugais.
2. Jam svarbūs metalai.
3. Jie pamatė troleibusą.
4. Mes išėjome pasitikti svečių.
5. Parke moterims nepatiko blogas oras.
6. žmonėms buvo labai šalta.
7. vaikas buvo ramus.
8. Vakar mačiau studentus.
9. Jonas pamatė puikiai merginą.
10. Prie jūros žmonės atrodė linksmi ir nerūpestingi.

Esamojo laiko sangražinės formos
 kalbasi
 + **be + si** + dalyvio galūnės
besikalbantis, besikalbanti

5. Parašykite tinkamą dalyvio formą. Su žodžių junginiu sugalvokite po sakinį.

0. Jaunuoliai, kurie juokiasi – **besijuokiantys jaunuoliai**.

Besijuokiančių jaunuolių grupelė sėdėjo aplink stalą.

1. Mergaitė, kuri šypsosi –

2. Moterys, kurios kalbasi –

3. Močiutė, kuri ilsisi –
4. Studentai, kurie mokosi –
5. Vaikas, kuris džiaugiasi –
6. Draugės, kurios pykstasi –
7. Poilsiautojai, kurie maudosi jūroje –

6. Apibūdinkite šiuos žmones. Vartokite iš šių veiksmažodžių padarytus veikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvius.

džiaugtis, eiti, galvoti, gerti, ilsėtis, kalbėtis, miegoti, mokytis, sirgti, skaityti, skambinti, studijuoti, sveikinti, šokti, valgyti

0. Ši mergaitė atrodo **serganti**.
Ji atrodo mažai **valganti** ir **gerianti**.

1.
.....

2.
.....

3.
.....

4.
.....

5.
.....

6.
.....

7.
.....

Nuotraukos iš interneto

VEIKIAMOJI RŪŠIS

BŪTASIS KARTINIS LAIKAS

Padaroma iš būtojo laiko III asmens formos kamieno:

nu-pirkti, perka, **pirko**
su-laukti, laukia, **laukė**
pa-žiūrėti, žiūri, **žiūrėjo**
pa-rašyti, rašo, **rašė**

*nupirk-*o+ **-ęs, -usi:**
*sulauk-*ė+ **-ęs, -usi:**
*pažiūrėj-*o+ **-ęs, -usi:**
*paraš-*ė+ **-ęs, -iusi:**

nupirkęs, nupirkusi
sulaukęs, sulaukusi
pažiūrėjęs, pažiūrėjusi
parašęs, parašiusi

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė
vard. (nom.) <i>kas?</i>	pirkęs laukęs turėjęs rašęs	pirkusi laukusi turėjusi rašiusi	pirkę laukę turėję rašę	pirkusios laukusios turėjusios rašiusios
kilm. (gen.) <i>ko?</i>	pirkusio laukusio turėjusio rašiusio	pirkusios laukusios turėjusios rašiusios	pirkusių laukusių turėjusių rašiusių	pirkusių laukusių turėjusių rašiusių
naud. (dat.) <i>kam?</i>	pirkusiam laukusiam turėjusiam rašiusiam	pirkusiai laukusiai turėjusiai rašiusiai	pirkusiems laukusiems turėjusiems rašiusiems	pirkusioms laukusioms turėjusioms rašiusioms
gal. (acc.) <i>ką?</i>	pirkusį laukusį turėjusį rašiusį	pirkusią laukusią turėjusią rašiusią	pirkusius laukusius turėjusius rašiusius	pirkusias laukusias turėjusias rašiusias
įnag. (instr.) <i>kuo?</i>	pirkusiu laukusiu turėjusiu rašiusiu	pirkusia laukusia turėjusia rašiusia	pirkusiais laukusiais turėjusiais rašiusiais	pirkusiomis laukusiomis turėjusiomis rašiusiomis
viet. (loc.) <i>kur?</i>	pirkusiam laukusiam turėjusiam rašiusiam	pirkusioje laukusioje turėjusioje rašiusioje	pirkusiuose laukusiuose turėjusiuose rašiusiuose	pirkusiose laukusiose turėjusiose rašiusiose

mot. g.		vyr. g. vns. ir dgs. (išskyrus vard.)	
skaityti, skaito, skait-ė rašyti, rašo, raš-ė matyti, mato, mat-ė	+ iusi	skaičiusi rašiusi mačiusi	skaičiusio, skaičiusiam, skaičiusį, skaičiusiu, skaičiusiam skaičiusių, skaičiusiems, skaičiusius...

Vyras (koks?), kuris supyko, išėjo iš kabineto. – **Supykęs vyras** išėjo iš kabineto.

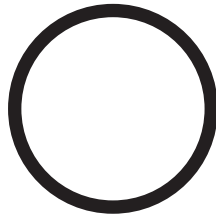
Pažįstu moterį (kokią?), kuri nusipirko tą knygą. – **Pažįstu tą knygą nusipirkusią moterį.**

1. Nupieškite veidą:

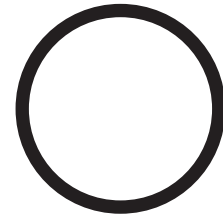
nusiminęs

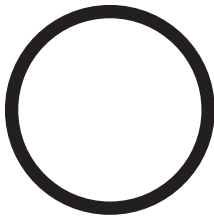
įsimylėjusi

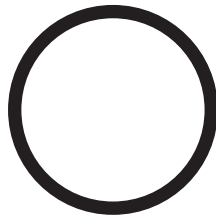
nustebęs

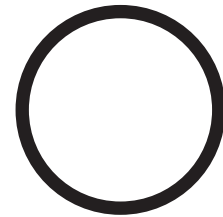
išsigandusi

supykęs

pavargusi

2. Padarykite dalyvius.

		esamasis laikas	būtamasis laikas
0.	nu-eiti, eina, ėjo	<i>einantis, einanti</i>	<i>nuėjęs, nuėjusi</i>
1.	at-skristi, skrenda, skrido		
2.	su-augti, auga, augo		
3.	iš-virti, verda, virė		
4.	su-šalti, šąla, šalo		
5.	pa-valgyti, valgo, valgė		
6.	pa-vėluoti, vėluoja, vėlavo		
7.	pa-vargti, vargsta, vargo		
8.	su-gesti, genda, gedo		
9.	pa-miegoti, miega, miegojo		
10.	su-pykti, pyksta, pyko		

3. Iš šių veiksmažodžių padarykite būtojo laiko veikiamosios rūšies dalyvius ir įrašykite į sakinius.

ateiti, pasipuošti, pasisiūlyti, pavargti, pavėluoti, pralaimėti, supykti, susijaudinti, susirinkti, susirūpinti, sušalti

0. **Susijaudinę** studentai laukė egzamino.

1. keliautojai sustojo pailsėti.
2. svečiai pasveikino šeimininkus.
3. Vakar man paskambino mama.
4. draugai užėjo į kavinę išgerti karštos arbatos.
5. tautiniais drabužiais merginos pasitiko užsienio diplomatus.
6. salėje žiūrovai išjungė telefonus ir laukė spektaklio.
7. varžybas komanda išvažiavo namo.
8. draugas neskambina jau savaitę.
9. studentas įėjo į auditoriją.
10. Jie padėjo į pagalbą vyrui.

4. Įrašykite tinkantį būtojo kartinio laiko veikiamosios rūšies dalyvį.

0. **Pailsėję** sportininkai treniravosi toliau.

1. mokiniai kalbėjosi apie atostogas.
2. atostogos buvo puikios.
3. močiutei buvo sunku lipti laiptais.
4. Pernai studentus organizatoriai pakvietė į ekskursiją.
5. Žurnalistai kalbėjosi su spektaklyje aktoriais.
6. Tą filmą galima žiūrėti tik žmonėms.
7. troleibuse nebuvo vietos.
8. lėktuvu keleiviais rūpinosi oro uosto darbuotojai.
9. į lėktuvą keleiviai kalbėjosi.
10. lėktuvo keleiviai laukė atsiimti bagažą.
11. metais mes daug keliavome.

5. Darbas poromis. Kaip žmogus galėtų atrodyti ir jaustis tokiose situacijose? Apibūdinkite dalyviais.

1. Vyras ką tik laimėjo maratono varžybas.
2. Žmonės žaidžia šachmatais.
3. Vaikinas ir mergina po valandos tuoksis.
4. Vaikinui baisios pagirios.
5. Mergina ką tik pamatė vaiduoklį.
6. Po 10 minučių studentai laikys sunkų egzaminą.

7. Moteris nemiegojusi kelias paras.
8. Studentas nusipirko naują sportinį automobilį.

6. Pakeiskite pagal pavyzdį. Dalyvinius junginius įrašykite į sakinius.

0. Žmogus, kuris sušalo – **sušalęs žmogus**.

Stotelėje stovėjo tik keli **sušalę žmonės**.

Sušalusiam žmogui reikia duoti gerti karštos arbatos.

1. Studentas, kuris pavargo –

Vakare troleibusu važiavo daug

Vakar su kalbėjomės apie atostogas.

2. Tėvai, kurie susirūpino –

Policininkas ilgai kalbėjosi su

Mokytojas viską paaiškino

3. Klientas, kuris supyko –

Restorano direktorius atsiprašė

Padavėjas atnešė sąskaitą

4. Maistas, kuris paseno –

Kavinėje valgėme

Nuo man skaudėjo pilvą.

5. Draugė, kuri grįžo –

Nuėjau pasitikti į stotį

Visą vakarą kalbėjomės su iš kelionės

6. Moteris, kuri paskambino –

Sekretorė pasakė, kad direktoriaus nėra.

..... kalbėjo labai piktai ir nemandagiai.

7. Kompiuteris, kuris sugedo –

Negalėjau dirbti

Justas labai pigiai nusipirko, ir pats jį pasitaisė.

Aš niekada nepirkčiau

7. Perskaitykite pasaką. Pabraukite dalyvius. Kokia jų funkcija pasakoje?**Gandro kilmė***Lietuvių liaudies pasaka*

Kartą ponas Dievas Dzidoriui padavęs maišą, pilną gyvačių, varlių, žiurkių ir visokių vabalų, liepęs nunešti į upę ir paskandinti. Tik neleidęs pasižiūrėti, kas ten yra.

Dzidorius nunešęs prie upės, pasidėjęs ant kranto ir galvojęs: „Kaip nepasižiūrėjęs aš skandinsiu?“ Tai kai atrišęs maišą, tuoj žiurkė išbėgusi. Šis pradėjęs ją gaudyti. Tuo metu visos bjaurybės – gyvatės, varlės, vabalai – išbėgę iš maišo.

Dzidorius parėjęs namo. Dievas klausias:

– Ar paskandinai?

Dzidorius:

– Visi išbėgo, nieko nesugavau.

Dievas vėl sakęs:

– Tai tu eik ir gaudyk juos per visą amžių.

Dzidorius, pavirtęs į gandrą, ir šiandien tebegaudo po laukus, po balas savo paleistus gyvūnus.

Pabandykite papasakoti apie savo šalies senų senovę.

Pvz.: Senų senovėje mano šalyje **gyvenę** labai dideli ir stiprūs žmonės. Jie **buvę** geri medkirčiai. Mūsų šalyje **plytėję** daug miškų. Miškai gražiai **ošę** dieną ir naktį. Medžiai miškuose **žaliavę** ir **šlamėję**. Bet žmonės **tureję** išgyventi. Jiems **reikėję** medžių. Jiems **buvę** labai lengva iškirsti medžius, nes **buvę** garsūs savo stiprybe. Galima manyti, kad gamta keršijo žmonėms, bet ne. Gamta **nesupykusi**, bet **buvusi** labai dosni, iki kol žmonės **pradėję** tikrai ją naikinti.

Pagal spaudą

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

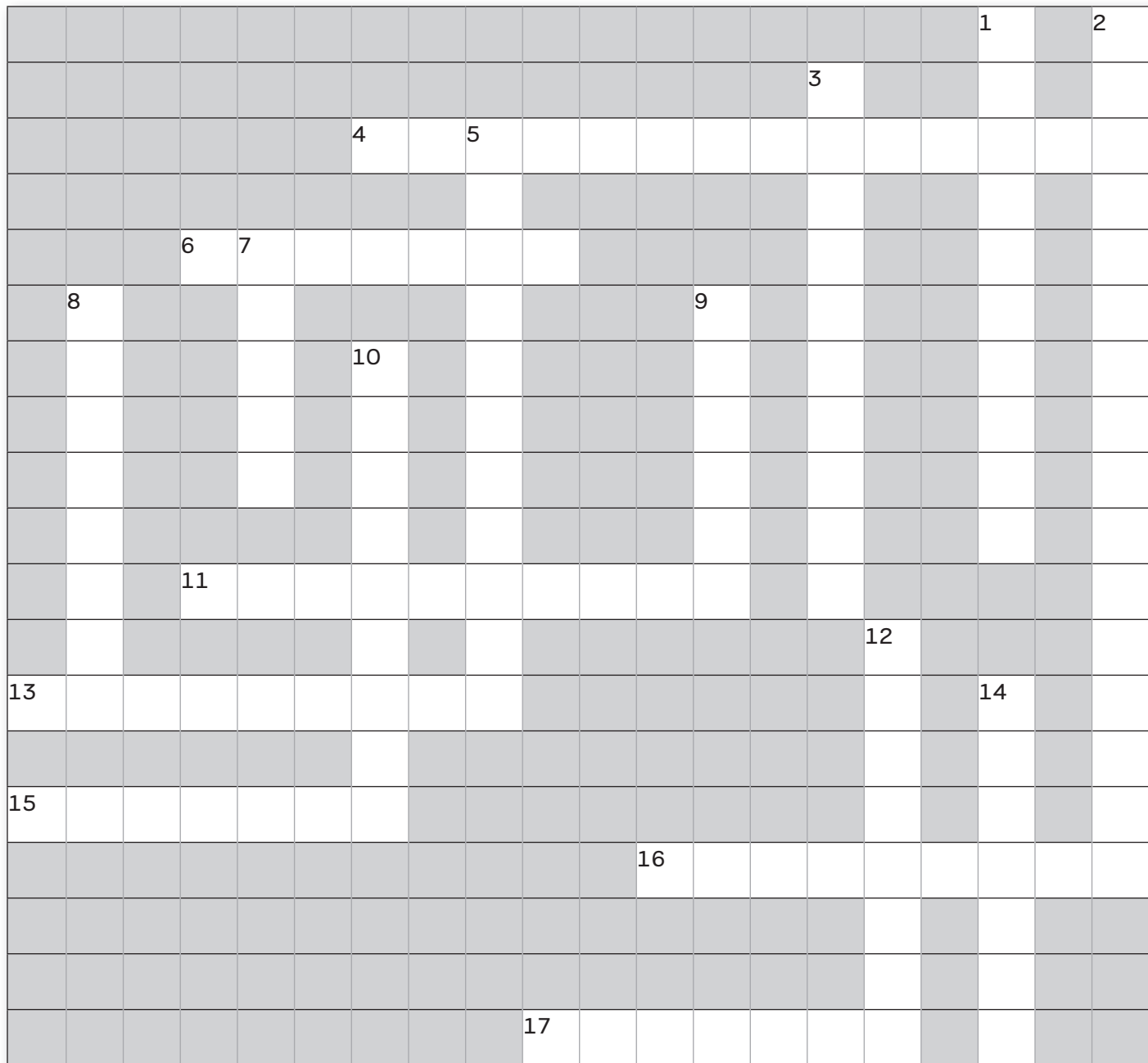
.....

.....

.....

8. Išspręskite kryžiažodį.

Dalyviai. Veikiamoji rūšis. Esamasis ir būtasis laikas

Horizontaliai

4. Merginos, kurios kalbasi – merginos.
6. Žmonės, kurie pavargo – žmonės.
11. Traukinys, kuris atvažiavo – traukinys.
13. Dėdė, kuris dirba – dėdė
15. Draugas, kuris kvietė į svečius – į svečius draugas.
16. Pažįstamos, kurios gali padėti – padėti pažįstamos.
17. Studentai, kurie yra auditorijoje – auditorijoje studentai.

Vertikaliai

1. Mama, kuri pailsėjo – mama.
2. Sportininkai, kurie džiaugiasi pergale – pergale sportininkai.
3. Moteris, kuri parodė kelią – kelią moteris.
5. Mergaitės, kurios sugrįžo – mergaitės.
7. Svečiai, kurie atėjo – svečiai.
8. Draugė, kuri serga – draugė.
9. Vaikas, kuris žiūri filmą – filmą vaikas.
10. Direktorius, kuris skuba – direktorius.
12. Mokiniai, kurie sėdi – mokiniai.
14. Žmona, kuri myli – žmona.

NEVEIKIAMOJI RŪŠIS (PASVVAS)

ESAMASIS LAIKAS

Padaroma iš esamojo laiko III asmens formos:

pirkti, perka , pirk	<i>perka+ -mas, -ma: perkamas, perkama</i>
laukti, laukia , laukė	<i>laukia+ -mas, -ma: laukiamas, laukiama</i>
žiūrėti, žiūri , žiūrėjo	<i>žiūri+ -mas, -ma: žiūrimas, žiūrima</i>
rašyti, rašo , rašė	<i>rašo+ -mas, -ma: rašomas, rašoma</i>

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyrیشkoji giminė	moteriškoji giminė	vyrیشkoji giminė	moteriškoji giminė
vard. (nom.) <i>kas?</i>	perkamas laukiamas žiūrimas rašomas	perkama laukiama žiūrima rašoma	perkami laukiami žiūrimi rašomi	perkamos laukiamos žiūrimos rašomos
kilm. (gen.) <i>ko?</i>	perkamo laukiamo žiūrimo rašomo	perkamos laukiamos žiūrimos rašomos	perkamu laukiamu žiūrimu rašomu	perkamu laukiamu žiūrimu rašomu
naud. (dat.) <i>kam?</i>	perkamam laukiamam žiūrimam rašomam	perkamai laukiamai žiūrimai rašomai	perkamiems laukiamiems žiūrimiems rašomiems	perkamoms laukiamoms žiūrimoms rašomoms
gal. (acc.) <i>ką?</i>	perkama laukiamą žiūrimą rašomą	perkama laukiamą žiūrimą rašomą	perkamus laukiamus žiūrimus rašomus	perkamas laukiamas žiūrimas rašomas
įnag. (instr.) <i>kuo?</i>	perkamu laukiamu žiūrimu rašomu	perkama laukiama žiūrima rašoma	perkamais laukiamais žiūrimais rašomais	perkamomis laukiamomis žiūrimomis rašomomis
viet. (loc.) <i>kur?</i>	perkamame laukiamame žiūrimame rašomame	perkamoje laukiamoje žiūrimoje rašomoje	perkamuose laukiamuose žiūrimuose rašomuose	perkamosė laukiamosė žiūrimosė rašomosė

Iš kabineto išėjo vyras (koks?), *kurį* ji pažįsta. – Iš kabineto išėjo **pažįstamas vyras**.

Knyga (kokia?), *kurią* skaito sesuo, yra iš bibliotekos – Sesers **skaitoma knyga** yra iš bibliotekos.

BŪTASIS LAIKAS

Padaroma iš bendraties kamieno:

nu-pirkti , perka, pirk	<i>nu-pirk-ti</i>	+ -tas, -ta:	<i>nupirktas, nupirkta</i>
su-laukti , laukia, laukė	<i>su-lauk-ti</i>	+ -tas, -ta:	<i>sulauktas, sulaukta</i>
pa-žiūrėti , žiūri, žiūrėjo	<i>pa-žiūrė-ti</i>	+ -tas, -ta:	<i>pažiūrėtas, pažiūrėta</i>
pa-rašyti , rašo, rašė	<i>pa-rašy-ti</i>	+ -tas, -ta:	<i>parašytas, parašyta</i>

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė
vard. (nom.) <i>kas?</i>	nupirk tas sulauk tas pažiūr ėtas parašy tas	nupirk ta sulauk ta pažiūr ėta parašy ta	nupirk ti sulauk ti pažiūr ėti parašy ti	nupirk tos sulauk tos pažiūr ėtos parašy tos
kilm. (gen.) <i>ko?</i>	nupirk to sulauk to pažiūr ėto parašy to	nupirk tos sulauk tos pažiūr ėtos parašy tos	nupirk tų sulauk tų pažiūr ėtų parašy tų	nupirk tų sulauk tų pažiūr ėtų parašy tų
naud. (dat.) <i>kam?</i>	nupirk tam sulauk tam pažiūr ėtam parašy tam	nupirk tai sulauk tai pažiūr ėtai parašy tai	nupirk tiems sulauk tiems pažiūr ėtiems parašy tiems	nupirk toms sulauk toms pažiūr ėtoms parašy toms
gal. (acc.) <i>ką?</i>	nupirk tą sulauk tą pažiūr ėtą parašy tą	nupirk tą sulauk tą pažiūr ėtą parašy tą	nupirk tus sulauk tus pažiūr ėtus parašy tus	nupirk tas sulauk tas pažiūr ėtas parašy tas
įnag. (instr.) <i>kuo?</i>	nupirk tu sulauk tu pažiūr ėtu parašy tu	nupirk ta sulauk ta pažiūr ėta parašy ta	nupirk tais sulauk tais pažiūr ėtais parašy tais	nupirk tomis sulauk tomis pažiūr ėtomis parašy tomis
viet. (loc.) <i>kur?</i>	nupirk tame sulauk tame pažiūr ėtame parašy tame	nupirk toje sulauk toje pažiūr ėtoje parašy toje	nupirk tuose sulauk tuose pažiūr ėtuose parašy tuose	nupirk tose sulauk tose pažiūr ėtose parašy tose

Raktas (koks?), *kurį* atnešė studentai, yra ant stalo. – Studentų **atneštas raktas** yra ant stalo.

Knyga (kokia?), *kurį* perskaitė sesuo, yra iš bibliotekos. – Sesers **perskaityta knyga** yra iš bibliotekos.

1. Užpildykite lentelę.

A

		esamasis laikas (neveikiamoji rūšis)	būtamasis laikas (neveikiamoji rūšis)
0.	per-skaityti, skaito, skaitė	skaitomas, skaitoma	perskaitytas, perskaityta
1.	pa-daryti,		
2.	pa-mėgti,		
3.	iš-rinkti,		
4.	pa-sakyti,		
5.	nu-pirkti,		
6.	iš-mokyti,		
7.	su-mokėti,		
8.	su-žinoti,		

B

		esamasis laikas (neveikiamoji rūšis)	būtasias laikas (neveikiamoji rūšis)
1.	iš-virti,		
2.	iš-kepti,		
3.	pa-troškinti,		
4.	pa-sūdyti,		
5.	už-konservuoti,		
6.	iš-džiovinti,		
7.	at-šaldyti,		
8.	rauginti,		
9.	rūkyti,		
10.	marinuoti,		

Darbas poromis. **Paklauskite draugo:**

- Koks maistas jums labiausiai patinka?
- Ar valgote šaldytus, sūdytus, rūkytus, konservuotus produktus? Kokius?

**2. Padarykite esamojo laiko neveikiamosios rūšies dalyvius.
Dalyvinius junginius įrašykite į sakinius.**

0. *Knyga, kurią skaito* – **skaitoma knyga.**

Ant stalo guli **skaitoma knyga.**

Vakar norėjau nusipirkti tą visų **skaitomą knygą.**

1. *Namas, kurį stato* –

Apžiūrėjau naujame rajone projektus.

Nė vienas man nepatiko.

2. *Mokesčiai, kuriuos didina* –

Žmonės nepatenkinti vyriausybės

Televizijos laidoje ekonomistai kalbėjo apie

3. *Pyragas, kurį mėgstu* –

Nupirk kilogramą mano

Gėriau kavą su

4. *Kambarys, kuriame miegame* –
- Mūsų yra antrame aukšte.
- Mūsų labai šalta.
- Mūsų baldai jau seni.

3. Padarykite būtojo laiko neveikiamosios rūšies dalyvius. Dalyvinius junginius įrašykite į sakinius.

0. *Girdėti muziką* – ***girdėta muzika***.

Už sienos skambėjo ***girdėta muzika***.

Aš nenoriu klausytis šios daug kartų ***girdėtos muzikos***.

1. *Parašyti laišką* –
- Džiaugiuosi draugės
Prieš savaitę išsiunčiau tik vakar.
2. *Pasiūlyti darbą* –
- Vyras atsisakė
Ji galvojo apie
3. *Pastatyti namus* –
- Šiuose neseniai gyvena mūsų draugai.
Šioje gatvėje matote prieš pusmetį
4. *Iškepti pyragą* –
- Vakar tavo buvo labai skanus.
Ar nori paragauti mano..... ?

4. Padarykite neveikiamosios rūšies dalyvį ir įrašykite jį į sakinį.

0. (*Žinoti*) ***Žinomi*** aktoriai susirinko į filmo premjerą.

1. Vakar (*rodyti*) filmo herojus buvo policininkas.
2. Močiutės (*pagaminti*) pietus visi valgė ir gyrė.
3. Tomo (*mylėti*) merginos akys mėlynos.
4. Jis labiau mėgsta (*kepti*) mėsą, o ne (*virti*)
5. Rokai, nueik į parduotuvę ir nupirk (*šaldyti*) žuvis.
6. Dažnai skaitau lietuvių rašytojų (*sukurti*) knygas.
7. Tado (*papasakoti*) istorija visiems labai patiko.
8. Vakar studentų (*klausti*) tekstas nebuvo lengvas.
9. Pasakykite visus (*galėti*) atsakymus.
10. Į šventę susirinko (*pažinti*) žmonės.
11. Vakar radau seniai (*pamesti*) raktą.
12. Studentai laukė prie (*uždaryti*) durų.
13. Martynai, pažiūrėk, ar (*nupirkti*) kompiuteris jau įjungtas.
14. Kai grįžau, mane pradžiugino (*sutvarkyti*) namai.
15. Verkia duona, tinginio (*valgyti*)

5. Parašykite dalyvių formas ir sugalvokite su jais po sakinį.

0. (Pa) rašyti – *rašomas, parašytas: Rašomas straipsnis gulėjo ant stalo.*

Šiandien laikraštyje išspausdino mano parašytą straipsnį.

1. (Iš) spausdinti –

.....

2. (Iš) reklamuoti –

.....

3. (Iš) parduoti –

.....

4. (Su) valgyti –

.....

5. (Su) kurti –

.....

6. Iš veiksmažodžių padarykite veikiamosios ir neveikiamosios rūšies esamojo laiko dalyvius. Sudarykite žodžių junginius.

augti, ateiti, dirbti, **gaminti**, gerti, gyventi,
klausytis, laukti, maudytis, mylėti, norėti, ruošti,
valgyti, žinoti, žiūrėti

aktorius, filmas, **gėlės**, informacija, jaunuoliai,
metai, poilsiautojai, produktai, svečiai, tėvai, vaikas,
vakarienė, tortas, vanduo, vieta, žmogus

Augančios gėlės, gaminama vakarienė,

.....

.....

.....

.....

.....

7. Iš veiksmažodžių padarykite veikiamosios ir neveikiamosios rūšies būtojo laiko dalyvius. Sudarykite žodžių junginius.

atvažiuoti, **baigti**, gauti, grįžti, matyti, nuvalyti,
pailsėti, parašyti, paskambinti, pavalgyti, pavargti,
perskaityti, rasti, sugesti, užvirti, vesti

darbas, draugė, kompiuteris, laida, laiškas,
mokinys, moterys, pinigai, raktai, stalas, straipsnis,
studentai, vaikai, vanduo, vyras, žmonės

Atvažiaavę studentai, baigtas darbas,

.....

.....

.....

.....

.....

Tomas skaito knygą. – *Tomo skaitoma knyga.*
 Aš kepu pyragą. – *Mano kepamas pyragas.*
 Tu lauki svečio. – *Tavo laukiamas svečias.*

buvo
yra statomas, -a
bus

Čia **buvo statomas** muziejus.
 Dabar čia (**yra**) **statomas** muziejus.
 Čia **bus statomas** muziejus.

buvo
yra pastatytas, -a
bus

Čia **buvo pastatytas** muziejus.
 Dabar čia (**yra**) **pastatytas** muziejus.
 Čia **bus pastatytas** muziejus.

buvo
yra kalbama, tikimasi
bus

Buvo kalbama, kad ekonominė situacija keisis.
 Čia (**yra**) **planuojama** įrengti muziejų.
 Konferencijoje **bus kalbama** apie medicinos problemas.

Tikimasi, kad atvyks sveikatos apsaugos ministras.

buvo
yra kalbėta, tikėtasi
bus

Susitikime **buvo kalbėta** apie socialines problemas.
 Apie tai jau (**yra**) **kalbėta** ne kartą.
 Kai **bus pasakyta**, ką daryti, tada ir pradėsime dirbti.

Buvo tikėtasi kitokių rezultatų.

8. Pakeiskite pagal pavyzdį.

0. Šį mišką pasodino prieš 20 metų. – *Šis miškas pasodintas prieš 20 metų.*

1. Naujame rajone atidarys mokyklą. –
2. Tą romaną rašytojas parašė prieš metus. –
3. Nauju keliu leis važiuoti nuo balandžio mėnesio. –
4. Vilniaus universitetą įkūrė XVI a. –
5. Už upės pastatys poilsio parką. –
6. Apie tai rašė spaudoje. –
7. Pirmąją lietuvišką gramatiką išleido Danielius Kleinas 1653 m. Karaliaučiuje. –
8. Šią savaitę rodys naują filmą. –
9. Lietuvoje pomidorus pradėjo auginti XIX a. kaip dekoratyvinį augalą. –
10. Svečius pakvietė 19 val. –
11. Vadovėlį parašė prieš 4 m. –
12. Laidos metu kalbės apie sveikatą. –
13. Tą miestą įkūrė XVIII a. –
14. Į koncertą pakvies žymius aktorius. –
15. Lietuvoje valgo daug bulvių. –

16. Lietuvoje kasmet stato daug naujų namų. –
17. Lietuvą pirmą kartą paminėjo 1009 m. –
18. Knygoje rašo apie gėlių auginimą. –
19. Šįmet tikisi gero derliaus. –
20. Planuoja daugiau lėšų skirti sveikatos priežiūrai. –
21. Lietuvos Nepriklausomybę paskelbė 1918 m., o atkūrė 1990 m. –
-
22. Stengiasi, kad darbai būtų atlikti laiku. –

9. Parašykite veikiamosios arba neveikiamosios rūšies dalyvį reikiamu linksniu.

0. Kambaryje yra tik vaikas, kuris miega. – *Kambaryje yra tik **miegantis** vaikas.*

1. Stotelėje stovėjo daug žmonių, kurie *laukė* troleibuso.

.....

2. Namie visada laukia tėvai, kurie mane labai *myli*.

.....

3. Studentai neklausė kalbos, kurią *sakė* rektorius.

.....

4. Kalba, kurią *pasakė* rektorius, buvo nelabai įdomi, bet svarbi.

.....

5. Kieme matau studentus, kurie *skaito* knygą.

.....

6. Straipsnis, kurį *rašo* žurnalistė, yra apie politinius įvykius.

.....

7. Straipsnis, kurį ji *parašė* vakar, yra stalčiuje.

.....

8. Paskambink draugei, kuri *parvažiavo* iš Kėdainių.

.....

9. Susipažinau su mergina, kuri *gyvena* Nidoje.

.....

10. Netrukdyk vyrams, kurie *žiūri* futbolo rungtynes.

.....

11. Įdomu bendrauti su žmogumi, kuris daug *žino*.

.....

12. Studentai skubėjo į paskaitą, kuri jau *prasidėjo*.

.....

10. Įrašykite tinkamas *kuris, kuri* formas. Pakeiskite konstrukcijas pagal pavyzdį (dalyvių aktyvu arba pasyvu).

0. Žmogus, kuris daug dirba, labai pavargsta.	<i>daug dirbantis</i> žmogus
1. Vaikiniai, atvažiavo truputį vėliau, bilietų negavo.	
2. Ar tau patinka užduotys, dabar darome?	
3. Man labai patiko koncertas, klausėmės vakar.	
4. Žmonės, eina pas gydytoją, labai jaudinasi.	
5. Atsakysime į laiškus, mums atsiuntė.	
6. Man labai reikėjo knygos, pamiršo atnešti draugas.	
7. Perskaičiau referatą, vakar baigiau rašyti.	
8. Spektaklis, matėme, privertė susimąstyti.	
9. Privažiavome tiltą, jungia Nemuno krantus.	
10. Susitikome su žurnalistais, buvo olimpiadoje.	
11. Bandelės, kepa močiutė, pačios skaniausios.	
12. Man labai patiko kava, tu išvirei.	
13. Svečiai, mes labai laukėme, gerokai vėlavo.	
14. Namai, kvepia pyragu, man primena tėvų namus.	

11. Padarykite neveikiamosios rūšies dalyvį ir įrašykite jį į sakinį.

0. Kas tas vyras? Jis man kažkur (*matyti*) **matytas**.

1. Kai parėjau namo, kambariai buvo (*sutvarkyti*)

2. Vakare posėdyje ministrai kalbėjo apie tai, kas jau (*padaryti*) ir kas bus (*daryti*) ateityje.

3. – Ar tu pažįsti prof. Joną Jonauską? – Pavardė man labai (*girdėti*)

4. Naujas filmas labai (*žiūrėti*)

5. (*Sakyti*), kad jei paukščiai anksti išskrenda į šiltuosius kraštus, bus šalta žiema.

6. Aš labiau mėgstu (*kepti*) vištieną negu (*virti*)

7. (*Galvoti*), kad lietuvių kalba labai sunki.

8. (*Žinoti*), kad Kalėdų Senelis gyvena Laplandijoje. Aš, (*žinoti*), tuo tikiu.

9. Daug gatvių yra (*pavadinti*) (*žinoti*) žmonių vardais.

10. Ant litų (*pavaizduoti*) taip pat (*žinoti*) Lietuvos žmonės.

12. Iš duotų veiksmažodžių padarykite neveikiamosios rūšies dalyvį ir įrašykite jį į sakinį.

įsteigti, jausti, mokyti, parašyti, sukurti, žinoti, žinoti

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875–1911) – puikiai (0) **žinomas** lietuvių kompozitorius ir dailininkas. Jis gimė Varėnoje. Vaikas buvo tėvo (1) groti fleita.

Vėliau M. K. Čiurlionis studijavo Varšuvoje fortepijoną. Čia ir buvo (2) pirmoji lietuviška simfoninė poema „Miške“. M. K. Čiurlionis tobulinosi Leipcigo konservatorijoje. Vėliau buvo (3) simfoninė poema „Jūra“. Jo iniciatyva Vilniuje buvo (4) muzikos sekcija. (5), Čiurlionio paveikslai taip pat yra muzikalūs. Juose (6) lietuviška muzika.

13. Pasakykite pagal pavyzdį.

<p>Pvz.: 1957 Rusija paleidžia pirmąjį dirbtinį Žemės palydovą.</p>	<p>Tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimt septintaisiais metais Rusijos buvo paleistas pirmasis dirbtinis žemės palydovas.</p>
<p> 1474 Išleido pirmą knygą anglų kalba</p>	<p> 1764 Aštuonmetis V. A. Mocartas parašė pirmąją simfoniją</p>
<p>1776 JAV paskelbė Nepriklausomybės deklaraciją</p>	<p>1492 K. Kolumbas atrado Ameriką</p>
<p> 1876 Škotų mokslininkas A. Belas užpatentavo telefoną</p>	<p> 1826 N. Niepcas padarė pirmąją fotografiją</p>
<p>1853 Amerikietis E. Otis išrado liftą</p>	<p>1815 Napoleonas pralaimėjo Vaterlo mūšį</p>
<p> 1582 Popiežius Grigalius XIII įvedė dabartinį kalendorių</p>	<p> 1000 Kinai išrado paraką</p>
<p> 1928 Anglas A. Flemingas atrado peniciliną</p>	<p>$E=mc^2$ 1905 Albertas Enšteiną paskelbė reliatyvumo teoriją</p>
<p>1953 Amerikietis Dž. D. Votsonas ir britas F. Krikas ištyrė DNR molekulę</p>	<p>1879 Tomas Edisonas išrado lemputę</p>

14. Darbas poromis. Vienas tegu sako sakinį su aktyvia veiksmažodžio forma, o kitas tą sakinį tegu pakeičia pasyvia (esamojo arba būtojo laiko) forma.

0. (pa)siūti: I studentas: *Siuvykloje siuva paltus.*

II studentas: – *Siuvykloje siuvami paltai.* – *Paltai pasiūti siuvykloje.*

1. (pa)gaminti:
2. (su)rasti:
3. suprasti:
4. (pa)statyti:
5. (su)žinoti:
6. manyti:
7. kalbėti:
8. (už)auginti:

15. Palyginkite paveikslėlius. Pavartokite kuo daugiau pasyvo konstrukcijų (kas yra daroma / padaryta pirmame paveikslėlyje ir kas daroma / padaryta antrame).

*Galite pavartoti veiksmažodžius:
kūrenti, (pa)kabinti, priišti, (už)daryti, (pa)merkti, (pa)tiesti, ...*

Pvz.: Antrame paveikslėlyje **kūrenama** krosnis.

I.

II.

16. Pareinate namo ir nustembate: buto durys atidarytos! Įeinate į butą ir net išsižiojate: bute buvo vagys! Kokia netvarka! Papasakokite policijai, kas atsitiko, kaip atrodo jūsų butas.

Galite pavartoti:

apversti, atidaryti, girdėti, ieškoti, išbarstyti, išdaužyti, išmėtyti, norėti, pavogti, rasti, sudaužyti, sulaužyti ir pan.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

17. Po ilgo išvykimo jūs grįžtate į savo šalį, savo miestą. Jūsų šalies ar miesto valdžia padariusi daug pokyčių. Parašykite, kas yra padaryta.

(Yra) Pastatyta nauja parduotuvė.

.....

.....

.....

.....

18. Pasakykite, kas gali būti daroma su šiais daiktais.0. sietelis: ***Sietelyje gali būti plaunamos uogos.***

1. virdulys:

2. kamščiatraukis:

3. dangtelis:

4. tuščias butelis:

5. dėžė:

6. maišelis:

7. degtukai:

8. kompasas:

9. šepetys:

10. didelis šaukštas:

19. Paaškindite šiuos laikraščių straipsnių pavadinimus: kaip manote, apie ką bus rašoma straipsniuose.

0. Pagrindinėje miesto gatvėje – nerūkoma

Straipsnyje bus rašoma apie naują svarbų dalyką, kuris bus įvestas mieste. Pagrindinėje, svarbiausioje miesto gatvėje nebus galima rūkyti. Taip miesto valdžia reaguoja į nerūkančiųjų skundus dėl primėtytų nuorūkų ir nemalonus kvapo.

2. Kurortas puošiamas iš svečių „pagalvės“ mokesčio

.....
.....
.....
.....

3. Išgydytas ruonis paleistas į Baltijos jūrą

.....
.....
.....
.....

4. Pilis savaitgaliais autobusu nepasiekama

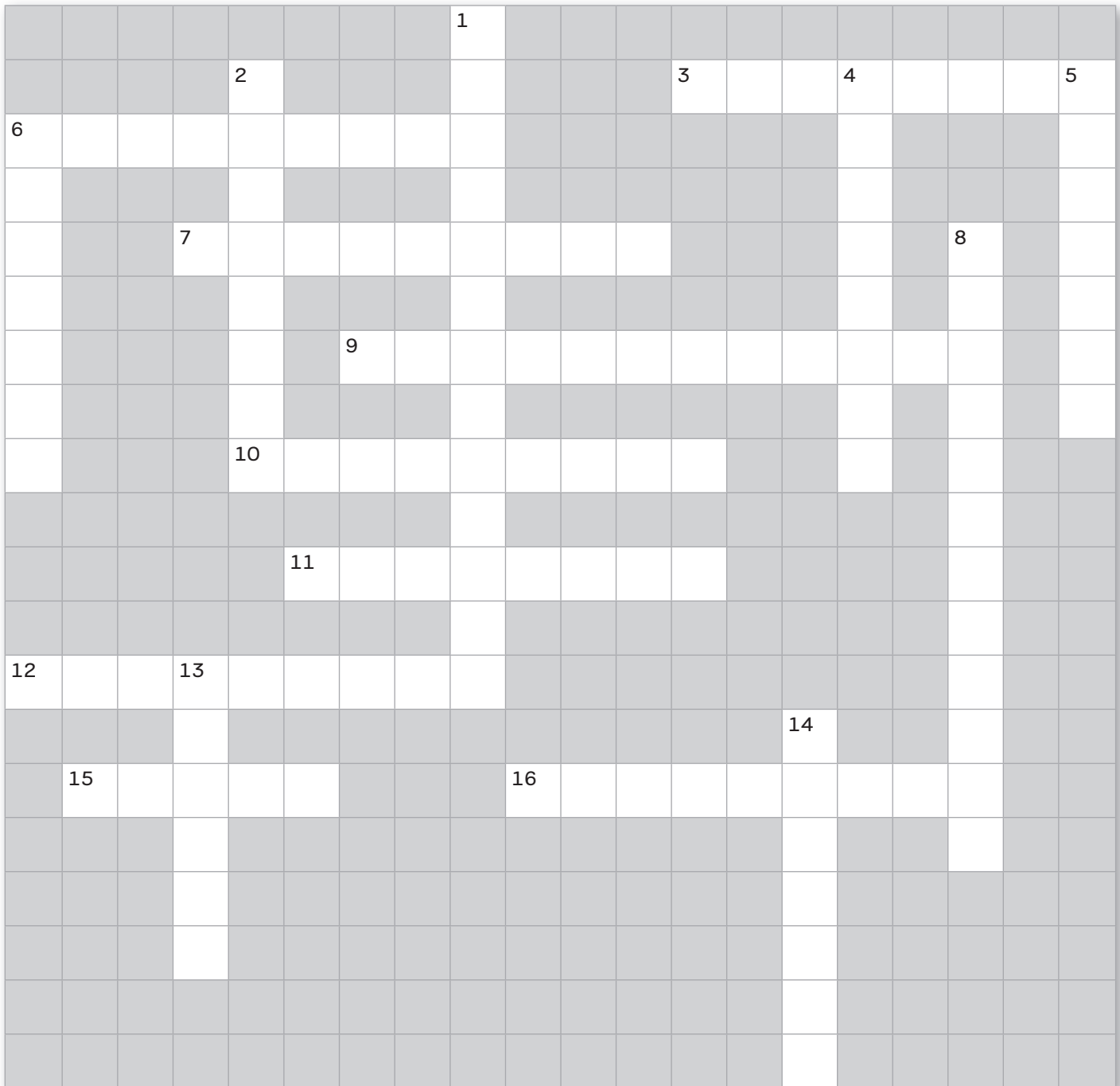
.....
.....
.....
.....

5. Nuspręsta sumažinti egzaminų skaičių abiturientams

.....
.....
.....
.....

20. Išspręskite kryžiažodį.

Dalyviai. Veikiamoji ir neveikiamoji rūšis

Horizontaliai

- 3. Vyras, kurį sutikau – vyras.
- 6. Vaikas, kuris serga – vaikas.
- 7. Žmonės, kurie susirinko – žmonės.
- 9. Studentai, kurie mokosi – studentai.
- 10. Gėlės, kurias augina – gėlės.
- 11. Produktai, kuriuos nupirko – produktai.
- 12. Draugės, kurios grįžo – draugės.
- 15. Žmogus, kuris eina – žmogus.
- 16. Svečias, kurio laikiu – svečias.

Vertikaliai

- 1. Moterys, kurios ilsisi – moterys.
- 2. Salė, kurią papuošė – salė.
- 4. Sultys, kurias išgėrė – sultys.
- 5. Kaimynas, kuris supyko – kaimynas.
- 6. Mergaitė, kuri sėdi – mergaitė.
- 8. Žmona, kuri susirūpino – žmona.
- 13. Aktoriai, kuriuos žino – aktoriai.
- 14. Paroda, kurią lanko – paroda.

21. Pakeiskite sakinius pasyvinėmis konstrukcijomis.**Žinios**

1. Lietuvoje atidarė du pramogų parkus. Darbo dienomis juose kviečia ilsėtis pigiau nei savaitgaliais.

.....
.....

2. Lietuvoje minės Nepriklausomybės atkūrimo metines. Į Katedros aikštėje vyksiantį koncertą pakvies populiarias jaunimo muzikos grupes.

.....
.....

3. Signatarų namuose įsteigė Vasario 16-osios klubą. Priėmė klubo nuostatus, numatė garbės narystę.

.....
.....

4. Lietuvoje įregistravo per milijoną interneto tinklalapių. Deja, daugelio kokybę specialistai vertina nelabai gerai.

.....
.....

5. Prezidentas pasirašė dokumentą, kad reikia sudaryti 13 žmonių darbo grupę Lietuvos švietimo sistemai tobulinti.

.....
.....

6. Seime patvirtino atmintinų dienų sąrašą. Nedarbo dienomis paskelbė gegužės 1-ąją, kovo 11-ąją.

.....
.....

7. Vasario 24 d. švenčia Vieversio dieną. Vieversį laiko pavasario simboliu. Žmonės tikėjo, kad šią dieną reikia 2 kartus apibėgti apie namą, nubėgti į kaimo galą ir sugrįžti, kad būtum greitas kaip vieversys.

.....
.....

8. Studentai ir žurnalistai išrinko šauniausią Lietuvoje studentų leidinį. Taip pat planuoja išrinkti ir geriausią straipsnį bei fotografiją. Darbus vertins pagal jų originalumą, aktualumą, dizainą, operatyvumą.

.....
.....

9. Švietimo ir mokslo ministerijai siūlo diskutuoti dėl naujo dalyko – sveikos gyvensenos. Tai numatė Nacionalinės tabako ir alkoholio kontrolės suvažiavime.

.....
.....

APLINKYBIŲ RAIŠKA. LAIKAS

PUSDALYVIS

Padaroma iš bendraties kamieno

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė
<i>pirk-ti +</i>	-damas <i>pirkdamas</i>	-dama <i>pirkdama</i>	-dami <i>pirkdami</i>	-damos <i>pirkdamos</i>
<i>žiūrė-ti +</i>	-damas <i>žiūrėdamas</i>	-dama <i>žiūrėdama</i>	-dami <i>žiūrėdami</i>	-damos <i>žiūrėdamos</i>
<i>rašy-ti +</i>	-damas <i>rašydamas</i>	-dama <i>rašydama</i>	-dami <i>rašydami</i>	-damos <i>rašydamos</i>
<i>moky-tis</i>	-damasis <i>mokydamasis</i>	-damasi <i>mokydamasi</i>	-damiesi <i>mokydamiesi</i>	-damosi <i>mokydamosi</i>

Aš geriu kavą ir klausaisi žinių.
– Kada tu klausaisi žinių? – **Gerdamas** kavą.

Pasako, kad **vienas veikėjas** atlieka **du veiksmus tuo pačiu** (vienu) **laiku** (veiksmas vyksta tuo pačiu metu kaip ir pagrindinis veiksmas).

Gerdamas kavą aš **klausiausi** žinių.
Gerdamas kavą aš **klausaisi** žinių.
Gerdamas kavą aš **klausysiuosi** žinių.

1. Pakeiskite pagal pavyzdį.

0. Aš **guliu** ant lovos ir **skaitau** knygą. – **Gulėdama** ant lovos **aš** skaitau knygą.

1. Jis važiuoja troleibusu ir skaito žurnalą.
2. Mes dirbame sode ir kalbamės apie orus.
3. Tėvas valgo ir skaito laikraštį.
4. Merginos ilgai laukė troleibuso ir labai sušalo.
5. Ji rašė laišką ir galvojo apie namus.
6. Kai galvojo apie namus, ji prisiminė daug malonių akimirų.
7. Ėjau namo ir susitikau seną pažįstamą.
8. Kai Linas vairuoja mašiną, žiūri tik į kelią.
9. Mes studijuojame universitete ir išmokstame daug naujų dalykų.
10. Gyvenau Lietuvoje ir susipažinau su šios šalies kultūra.

2. Atsakykite į klausimus.

0. Kada tu skaitai laikraščius? (*kai geriu kavą*) **Gerdamas kavą** aš skaitau laikraščius.

1. Kada tu klausaisi žinių? (*kai važiuoju į universitetą*)
2. Kada perskaitei tą naują romaną? (*kai atostogavau*).....
3. Kada užsukai į parduotuvę? (*kai grįžau namo*).....
4. Kada matei Paulių? (*kai ilsėjaisi prie jūros*)
5. Kada susitikai Tomą? (*kai vaikščiojau po turgų*)
6. Kada tu jaudiniesi? (*kai laiku egzaminų*)
7. Kada kalbėjotės su dėstytoju? (*kaiėjome į auditoriją*)
8. Kada tu klausaisi muzikos? (*kai gaminu valgyti*)

3. Baikite arba pradėkite sakinius.

0. Važiuodamas dviračiu **dairausi aplink.**

1. užėjau į parduotuvę.
2. Pietaudami
3. susitikome senus pažįstamus.
4. Ruošdamasis paskaitoms
5. vaikščiojome po parką.
6. Virdamasi kavos
7. žiūrėjau televizorių.
8. Šypsodamasis
9. galvojau apie miegą.

4. Tavo draugė vienu metu gali daryti kelis darbus. Ji gerdama kavą kalba telefonu, žiūrėdama televizorių plauna indus, mokydamasi klausosi muzikos...

0 ką tu darai vienu metu?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

VEIKIAMOSIOS RŪŠIES BŪTOJO KARTINIO LAIKO DALYVIAI

Padaroma iš 3 (būtojo kartinio laiko) formos kamieno (*išgerti, išgeria, išgėrė*)

Išgēr-ė + -ęs, -(i)usi (išgėręs, išgėrusi)
-ę, -(i)usios (išgėrę, išgėrusios)

Rūta *išgėrė* kavą ir *išplovė* puodelį.
Kada ji išplovė puodelį? – **Išgėrusi** kavą.

Pasako, kad **vienas veikėjas** atlieka **du veiksmus vieną po kito**.
Dalyviu reiškiamas veiksmas vyksta anksčiau už kitą veiksmą.

Išgėrusi kavą Rūta *išplovė* puodelį.
Išgėrusi kavą Rūta *išplauna* puodelį.
Išgėrusi kavą Rūta *išplaus* puodelį.
Rūta, **išgėrusi** kavą *išplauk* puodelį.

Perskaičiusi knygą Rūta grąžino ją į biblioteką.
Pasimokiusi porą valandų Rūta išėjo pasivaikščioti.

1. Parašykite, kada (pakeiskite dalyviu pagal pavyzdį).

0. **Parėjome** namo ir **persirengėme**. – *Kada persirengėme? – Parėję namo (persirengėme).*

1. Nuvažiavome į Klaipėdą ir aplankėme Jūrų muziejų.
2. Grįžau namo ir paskambinau mamai.
3. Parašiau namų darbus ir žiūrėjau televizorių.
4. Ji nesulaukė troleibuso ir į darbą nuvažiavo taksi.
5. Kai jie nuėjo į parduotuvę, pamatė, kad pinigus paliko namie.
6. Išklausėme koncertą ir nuėjome išgerti kavos.
7. Pailsėjome ir toliau dirbome.
8. Pavakarieniavome restorane ir grįžome namo.
9. Jie taip stipriai susipyko, kad dabar susitinka ir nesisveikina.
10. Susitarėme susitikti 18 val. ir išsiskyrėme.
11. Dėstytojas baigė paskaitą ir išėjo iš auditorijos.
12. Mama grįžo namo ir pradėjo gaminti vakarienę.
13. Mes susitvarkėme ir išėjome pasivaikščioti.

2. Pakeiskite pusdalyviu arba veikiamosios rūšies būtojo laiko dalyviu.

0. Kai perskaičiau knygą, atsiguliau. – **Perskaičiusi knygą atsiguliau.**

Gulėjau ir skaičiau knygą. – **Gulėdama aš skaičiau knygą.**

1. Merginos eina ir linksmi kalbasi.
2. Rūta parėjo namo ir paskambino draugui.

3. Vaikai žiūri filmukus ir nekalba.
4. Kai pasižiūrėjo filmukus, vaikai nuėjo valgyti.
5. Jie kalbasi ir įeina į direktoriaus kabinetą.
6. Kai susitinka, jos visada eina išgerti kavos ir paplepėti.
7. Domas važiuoja į paskaitas ir skaito konspektus.
8. Jis išlipa stotelėje ir eina į universitetą.
9. Kai važiuome namo, matėme daug žmonių prie Seimo.
10. Apsidžiaugiau išgirsta naujiena ir nubėgau skambinti draugei.
11. Draugė šypsojosi ir galvojo apie atostogas.
12. Tvarkiau spintą ir radau pamestą pirštinę.
13. Prieiname sankryžą ir sukame į kairę.
14. Važiuoju prie jūros ir nesivežu daug daiktų.
15. Ji maudosi jūroje ir negalvoja apie darbą.

3. Baikite arba pradėkite sakinius (kur galima, vartokite veikiamosios rūšies būtojo laiko dalyvius).

0. **Parvažiavusi namo** paskambinau tėvams.

1. Nusipirkusi tortą Rūta
2. Perskaitęs laikraščius tėtis
3. Baigę visus darbus studentai
4. Pavalgiusios merginos
5. grįžau namo.
6. nuvažiuoju į kiną.
7. jie išėjo iš namų.
8. sekretorė padėjo juos į stalčių.

4. Parašykite, kada (vartokite pusdalyvius arba veikiamosios rūšies būtojo laiko dalyvius).

0. **Važiuodami į kaimą** galėsime sustoti prie ežero ir išsimaudyti.

Nuvažiavę į kaimą galėsime nueiti išsimaudyti.

1. aš ruošiausi paskaitoms.
2. visi išėjome pasivaikščioti po parką.
3. jis parėjo namo.
4. jos puikiai pailsi.
5. mama išvirė pietus.
6. paskambink man.
7. nuėjau miegoti.
8. susitvarkėme namus.

5. Pažiūrėkite į paveikslėlius ir pasakykite po sakinį su pusedalyviu ir būtojo kartinio laiko dalvviu.

0.

1.

2.

3.

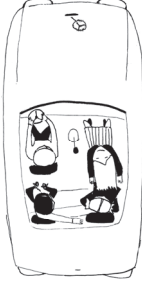
4.

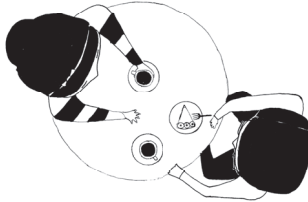
5.

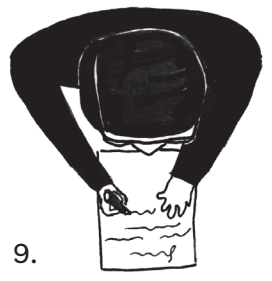
6.

7.

8.

9.

0. **Važiuodami** dviračiais draugai linksmi kalbasi. **Nuvažiavę** prie upės jie eis maudytis.

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

6.

.....

7.

.....

8.

.....

9.

.....

PADALYVIS

Esamasis laikas

Padaroma iš esamojo laiko kamieno:

pirkti, perka , pirkto	perk- a + -ant	<i>perkant</i>
laukti, laukia , laukė	lauk- ia + -iant	<i>laukiant</i>
žiūrėti, žiūri , žiūrėjo	žiūr- i + -int	<i>žiūrint</i>
rašyti, rašo , rašė	raš- o + -ant	<i>rašant</i>
kalbėtis, kalbasi , kalbėjosi	kalb- asi + -antis	<i>kalbantis</i>

Aš skaičiau, o Tomas miegojo.

Kada aš skaičiau? **Tomui miegant**.

Kada Tomas miegojo? **Man skaitant**.

Mes ėjome namo, kai lijo.

Kada mes ėjome namo? **(Lietui) Lyjant**.

Pasako, kad **du veikėjai** (arba vienas sakinytis beasmenis) atlieka **du veiksmus vienu metu**.

Padalyvis vartojamas su **naudininku (dat.)**.

Būtais laikas

Padaroma iš būtojo laiko kamieno:

nupirkti, nuperka, nupirko	nupirk- o + -us	<i>nupirkus</i>
sulaukti, sulaukia, sulaukė	sulauk- ė + -us	<i>sulaukus</i>
pažiūrėti, pažiūri, pažiūrėjo	pažiūrėj- o + -us	<i>pažiūrėjus</i>
parašyti, parašo, parašė	paraš- ė + -ius	<i>parašius</i>
pasikalbėti, pasikalba, pasikalbėjo	pasikalbėj- o + -us	<i>pasikalbėjus</i>

Tomas apsirengė ir mes išėjome į parką.

Kada mes išėjome į parką? **Tomui apsirengus** (mes išėjome).

Kai susergi, reikia gulėti.

Kada reikia gulėti? **Susirgus** (reikia gulėti).

Pasako, kad **du veikėjai** (arba vienas sakinytis beasmenis) atlieka **du veiksmus skirtingu metu, vieną po kito**.

Padalyvis vartojamas su **naudininku (dat.)**.

1. Įrašykite trūkstamas formas.

	bendratis	pusdalyvis	esamojo laiko padalyvis	būtojo laiko padalyvis
0.	(at)eiti	eidamas	einant	atėjus
1.	(pa)valgyti			
2.		matydamas		
3.		–	lyjant	
4.				paklausius
5.			rašant	
6.		galvodamas		
7.	(pa)džiaugtis			

2. Pakeiskite sakinius. Pavartokite padalyvius.

0. Dėstytojas kalbėjo, o studentai nuobodžiavo. – *Dėstytojui **kalbant** studentai nuobodžiavo.*

1. Kartais, kai lyja, šviečia saulė.
2. Tvarkėme sodą, kai pradėjo lyti.
3. Man patinka vaikščioti, kai sniega.
4. Jie buvo namie, kai paskambino Virginija.
5. Kai visi išėjo į darbą, ji susitvarkė kambarius.
6. Kai traukinys sustojo, visi žmonės sulipo į vagonus.
7. Mes rašėme testą, kai kažkas pasibeldė į duris.
8. Kai paskaitos pasibaigė, mes nuėjome pietauti.
9. Jei nori gerai dirbti, būtina pakankamai ilsėtis.
10. Mes ilsėjomės, o Lina virė vakarienę.
11. Kai jie kalbėjosi, aš viriau arbatą.
12. Kai draugės juokėsi, Jurgai nebuvo linksma.

3. Pabrauktus veiksmoždžius pakeiskite padalyviais. Atsakykite į klausimus.

0. Ką daryti, jei nori išvažiuoti į užsienį? ***Norint** išvažiuoti į užsienį, **reikia turėti pasą.***

1. Ką daryti, jei dingo elektra?
2. Ką daryti, jei labai pavargai?
3. Ką daryti, jei susirgai?
4. Ką daryti, jei pametei raktus?
5. Ką daryti, jei pamatei avariją?

4. Parašykite sakinių pradžias – kada? Vartokite padalyvius, pusedalyvius, būtojo kartinio laiko dalyvius.

0. ***Daug studijuojant** galima viską gerai išmokti.*

1. keliauti nemalonu.
2. mes užėjome į parduotuvę.
3. jie išvažiavo prie jūros.
4. susitikau seną pažįstamą.
5. ėjome namo.
6. reikia kviesti gydytoją.
7. ji daug ko nesuprato.
8. aš skaitau laikraštį.
9. studentai nuėjo į kavinę.
10. nuėjau miegoti.
11. kalbėjomės.
12. atšalo oras.

5. Pabrauktą žodį pakeiskite pusdalyviu arba padalyviu.

0. Aš dirbau, o vaikas mokėsi. – Man **dirbant** vaikas mokėsi.

1. Aš dirbau ir galvojau apie poilsį.
2. Kai jie parėjo namo, prasidėjo audra.
3. Kai ėjome Vilniaus gatve, susitikome senus pažįstamus.
4. Kai ėjau namo, pradėjo lyti.
5. Mes kalbėjomės, kai atėjo Tomas.
6. Mes kalbėjomės ir gėrėme kavą su šokoladu.
7. Važiavau namo ir prisiminiau, kad reikia nusipirkti duonos.
8. Važiavome autostrada, kai sugedo mašina.
9. Pusryčiavome ir klausėmės žinių.
10. Kai šeima pusryčiavo, atėjo kaimynė.
11. Gulėjau ir galvojau apie atostogas.
12. Kai mokiausi, kažkas paskambino į duris.
13. Kai studentai keliavo po Lietuvą, susipažino su įvairiais žmonėmis.
14. Kai svečiai išvažiavo, mes galėjome eiti ilsėtis.
15. Aš ilsėjausi, kai suskambo telefonas.

6. Pabrauktus žodžius pakeiskite dalyviais, pusdalyviais arba padalyviais.

0. Pakalbėsime, kai susitiksime. – **Susitike** pakalbėsime.

1. Jie kalbėjosi, o mes stengėmės netrukdyti.
2. Kai jie baigė kalbėti, mes išėjome.
3. Jie kalbėjosi, kaiėjo į universitetą.
4. Kai susitiksime, aptarsime tą reikalą.
5. Kai skaitė knygą, jis svajoto, todėl nieko nepamenu.
6. Kai lyja ir šviečia saulė, būna vaivorykštė.
7. Kai palijo ir pašalo, pasidarė labai slidu.
8. Kai miegojo, ji sapnavo baisų sapną.
9. Kai pabudo, ji apsidžiaugė, kad tai buvo tik sapnas.
10. Vaikas miegojo, kai mama įėjo į kambarį.
11. Kai pamiegojo, vaikas nebebuvo piktas.
12. Kai pabendravo su Mantu, Jonui buvo linksmiau.
13. Kai pabendravo su Mantu, Jonas buvo linksmesnis.
14. Lina pradėjo dirbti, kai dar mokėsi universitete, o Rūta – kai baigė universitetą.

7. Iš duotų veiksmažodžių padarykite reikiamą dalyvio, pusdalyvio arba padalyvio formą.

Šiandien Rūtai laisva diena.

(*Atsikelti*) **Atsikėlusi** pagalvojo, kad būtų puiku paieškoti dovanos geriausiai draugei. (*Nusiprausti*), (*apsirengti*), (*išgerti*) kavos ji išėjo iš namų. Bet... diena nebuvo skirta jai.

Troleibuso laukė ilgai. (*Stovėti*) stotelėje labai sušalo. Pagaliau! Jai (*lipti*) į troleibusą kažkokia ponia ją taip pastūmė, kad vos nenuvirto nuo laiptų, o staiga (*uždaryti*) durys vos neprispaudė kojos. „Šiame mieste visai (*pamiršti*) mandagumas“, – (*pasipiktinti*) pagalvojo mergina.

(*Atvažiuoti*) į centrą, visos parduotuvės jau buvo (*atidaryti*) Užėjo į vieną, į kitą. Visur daug žmonių. „Ar jie dabar neturėtų dirbti?“ – klausė savęs (*susinervinti*) (*Prieiti*) savo (*mėgti*) parduotuvę Rūta pamatė, kad ji (*uždaryti*) „(Remontuoti)“, – buvo (*parašyti*) lapelyje ant durų. Pagalvojo, kad geriau (*nusipirkti*) maisto grįš namo. (*Nueiti*) į maisto parduotuvę, mergina norėjo apsipirkti. (*Eiti*) prie kasos ji pamatė, kad (*turėti*) pinigų visoms prekėms neužteks. Pusę (*pasiimti*) prekių teko palikti. (*Išėiti*) iš parduotuvės, Rūta pasuko į stotelę. Jai (*eiti*) gatve, pradėjo lyti. (*Nešti*) sunkius maišelius su pirkiniais vos išskleidė skėtį. Kaip tyčia, ilgai neatvažiavo nei autobusas, nei troleibusas. (*Stovėti*) mergina galvojo, kad šiandien iš viso buvo geriausia likti namie.

8. Darbas poromis. Paklauskite draugo.

Atsakydami vartokite pusdalyvį, padalyvį, dalyvį.

A	B
1. Kada tu eini pasivaikščioti?	1. Kada tu ilsiesi?
2. Kada tu tvarkaisi namus?	2. Kada tu skambini draugui?
3. Kada tu eini pas gydytoją?	3. Kada tu skaitai knygas?
4. Kada reikia eiti pas gydytoją?	4. Kada reikia skambinti santechnikui?
5. Kada reikia šiltai rengtis?	5. Kada reikia važiuoti pas senelius?
6. Kada (kodėl) nusipirkai naują kompiuterį?	6. Kada (kodėl) perkiesi laikraštį?

.....

.....

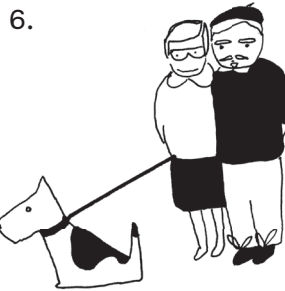
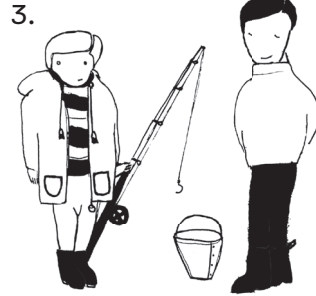
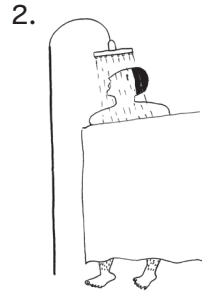
.....

.....

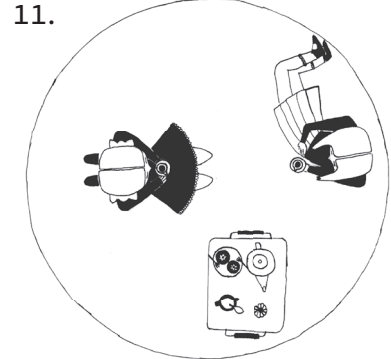
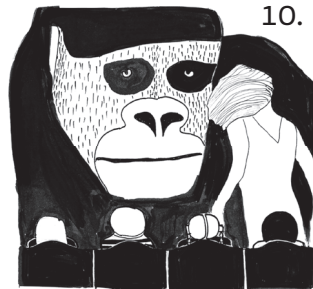
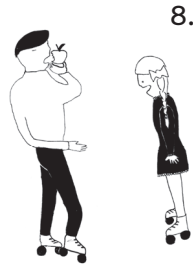
.....

.....

9. Pažiūrėkite į paveikslėlius ir parašykite, ką veikia žmonės. Pavartokite dalyvių, pusdalyvių, padalyvių.

7.

0. **Šukuodamasi** Jurga dainuoja. **Susišukavusi** ji eis gerti arbatos.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____

10. Parašykite sakinių su šiais žodžiais.**A.**

pirkdamas

nusipirkęs

perkant

apsipirkus

B.

eidamas

parėjęs

einant

išėjus

PRIEŠ + PUSDALYVIS**prieš + pUSDalyvis** (-damas; -dama; -dami; -damos)Aš nusiploviau rankas ir ėjau valgyti.– *Kada* nusiploviau rankas?– **Prieš eidamas / eidama** valgyti.Pasako, kad **vienas veikėjas** atlieka **du veiksmus skirtingu laiku**:
forma „prieš + pUSDalyvis“ rodo vėlesnį veiksmą.**1. Pakeiskite pagal pavyzdį.**0. Paskambinau draugui, o tada išėjau į susitikimą. – **Prieš išeidama** į susitikimą aš paskambinau draugui.

1. Papietavome, paskui išvykome į kelionę.

2. Kai nusipirkome lauktuvių, išvažiavome pas senelius.

3. Perskaitykite užduotį, o tada pradėkite rašyti.

4. Paskambink man, kai galėsi ateiti pas mane.

5. Pažadink mane, o tada gali eiti į darbą.

6. Išgersiu kavos, o tada eisiu rašyti namų darbų.

7. Rytą užeisiu į banką, o tada eisiu į darbą.

8. Perskaityk receptą, o tuomet kepk pyragą.

9. Užsisiek saugos diržą, o tada važiuok.

10. Pirma gerai pagalvok, o paskui kalbėk.

11. Nusivalyk kojas ir užsik.

12. Palik man savo adresą, o tada gali važiuoti.

2. Parašykite 3 sakinius apie tai, ką visuomet reikia daryti. Vartokite konstrukciją prieš + pusedalyvis.

0. **Prieš valgydami** nusiplaukite rankas.

1.
2.
3.

3. Paklauskite draugo.

Ką veiki prieš atvažiuodamas / atvažiuodama į Lietuvą?

Ką veiki prieš eidamas / eidama į universitetą?

Ką veiki prieš grįždamas / grįždama namo?

Ką veiki grįžęs / grįžusi namo?

Ką veiki prieš eidamas / eidama miegoti?

Kaip tu manai, ką reikia žinoti žmogui, prieš atvažiuojant gyventi (studijuoti) į Lietuvą?

- **Pagal atsakymus trumpai parašykite apie savo draugą.**
- **Perskaitykite grupės draugams.**
- **Parašykite svarbiausius dalykus, kuriuos sužinojote apie grupę.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vardas	Aš sužinojau, kad...
0. Tomas	<i>Prieš atvažiuodamas į Lietuvą jis mokėsi mokykloje. Prieš eidamas į universitetą jis prausiasi ir pusryčiauja. Prieš grįždamas namo Tomas susitinka su draugais, eina pasivaikščioti, eina į parduotuvę...</i>
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

PRIEŠ + PADALYVIS

prieš + padalyvis (-ant, -int)

Reikia nusiplauti rankas ir eiti valgyti. Kai jis pavalgė, mes išėjome į parką.

– Kada reikia nusiplauti rankas?

– Kada jis pavalgė?

– **Prieš valgant** (reikia nusiplauti rankas).– (Jis pavalgė) **Prieš mums išeinant** į parką.

Pasako, kad **du veikėjai** atlieka **du veiksmus skirtingu laiku**:
forma „prieš + padalyvis“ rodo vėlesnį veiksmą

Vartojamas su **naudininku (dat.)**.

4. Pakeiskite pagal pavyzdį.

0. Iš pradžių reikia gerai pagalvoti, o tada atsakyti. – **Prieš atsakant** reikia gerai pagalvoti.

1. Iš pradžių paskambino direktorius, o tada jie atėjo.

2. Pirma mes išvažiavome, o tada atšalo oras.

3. Iš pradžių reikia perskaityti užduotį, o tada rašyti pratimą.

4. Dėstytoja paklausė, ar viskas aišku, o tada studentai pradėjo rašyti testą.

5. Reikia perskaityti instrukciją, o tuomet įjungti šaldytuvą.

6. Iš pradžių reikia pasikartoti vakarykščias formas, o tada mokytis toliau.

7. Iš pradžių jis susitvarkė kambarius, o tada mes išėjome į kiną.

8. Iš pradžių reikia gauti vizą ir tik tada galima važiuoti į Maskvą.

9. Reikia nusiplauti vaisius, o tada galima valgyti.

10. Reikia perskaityti receptą ir tik tuomet kepti sausainius.

5. Atsakykite į klausimus.

Kas atsitiko prieš:

• tau atvykstant į Lietuvą?

• tau šįryt išeinant iš namų?

DALYVIAI, PADALYVIAI, PUSDALYVIAI

1. Sudarykite sakinius.

0.	Eidamas gatve	A.	darosi truputį neramu.
1.	Jam žiūrint filmą	B.	pirmiausia nusprendėme keliauti į Neringą.
2.	Žiūrėdamas filmą	C.	pradėjome šnekėtis.
3.	Man galvojant apie ateitį	D.	kad reikia dirbti.
4.	Apie ateitį galvojantis žmogus	E.	pamačiau savo seną pažįstamą.
5.	Pasidaręs kavos	F.	ji paskambino draugui.
6.	Draugei padarius kavos	G.	Tomas valgė obuolį.
7.	Pradėję kalbėtis, užmiršome,	H.	užsieniečiai dažniausiai prisimena krepšinių ir šaltą orą.
8.	Kalbėdamiesi	I.	visuomet yra ramesnis už tuos, kurie nežino, kas bus rytoj.
9.	Kiek pagalvoję apie savo maršrutą	J.	jis susitėpė sumuštinį.
10.	Galvodami apie Lietuvą ir lietuvius	K.	į kambarį įėjo tėtis.
		L.	gėrėme kavą.

2. Duotas formas įrašykite į sakinius.

atėjus, einant, gerdama, geriant, grįždamas, grįžtant, miegant, miegodama, parašius, parėjau, pasibaigė, pasibaigus, rašant, rašydamas, vaidinant, žiūrėdami

0. **Grįždamas** namo Jonas sutiko draugą.

1. Man iš Kauno paskambino Tomas.
2. Monika sapnavo jūrą.
3. Sauliui į kambarį įėjo jo mama.
4. Merginai kavą įėjo vaikinai.
5. kavą mergina plepėjo su savo vaikinui.
6. vakarui pradėjo lyti.
7. Man namo pradėjo lyti.
8. Kai namo, pradėjo lyti.
9. Spektakliui žiūrovai ilgai plojo.
10. Kai spektaklis žiūrovai ilgai plojo.
11. spektaklį žiūrovai plojo.
12. Aktoriams žiūrovai plojo.
13. Prieš pratimą reikia pasikartoti gramatiką.
14. Jam pratimą išėjome pažaisiti futbolo.
15. pratimą jis buvo labai susikaupęs.

3. Perskaitykite tekstą.

Skamba žadintuvas. **Atsikėlęs** pagalvoju – vėl į darbą. Nusiprausęs einu virtis kavos. Virdamasis kavos klausausi ryto žinių: tik nelaimės ir **šaltas** oras. Šįmet tokia **ilga** žiema. Esant šaltam orui nieko nesinori daryti. Žiūrėdamas pro langą galvoju, kad labai laukiu atostogų. Atėjus vasarai važiuosime prie jūros. Kiekvienais metais važiuojame. Šįmet prieš išvažiuojant reikės gerai apgalvoti, kokius daiktus ir drabužius pasiimti, nes permąsi pasiemiau per daug. Atostogaudamas sportuosiu, maudysiuosi jūroje, žvejosiu ir, žinoma, ilgai miegočiu... Nebūsiu pavargęs, piktas, nepatenkintas...

Na, gana svajoti, reikia eiti. Prieš išeidamas patikrinu, ar visur išjungta elektra.

Užrakinęs duris bėgu į stotelę. Laukiant troleibuso pradeda lyti. Stovėdamas labai sušąlu. Į darbą nuvažiuoju susierzinęs.

Tik įėjus į kabinetą, suskamba telefonas. Prieš nukeldamas ragelį žvilgteliu į laikrodį – kas taip anksti galėtų skambinti? Nukėlęs ragelį, išgirstu susinervinusios draugės balsą. Visada besišypsanti, besidžiaugianti gyvenimu, tai kas gi galėjo atsitikti? Pasirodo, kad vakar parėjusi namo pamatė, kad atsegta jos rankinė, ir, suprantama, pavogta piniginė. Joje buvę ne tik nemažai pinigų, bet ir vilniečio kortelė, ir pasas. Siaubas! Aš bandau ją nuraminti, bet man nesiseka. Tuomet pasiūliau baigus darbą užsukti pas mane pavakarieniauti ir pasikalbėti. Ji sutinka. Susitarę susitikti po darbo, atsisveikiname.

Parašykite:

Kada? atsikėlęs,

.....

.....

.....

.....

Koks? Kokia? šaltas, ilga,

.....

.....

.....

.....

4. Raskite ir ištaisykite klaidas.

0. Ėriant kavą ji klausosi žinių. – **Gerdama kavą ji klausosi žinių.**

1. Eidama į darbą visada skubu. –

2. Pykdamosi jie niekada nesikalba. –

3. Nupirkdamas gėlių Rimas važiuoja pas draugę. –

4. Rimui perkant gėles, pradėjo stipriai lyti. –

5. Laukdami svečių būna daug darbo. –

6. Man patinka pasivaikščioti sningant. –

7. Paruošęs namų darbus nuėjau į kiną. –

8. Paruošdamas namų darbus geriau kavos. –

9. Sirgdama reikia eiti pas gydytoją. –

10. Draugams atėjus Rūta labai džiaugėsi. –

11. Važiuojant į kelionę reikia turėti pinigų. –

12. Perskaičiusi knygą gražinau ją draugei. –
13. Perskaičius knygą ji parašė puikų referatą. –
14. Tadas šypsodamasis klausėsi draugo pasakojimo. –
15. Prieš išeinant paskambink man. –

5. Įrašykite dalyvius, pusdalyvius ir padalyvius.

Šiandien šeštadienis. **Atsikėlę / Papusryčiaavę** mes nuvažiavome į Trakus. pirmiausia norėjome pasivaikščioti po salą. susitikome gerus pažįstamus. nuėjome apžiūrėti senosios pilies. į pilį oras buvo puikus, švietė saulė.

Pilis XV amžiuje. Čia gyveno didieji Lietuvos kunigaikščiai. Dabar pilyje istorijos muziejus. gido apžiūrinėjome eksponatus.

..... pradėjo lyti. Kol lijo, nusprendėme papietauti. smagu sėdėti šiltoje, jaukioje kavinukėje. lietus baigėsi, vėl pasirodė saulė. išėjome apžiūrėti karaimų muziejaus. Karaimai Vytauto Didžiojo į Lietuvą iš Krymo.

..... pailsėjome ant ežero kranto ir grįžome į Vilnių. Vakare,, papasakojome savo įspūdžius.

6. Raskite tekste dalyvius, pusdalyvius ir padalyvius. Pasakykite, kur galima, tą patį kitaip.

Pvz.: Troleibusuose gali būti keli užrašai, nurodantys, ką jūs galite rasti troleibuse. – *Troleibusuose gali būti keli užrašai, kurie nurodo, ką jūs galite rasti.*

Atvykite į Vilnių pamatyti būrio žmonių, kurie nepavargdami dirba dieną ir naktį. Šie unikalūs žmonės – tai miesto troleibusų parko vairuotojai, vežiojantys tūkstančius keleivių, dirbantys nuo ankstyvo ryto iki vėlaus vakaro.

Ateinate į stotelę ir matote troleibusą – arba atvažiuojantį, arba tolstantį. Jei vieną troleibusą praleidote, netrukus pamatysite kitą, lėtai artėjantį stotelės link.

Įdomu stebėti troleibuso laukiančius žmones, stovinčius ant šaligatvio į tą pačią pusę atsuktais veidais, lyg netrukus ten turėtų pasirodyti televizijos žvaigždė ar valstybės vadovas.

Troleibusui atvažiavus visi tvarkingai išlipa. Žmonės lauke kantriai laukia, kol visi išlips. Kartais paskutinis išlipantis keleivis maloniai taria „ačiū“. Tada tas, kuris stovi laukiančių grupės priekyje, taip pat maloniai atsako „prašom“ ir lipa vidun, lydymas kitų paskui jį tvarkingai lipančių žmonių. Malonus elgesys įlipant į troleibusą ir išlipant iš jo daug pasako apie čia gyvenančius žmones.

Vairuotojai čia mandagūs ir paslaugūs. Vieną kartą mačiau, kaip vairuotojas atidarė duris ir leido įlipi pagyvenusiai porai. Niekada nemačiau susiraukusio, burbančio ar su kuo nors besiginčijančio vairuotojo. Be to, keliaudami jūs dažnai galite klausytis puikios muzikos ir už tai nereikia papildomai mokėti.

Pagal spaudą

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Skliaustuose esančius žodžius pakeiskite dalyviais, padalyviais arba pusdalyviais.

1. Keleivis, (*kuris vyksta*) **vykstantis** naktiniu traukiniu į Paryžių, paprašo palydovo pažadinti jį Versalyje. Po keleivių valandų traukinys atvyko į Paryžių. Keleivis (*kurį prikėlė*) Paryžiuje, bėgioja po vagoną (*keikia*) palydovą.

– Na ir triukšmauja vaikas, – stebisi keleiviai.

– Tai dar nieko. Žmogus, (*kurį išmečiau*) iš traukinio Versalyje, buvo dar piktesnis, – atsako palydovas.

2. – Padavėjau, (*kai valgiau*) sriubą, radau siūlą ir sagą kelnėms.

– O norėjai visas kelnes ten atrasti?

3. (*Kai ėjo*) namo mama nupirko vaikui „Darbų knygą“. Sūnus (*varto*) ją sako:

– Žiauri knyga...

– Kodėl, sūneli?

– Todėl, kad viską reikia daryti pačiam.

8. 2–3 sakiniais paaiškinkite, kas tai yra. Vartokite dalyvius.

0. citrina – *geltonas vaisius*, **augantis** šiltoje kraštoje, **turintis** daug vitamino C.

1. ledai –

.....

.....

2. košė –

.....

.....

3. laikrodis –

.....

.....

4. klounas –

.....

.....

5. šeiminkė –

.....

.....

6. šaukštas –

.....

.....

7. megztinis –

.....

.....

9. Išplėskite sakinius vartodami dalyvius, pusedalyvius arba padalyvius.

0. Išvažiavau į Ispaniją. – **Baigusi** visus darbus ir **susitarusi** su kaimynu dėl šuns, išvažiavau atostogauti į Ispaniją.

1. Sutikau seną draugę.

.....

2. Stovėjome ant Žaliojo tilto.

.....

3. Tomas kalbėjo su tėvais.

.....

4. Autobusas sustojo.

.....

5. Paskambino Laura.

.....

6. Nusipirkome margą kilimą.

.....

7. Visi žmonės atsisuko.

.....

8. Valgėme picą.

.....

KARTOJIMAS

1. Įrašykite kuris, kuri reikiamą formą. Jei reikia, pridėkite prielinksni: ant, apie, dėl, prieš, su.

0. Šokoladu, **kurį** labai mėgstu, pavaišino Lina.

1. Miestai, mes buvome, gražiai restauruoti.

2. Sultys, nupirko draugė, labai rūgščios.

3. Kine, žiūrėjome vakar, buvo daug žmonių.

4. Studentai, atnešiau kopijas, laukė auditorijoje.

5. Autobusas, turėjome važiuoti į ekskursiją, sugedo.

6. Kolega, parašiau žinutę, išvažiavęs į konferenciją.

7. Profesorė, susitiksiu rytoj, dirba Muzikos akademijoje.

8. Ta knyga, kalbėjome, dabar labai skaitoma.

9. Jonas nesikalbėjo su draugu, pyksta dėl nebaigto darbo.

10. Egzaminą, labai jaudinosi, Rūta išlaikė labai gerai.

11. Kelionei, seniai svajojo, Tomas ilgai ruošėsi.

2. Įrašykite tinkamą kuris, kuri formą. Konstrukcijas pakeiskite veikiančios arba neveikiančios rūšies dalyviais.

0. Žmonės, **kurie** stovėjo stotelėje, laukė troleibuso.

Stotelėje stovintys žmonės laukė troleibuso.

1. Draugei, seniai nemačiau, vakar parašiau žinutę.

2. Studentai, studijuoja antrą semestrą, jau gerai kalba lietuviškai.

3. Kavinėje, neseniai atnaujino, maistas labai skanus.

4. Bendradarbiai, susitikau senamiestyje, ėjo į restoraną.

5. Merginos, garsiai juokėsi, kalbėjosi apie vakarėlį.

6. Draugams, svečiavosi pas mane, išviriau kavos.

7. Paskambink draugui, mokosi Vilniuje.

8. Užsirašiau telefono numerį, pasakė draugas.

9. Drabužių parduotuvė, yra Vilniaus gatvėje, sekmadieniais nedirba.

.....

10. Mama iškepė tortą, aš labai mėgstu.

.....

11. Žmonės, ilsėjosi prie jūros, buvo atsipalaidavę.

.....

12. Troleibusas, atvažiavo, buvo pilnas žmonių.

.....

3. Iš duotų pusdalyvių, padalyvių ir dalyvių pasirinkite vieną.

Garsi operos režisierė Daina Kazlauskaitė sako, kad kelionių planavimas – dar viena jos profesija. **(0) Planuodama / Planuojant / Planuojamas** keliones jai negaila nieko – nei savęs, nei pinigų, nei laiko.

(1) Paklausta / Paklaususi / Paklausdama, iš kur šis pomėgis, režisierė atsakė, kad noras kuo daugiau pamatyti ir pažinti yra, matyt, iš vaikystės. **(2) Būnant / Būdama / Buvusi** maža kasmet keliaudavau su tėvais į Lietuvos pajūrį, prie Juodosios jūros. Mama sakydavo, kad nebūtina turėti daug daiktų, svarbu kuo daugiau pamatyti, sužinoti. Iš vaikystės ir atsirado poreikis kur nors **(3) važiuodama / važiuojanti / važiuojant** viską detalai sužinoti, įsigilinti nuo A iki Ž.

Visas keliones užsisakau be jokių agentūrų, **(4) prašant / prašančių / prašius** didelių pinigų ir **(5) siūlančių / siūlant / siūlius** keliauti pagal kito žmogaus viziją. Man patinka viską daryti pačiai. Be to, pati internetu **(6) susirašinėjanti / susirašinėjus / susirašinėdama** su viešbučiais dažnai gaunu geresnę kainą.

Gal dėl to, kad darbe daug streso, nerizikuoju kur nors važiuoti **(7) nežinodama / nežinant / nežinanti**, kur gyvensiu. Galiu nakvoti palapinėje, bet turiu žinoti, kad ji tikrai **(8) paruošdama / paruošta / paruošus** mums. Netikėtumų kelionėse ir taip pakanka.

Kiekvienai kelionei reikia ruoštis. **(9) Likęs / Likdamas / Likus** maždaug šešioms mėnesiams iki išvykimo susiperku viską, kas apie tą šalį **(10) parašytas / parašyta / parašęs**, pradėdama domėtis viešbučiais, muziejais, tradicinėmis tos šalies parduotuvėmis. Vyras anksčiau dūsaudavo, bet dabar ir jis džiaugiasi mano įpročiu **(11) nuėjus / nuėjęs / nueitas** į bet kokį muziejų apžiūrėti viską nuo pradžios iki galo. Pavyzdžiui, Ermitaže buvome tris paras, ten vyras dejavo, kad **(12) norėdamas / norėtas / norint** viską apžiūrėti, neužteks gyvenimo. O man muziejai svarbūs, nes įkvepia darbams.

Prieš kelionę susidarau sąrašą restoranėlių, kur būtina nueiti. **(13) Suradus / Suradusi / Surasta** gerą vietą pavalgyti, užsirašau adresą, dažnai net užsisakau staliuką.

Darbo reikia daug, bet kai mudu vaikštome svetimame mieste, vyrui atrodo, kad kur eitume, viskas visada **(14) atidaręs / atidarytas / atidaryta**. Ir viskas – šalia...

Pagal spaudą

4. Parašykite tinkamą formą: dalyvį, pusdalyvį arba padalyvį.

0. (Palyti) **Palijus** išėjome pasivaikščioti.

1. Mums (šnekėtis) atvažiavo autobusas.
2. (Važiuoti) prisiminiau, kad nepasiėmiau dokumentų.
3. (Pasibaigti) paskaitoms nuėjome į kiną.
4. Pauliau, (sužinoti) informaciją apie ekskursiją, paskambink man.
5. Draugams (išeiti) paskambinau tėvams.
6. (Norėti) išmokti lietuvių kalbą reikia daug studijuoti.
7. (Grįžti) namo Karolis parašė žinutę savo merginai.
8. (Būti) namie Rūta puikiai pailsi.
9. (Pasikalbėti) su vairuotoju policininkas viską suprato.
10. (Pareiti) namo Tomas norėjo tik miego, nes buvo labai pavargęs.
11. (Skaityti) sužinome daug naujų dalykų.
12. (Ateiti) draugas pasakė puikią naujieną.
13. Mums (papietauti) sesuo suplovė indus.
14. (Pažiūrėti) filmą parvažiavome į bendrabutį.
15. Šiandien mes pavargome (tvarkyti) butą.
16. (Sutvarkyti) butą mes gėrėme arbatą.
17. Mums (sutvarkyti) butą buvo labai švaru.
18. Mums (tvarkyti) butą mama virė pietus.
19. (Išgerti) kavos ir truputį (paplepėti) jos atsisveikino.
20. Ji susinervino (pamesti) pinigine.
21. (Susitikti) prezidentams problema buvo išspręsta.
22. (Paklausyti) žinių jie nuėjo miegoti.
23. Jums (paprašyti) ji visada padės.

5. Pasakykite 4–5 pasyvinius sakinius apie savo šalį, vartokite neveikiamosios rūšies dalyvius.

Pvz.: Lietuvoje **statoma** daug naujų namų.

Lietuvoje **gaminama** daug pieno produktų.

Lietuvoje gyvena daug **žinomų** krepšininkų.

Lietuvoje **organizuojama** daug švenčių. Ir pan.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Pakeiskite sakinius, iš pabrauktų veiksmažodžių padarydami dalyvius, pusdalyvius arba padalyvius.

0. Kai pasibaigs mokslo metai, važiuosime atostogauti.

***Pasibaigus** mokslo metams važiuosime atostogauti.*

1. Aš nemėgstu vaikščioti, kai lyja.

2. Jie atsisveikino su seneliais ir išvažiavo.

3. Kai valgo, jis niekada nekalba.

4. Kai važiuojame į Klaipėdą, visada sustojame Kaune.

5. Kai atvažiuojame į Kauną, nueiname į M. K. Čiurlionio muziejų.

6. Kai pasninga, einame slidinėti.

7. Kai grįšiu namo, iš karto tau paskambinsiu.

8. Kai ėjau namo, galvojau apie vakarienę.

9. Kai vyras išvažiavo į darbą, žmona pradėjo tvarkytis.

10. Kai tu išėjai, kažkas skambino.

11. Kai dingsta elektra, reikia skambinti elektrikui.

12. Kai jie kalbėjosi, atvažiavo autobusas.

13. Jos mokėsi ir susipažino su lietuvių kultūra.

7. Pakeiskite sakinius, vartokite neveikiamosios rūšies dalyvius.

RADIJO ŽINIOS

0. Vakar Prezidentūroje paminėjo Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą metines. Visus susirinkusius svečius pasveikino Lietuvos Prezidentė.

*Vakar Prezidentūroje **buvo paminėtos** Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą metinės. Visi susirinkę svečiai **buvo pasveikinti** Lietuvos Prezidentės.*

1. Dviem mėnesiais vėliau, negu manė, Lietuvos Vyriausybė pasirašys sutartį su JAV bendrove.

.....

2. Lietuvoje vizitą pradėjo Kinijos delegacija, kuriai vadovauja valstybės patarėja. Vizito metu kalbės apie užsienio prekybos ir ekonomikos klausimus.

.....

.....

3. Kauno medicinos universiteto klinikose 61 metų kauniečiui persodino širdį. Tokią operaciją šiose klinikose atliko ne pirmą kartą.

.....

.....

4. Vilniuje surengė koncertą garsūs operos solistai V. Urmanavičiūtė, V. Noreika bei E. Kaniava. Jie atliko ištraukas iš operėčių.

.....

.....

5. Rygoje atidarė naują Vilniaus bendrovės prekybos centrą. Į šį prekybos centrą bendrovė investavo daugiau kaip 30 mln. litų. Taip pat šalia įrengė ir automobilių stovėjimo aikštelę.

.....

.....

6. Vilniuje pasirašė Lietuvos ir JAV vyriausybių susitarimą, pagal kurį Jungtinės Valstijos remis kovą su korupcija.

.....

.....

8. Pakeiskite sakinius, vartokite neveikiamosios rūšies dalyvius.

0. Kitą savaitgalį Lietuvoje pereisime prie vasaros laiko.

*Kitą savaitgalį Lietuvoje **bus pereita** prie vasaros laiko.*

1. Paskutinį kovo sekmadienį, trečią valandą nakties, laikrodžio rodykles pasuksime vieną valandą į priekį.

.....

2. Taip elgiasi daugumoje Europos šalių.

.....

3. Lietuvoje vasaros laiką įvedė 2003 metais.

.....

4. Taip nutarė todėl, kad vasaros laikas galioja ir Europos Sąjungoje.

.....

5. Prie žiemos laiko grįšime paskutinį spalio sekmadienį.

.....

6. Tuomet laikrodžius pasuksime valandą atgal.

.....

Pagal spaudą

9. Sudarykite sakinius. Kur reikia, parašykite jungtuką arba prielinksni.

0. Manyti / lietuviškas Velykų pavadinimas / kilti / baltarusiško šventės pavadinimo Velikij dienj / reikšti / Didžioji diena.

Manoma, kad lietuviškas Velykų pavadinimas kilęs iš baltarusiško šventės pavadinimo Velikij denj, kuris reiškia Didžioji diena.

1. Velykų pavadinimas taip pat / sieti / žodis vėlės / mūsų protėviai / šis laikas / aplankyti / artimieji žmonės / kapai.

.....

.....

2. Nuo seno lietuviai / švęsti / Velykos / 4 dienos / senieji papročiai / pamažu / išnykti.

.....

3. Pirmoji – Ugnies – diena / saulė / tekėti / prasidėti / pamaldos / kurios / šventinti / margučiai, druska, duona ir kiti valgiai.

.....

.....

4. Išėiti / bažnyčia / žmonės / sveikinti / vieni kitus / skubėti / namai.

.....

5. Ši diena / rinkti / gražiausias margutis.

.....

6. Antroji Velykų diena (Perkūno diena) / rytas / visi / žadinti / mušti / verba.

.....

7. Vaikai / dainuoti / eiti / kaimynai / kiaušiniai.

.....

8. Trečioji diena (Gegužės) / skirti / žaidimai.

.....

9. Ketvirtoji (Ledų) diena / žmonės / niekas / nedirbti.

.....

10. Pirmasis sekmadienis / po / Velykos / vadinti / Atvelykis arba Velykėlės.

.....

11. Tada baigti / Velykų valgiai / arba ruošti / nauji.

.....

12. Velykos / vaikai / gauti / daug / kiaušiniai.

.....

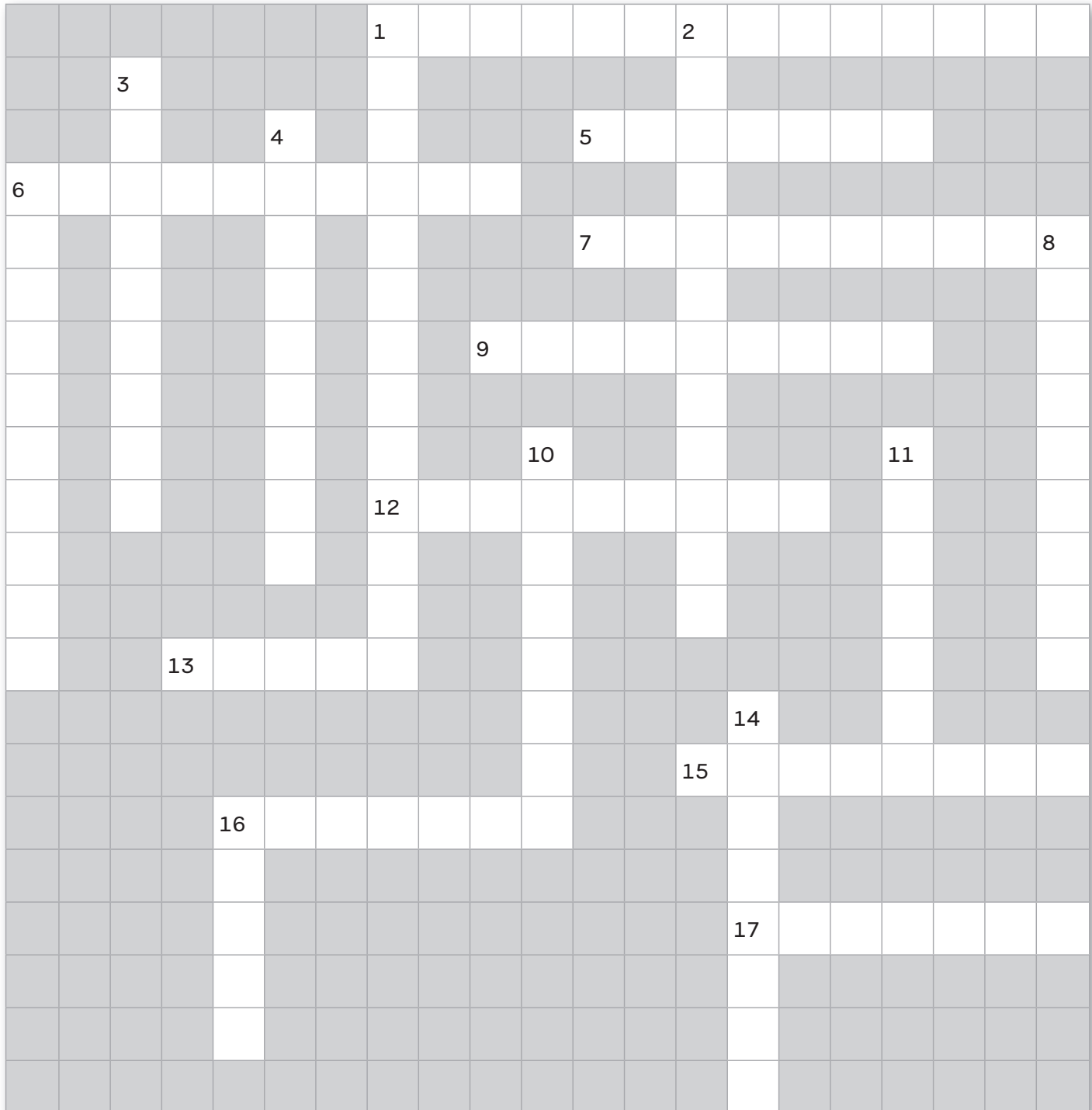
13. Suaugę / sakyti / vaikai / kiaušiniai / atnešti / Velykė.

.....

Pagal spaudą

10. Išspręskite kryžiažodį.

Dalyviai. Veikiamoji ir neveikiamoji rūšis

Horizontaliai

1. Studentės, kurios šypsosi – studentės.
5. Sriuba, kurią verda – sriuba.
6. Draugės, kurios parėjo – draugės.
7. Profesorius, kuris pakalbėjo – profesorius.
9. Žmonės, kurie žiūri – žmonės.
12. Bandelės, kurių nupirko – bandelės.
13. Žmogus, kuris myli – žmogus.
15. Svečiai, kurių laukia – svečiai.
16. Filmai, kuriuos žiūri – filmai.
17. Vaikinas, kuris skaito – vaikinas.

Vertikaliai

1. Kolegos, kurie kalbasi – kolegos.
2. Žurnalas, kurį perskaitė – žurnalas.
3. Vanduo, kuris verda – vanduo.
4. Vaikai, kuriuos sukvietėme – vaikai.
6. Dokumentai, kuriuos peržiūrėjo – dokumentai.
8. Laikraštis, kurį skaito – laikraštis.
10. Mergaitė, kuri miega – mergaitė.
11. Moteris, kuri grįžo – moteris.
14. Tūristai, kurie pailsėjo – tūristai.
16. Sportininkai, kurie žaidė – sportininkai.

SĄLYGOS SAKINIAI

Jei..., (tai)...

Jeigu..., (tai)...

Galimos tokios konstrukcijos:

1) su esamojo laiko formomis:

Jei **turiu** laiko, **einu** pasivaikščioti.

2) su būsimosios laiko formomis:

Jei **turėsiu** laiko, **ateisiu** pas jus.

3) su tariamosios nuosakos formomis:

Jei **turėčiau** daug laiko, **eičiau** pasivaikščioti.

4) „būti“ tariamosios nuosakos forma ir veikiamosios rūšies būtojo laiko dalyvio vardininku.

Jei vakar **būčiau turėjęs (-usi)** laiko, **būčiau atėjęs (-usi)** pas jus.

aš **būčiau** pirkęs / pirkusi

tu **būtum** pirkęs / pirkusi

jis, ji **būtų** pirkęs / pirkusi

mes **būtu(mė)me** pirkę / pirkusios

jūs **būtu(mė)te** pirkę / pirkusios

jie, jos **būtų** pirkę / pirkusios

Ką tu **būtum daręs (-iusi)**, jei vakar **būtum turėjęs (-usi)** daugiau laiko?

Jei vakar **būčiau turėjęs (-usi)** daugiau laiko, **būčiau aplankęs (-iusi)** savo draugę.

Ką jie **būtų darę**, jei **būtų žinoję** apie tą susitikimą?

Būtų ir tau **pasakę**, (jei būtų žinoję).

Ką jis **būtų daręs**, jei mes **būtume prašę** pagalbos?

Manau, kad jis **būtų padėjęs**, (jei mes **būtume prašę**).

1. Baikite dalyvius.

0. Aš **būčiau ėjęs / ėjusi** į teatrą, jei bū..... žinoj..... , kad opera tokia puiki.

1. Aš bū..... paskambin..... , jei Jonas bū..... papraš..... .

2. Tu bū..... pamirš..... , jei Marija nebū..... pasak..... .

3. Tu bū..... supyk..... , jei brolis bū..... tau pamelav..... .

4. Jis bū..... įsižeid..... , jei mes bū..... jį pamiršę.

5. Mes bū..... važiav..... prie jūros, jei jie bū..... važiav..... kartu.

6. Jūs bū..... žinoj..... apie koncertą, jei bū..... perskait..... laikraštį.

7. Jie bū..... susituok..... , jei bū..... mylėj..... vienas kitą.

8. Dėstytoja bū..... padar..... dar vieną kopiją, jei bū..... žinoj..... , kad ateis naujas studentas.

2. Sudarykite sakinius.

0. pinigai / turėti daugiau pinigų // nusipirkti namą, o ne butą (aš)

Jei pinigai aš **būčiau turėjusi** daugiau pinigų, **būčiau nusipirkusi** namą, o ne butą.

1. rytoj / nelyti // turbūt / sodinti gėles ir daržoves (mes)

.....

2. vakar / susitvarkyti dokumentus // važiuoti dirbti į Daniją (jis)

.....

3. po metų / gyventi Lietuvoje // nuomotis / kitas butas (mes)

.....

4. prieš mėnesį / žinoti apie egzaminą // daugiau studijuoti (jie)

.....

5. prieš valandą / tu / paskambinti // ateiti (aš)

.....

6. po valandos / jis / neateiti // nebelaukti ir važiuoti vienas (aš)

.....

7. poryt / ateiti svečių // iškepti / skanus pyragas (ji)

.....

8. paprastai / turėti laiko // eiti pasivaikščioti po parką (aš)

.....

3. Atsakykite į klausimus.

1. Ką veiki, jei dieną turi laisvo laiko?

Jei dieną turiu laisvo laiko, einu pasivaikščioti po parką. O tu?

.....

2. Kur važiuosi, jei savaitgalį bus geras, šiltas oras?

.....

3. Ką darytumėte, jei rytoj nebūtų paskaitų?

.....

4. Ką būtumėte daręs, jei nebūtumėte atvažiavęs į Lietuvą?

.....

5. Ką būtumėte padaręs vakar, jei nebūtumėte pamiršęs?

.....

6. Ką būtumėte veikęs šiandien, jei nebūtumėte atėjęs į universitetą?

.....

7. Su kuo būtumėte norėjęs susipažinti, jei būtumėte gyvenęs XIX amžiuje?

.....

4. Parašykite pagal pavyzdį.

O. Man (*būti*) liūdna – aš (*paskambinti*) tau.

Jei man **būtu buvę** liūdna, aš **būčiau paskambinęs** tau.

1. Jis (*būti*) Klaipėdoje – (*žinoti*), kur yra stotis.

.....

2. Ji geriau (*mokėti*) lietuvių kalbą – (*galėti*) dirbti gide.

.....

3. Tame miestelyje (*būti*) kavinė – mes mielai (*išgerti*) kavos.

4. Vakar aš (*atsigulti*) anksčiau – šįryt (*nepavėluoti*) į paskaitas.

5. Jie (*žinoti*), kad tu atvažiuosi – (*neišvažiuoti*) į kaimą.

6. Vakar (*būti*) šilta – mes (*eiti*) pasivaikščioti po senamiestį.

7. Jiems (*būti*) įdomu – jie (*ateiti*) į susitikimą.

8. Troleibuse (*būti*) tvanku – aš (*atidaryti*) langą.

9. Namuose (*būti*) nauja lemputė – aš (*pakeisti*) seną perdegusią.

5. Parašykite, ką vakar būtumėte darę, jei būtumėte buvę savo šalyje.

Jei **būčiau buvusi** Paryžiuje, **būčiau pasivaikščiojusi** Senos krantine.

6. Pakeiskite sakinius pagal pavyzdį.

0. Tomas vakar buvo vakarėlyje.

Jei Tomas **nebūtų nuėjęs** į vakarėlį, **kitą rytą jis būtų jautęsis** daug geriau.

1. Jonas sudaužė savo automobilį.

2. Lina persikraustė gyventi į Klaipėdą.

3. Marija pametė raktą.

4. Tomui reikėjo dirbti iki vėlaus vakaro.

5. Mantas išvažiavo į Prancūziją.

6. Andrius pardavė savo namą.

7. Draugas neišlaikė egzamino.

7. Perskaitykite sakinius. Sudėkite juos eilės tvarka.

1. Viešbutyje mes niekam nesakėme, kur ir kada išeiname.
- Mes pasiklydome.
- Valgyti turėjome tik mažą pakelį sausainių.
- Dangus apsiniaukė, bet mes negalvojome grįžti į viešbutį.
- Niekas neturėjo degtukų.
- Nuėjome gana toli.
- Rasa pargiuvo ir stipriai užsigavo koją.
- Mes išvykome daug vėliau negu planavome.
- Jonas pamiršo kompasą.
- Niekas neturėjo mobiliojo telefono.

Apie kiekvieną sakinį pasakykite, kas būtų buvę, jei.

Jei mes kam nors būtume pasakę, kad išeiname, jie būtų žinoję ir ieškoję mūsų.

.....

.....

.....

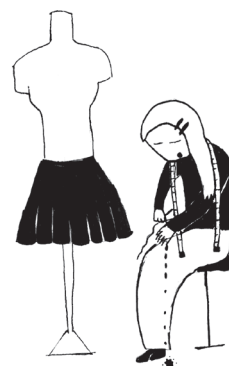
.....

.....

.....

.....

6. Pažiūrėkite į paveikslėlius ir pasakykite, kas būtų buvę, jei:

0. Jei mergaitė **būtų nevalgiusi** ledų, ji **nebūtų išsitepusi** palaidinės ir jai **nebūtų reikėję** persirengti.

1.
2.
3.
4.
5.

VISAS VISA VISKAS NIEKAS

VISAS, VISA	Pirmiausia suvalgiau visą sriubą, tada – visą šokoladą. Jie visą gyvenimą čia gyveno.
VISI, VISOS	Į paskaitą atėjo visi studentai. Vaikiniai nupirko po gėlę visoms merginoms.
VISKAS	Viskas aplink buvo gražu. Jis moka viską . Dabar aš visko nepapasakosiu.
NIEKAS	Niekas neatėjo į pirmą paskaitą. Šįryt dar nieko nemačiau iš savo studentų.

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyr. g.	mot. g.	vyr. g.	mot. g.
vard. (nom.)	visas	visa	visi	visos
kilm. (gen.)	viso	visos	visų	visų
naud. (dat.)	visam	visai	visiems	visoms
gal. (acc.)	visą	visą	visus	visas
įnag. (instr.)	visu	visa	visais	visomis
viet. (loc.)	visame	visoje	visuose	visose

	vienaskaita	vienaskaita
vard. (nom.)	viskas	niekas
kilm. (gen.)	visko	nieko
naud. (dat.)	viskam	niekam
gal. (acc.)	viską	nieką
įnag. (instr.)	viskuo	niekuo
viet. (loc.)	visur	niekur

1. Įrašykite *visas, visa, viskas, niekas* reikiamas formas.

0. Kaip tau sekasi? Ar **viskas** gerai? 1. Ar jau padarei? Mes tavęs laukiame.
 2. Kas suvalgė tortą? nenori prisipažinti. 3. Tos knygos ieškojau bibliotekose, bet nebuvo. 4. – Ar pasakei, kada rytoj išvažiuojame į ekskursiją? – Taip, pasakiau, bet jau žinojo. 5. naktį negalėjau užmigti. Kas galėtų man padėti? Aš vienas tikrai nespėsiu padaryti. Darbus reikėtų pasidalyti 6. draugus pasveikinau su šventėmis, bet aplankyti neturėjau laiko. Visada darau paskutinę minutę. 7. Aš tau kai ką pasakysiu, tik tu nesakyk. 8. – Ar susirinko dalyviai? – Taip, nevelavo. 9. Vakaro pabaigoje atsisveikinome su ir išvažiavome. 10. mano draugai mėgsta keliauti, bet šįmet nebuvo. 11. Apie tai rašo laikraščiuose, bet ji nežinojo. 12. Atostogausime kaime beveik vasarą. 13. skaitė šią knygą, bet nepatiko. 14. Tomas suruošė savo gimtadieniui ir laukė draugų pusdienį, bet neatėjo. 15. Jei padarysi laiku, bus patenkinti. 16. Negaliu vienas rūpintis, reikia, kad padėtų. 17. Jis labai pasipūtęs žmogus: buvo, žino ir mano, kad yra geresnis už kitus.

2. Baikite sakinius pagal pavyzdį.

0. Aš dar nieko negalvojau apie atostogas, o jis **jau viską suplanavo**.

1. Man viskas sekasi, o jam
2. Jiems nieko nereikia, o mums
3. Brolis suvalgė visas salotas, o jo draugė
4. Tomas norėjo pasikalbėti su visais, o Jonas
5. Lietuvoje mes jau buvome beveik visur, o Rūta buvo
6. Aš čia nieko nepažįstu, o Andrius

3. Parašykite po sakinį (linksnį galima keisti):

0. *visas*: Kas suvalgė **visą** tortą?

1. *visas*:
2. *visa*:
3. *visi*:
4. *visos*:
5. *viskas*:
6. *niekas*:

KAS KAS NORŠ KAŽKAS KAI KAS BET KAS

KAS: *Kas* atėjo?
Ar **kas** gali pasakyti, kada rytoj išvažiuojame į ekskursiją?

KAS NORŠ: Ar **kas nors** atėjo?
Paklausk studentų, gal **kas nors** norės važiuoti į Kauną?
Imk **ko nors**, vaišinkis.
Paskambink **kam nors** iš savo grupės ir paklausk, ar rytoj bus paskaitos.
Papasakok **ką nors** apie savo šalį.

KAŽKAS: Ar man *niekas* neskambino? **Kažkas** skambino. / Ne, **niekas** neskambino.
Ar man *kas nors* skambino? **Kažkas** skambino. / Taip, Rasa.
Kažkas tavęs ieškojo prieš pietus.
Ji **kažką** sakė, bet neišgirdau.
Kažkam paskolinau savo knygą, bet neprisimenu, kam.

KAI KAS: **Kai kas** iš antros grupės žadėjo ateiti į paskaitą.
Kai kas parašė testą gerai, **kai kas** – prasčiau.
Šiandien **kai kam** reikės pasilikti po darbo.
Kai ką tau nupirkau.

BET KAS: Tokį testą gali gerai parašyti **bet kas**.
Vilniuje jums **bet kas** parodys, kur yra Katedros aikštė.
Pasakyk **bet kam** iš antros grupės, kad rytoj nebus gramatikos.

vard. (nom.)	kas nors	kažkas
kilm. (gen.)	ko nors	kažko
naud. (dat.)	kam nors	kažkam
gal. (acc.)	ką nors	kažką
įnag. (instr.)	kuo nors	kažkuo
viet. (loc.)	kur nors	kažkur

4. Įrašykite trūkstamus žodžius *kas nors, kažkas, kai kas*. Atsakykite į klausimus.

0. – Ar **kas nors** iš jūsų buvo Nidoje?

– Ne, *niekas* nebuvo.

– Taip, keli studentai jau buvo.

1. – Ar iš studentų atėjo į paskaitą?

– Ne,

– Taip,

2. – Ar atsitiko?
 – Ne,
 – Taip,
3. – Ar klausė, kur aš esu?
 – Ne,
 – Taip,
4. – Ar iš jūsų grupės gali laisvai susikalbėti lietuviškai?
 – Ne,
 – Taip,
5. – Gal iš jūsų moka vairuoti?
 – Ne,
 – Taip,
6. – Ar galite man padėti?
 – Atsiprašome, ne,
 – Taip,
7. – Gal važiuos rytoj į Kauną?
 – Ne,
 – Taip,

5. Įrašykite: kas, kažkas, kas nors, bet kas, kai kas reikiama forma.

0. Rūta, ar tu **ko nors** bijai?
1. Vakar tau skambino, aš nepažįstu.
2. Gal gali nueiti į kitą auditoriją ir atnešti žodyną?
3. Tau iš mūsų grupės paskambins ir praneš, kada reikia ateiti.
4. Jis norėjo, bet nepasakė, ir išėjo.
5. Pasakyk katedroje, kad tau reikia pratęsti vizą.
6. Galite rašyti: parkeriu, tušinuku, pieštuku, tai nesvarbu.
7. testą jau perskaitė.
8. Ar norite paklausti? Gal nesupratote?
9. Aš manau, dar nebuvo Rumšiškėse.
10. – Ar laukia už durų? – Taip, laukia. Pakviesti?
11. Ji atsinešė, bet nežinau,

12. Į Vilnių studijuoti lietuvių kalbos atvažiuoja nemažai studentų. gyvena bendrabutyje, nuomoja butus. Girdėjau, kad net namą nusipirko. Manau, kad ne gali nusipirkti namą Lietuvoje. man sakė, kad namai Lietuvoje labai brangūs. Ar iš jūsų man tai sakė? Ne? Tada įdomu, Be to, manau, kad ne ir norėtų nusipirkti namą. Tuomet turbūt reikėtų visą gyvenimą gyventi čia. Ar iš jūsų norėtų gyventi Lietuvoje?

13. Stotyje buvo daug žmonių. skaitė laikraštį, snaudė, skubėjo. Kaip visada. Staiga suriko: „Apvogė!“ Žmonės tik pakėlė galvas, lyg klausdami: ar atsitiko? Žinoma, įprasta situacija. Apvogti stotyje gali Bet ar gali pasakyti, kaip apsisaugoti nuo vagių? Aišku, niekas.

6. Parašykite klausimus.

0. – **Ar man niekas neskambino?**

– kažkas skambino.

1. – ?

– Ne, niekas nežadėjo.

2. – ?

– Taip, kai kas žino.

3. – ?

– Ne, nieko neatsitiko.

4. – ?

– Bet kas galėjo paimti.

5. – ?

– Taip, aš žinau ir galiu pasakyti.

6. – ?

– Taip, kažkas klausė apie tave.

7. – ?

– Ačiū, nieko nenoriu.

7. Parašykite po sakinį.

0. kas: **Kas** ateis pas tave į svečius?

1. kas:

2. kas nors:

3. kažkas:

4. kai kas:

5. bet kas:

6. visi / visos:

KOKS NORŠ KAŽKOKS BET KOKS JOKS

Ar nori **kokio nors** vaisiaus?
Ačiū, nenoriu **jokio**.

Ar **ko nors** nori?
Ačiū, **nieko**.

Ar nori **kokių nors** sulčių?
Taip, **bet kokių**. // Taip, apelsinų.
Ne, ačiū, **jokių** nenoriu.

Ar nori **ko nors** gerti?
Taip, norėčiau vandens.
Ne, ačiū. **Nieko** nenoriu.

Ar turi **kokį nors** popieriaus lapelį, užrašyčiau adresą.
Taip, štai. // Taip, **kažkokį** turiu.
Ne, **jokio** neturiu.

8. Įrašykite tinkančius žodžius.

nieko, koks nors, kas nors x 2, kažkas, kažkokia, kažką, bet ką, kažkoks

Vakar **kažkas** skambino. Neprisistatė, burbtelėjo ir numetė ragelį. negalėjau suprasti. Atsirado keista baimė. Kas tai galėjo būti? Gal iš bendradarbių? O gal berniūkštis? atiduočiau, jei pasakytų, kas man skambino.

niekas, kai kas x 2, kažkas, kažkokio, visi, kokių nors, nieko, jokių

Į vakarėlį atėjo atsinešė sausainių, sumuštinį. nepagalvojo apie gėrimus. Koks čia vakarėlis, jei nebus ko gerti? pasisiūlė nubėgti į parduotuvę ir nupirkti. Prašėm parnešti sulčių. Tačiau nerado skanių ir nupirko tik mineralinio vandens. baisesnis. Kai norėsime gerti, bus gerai ir mineralinis vanduo.

kam nors, nieko, kažkokia, kas nors x 2, kažkas, jokių

Ar atsitiko? Kodėl mane kviečia? Tikiuosi, kad rimto. Gal atvažiavo, gal reikia pagalbos. prasta nuotaika. Ne, negerų minčių. man sakė, kad labai svarbu žmogaus nuotaika. Kai gera nuotaika, tada ir problemos neatrodo tokios didelės.

9. Įrašykite tinkamas žodžių *kažkoks, koks nors, bet koks, visas ir pan.* formas.

0. Kai tu ateisi, aptarsime **visos** kelionės planą.

1. Direktoriau, buvo žmonės. Paliko svarbius dokumentus.

2. daiktus reikia sudėti tvarkingai.

3. Tegu Eglė nuperka saldinių, o Jūratė iškepa pyragą.

4. Prašom imti vaisių. vaisius valgyti sveika.
5. Ekskursijoje gali būti šaltoka, nepamirškite pasiimti megztnio ar striukės.
6. Jūs jau galite perskaityti knygą lietuvių kalba.
7. Skambinau mamai. Ji sakė, kad gavau laišką.
8. Jonai, gal turi laikraštį? Noriu pažiūrėti programą, gal vakare rodys neblogą filmą.
9. Rūta nori nupirkti knygą, nes eina į draugės gimtadienį.
10. Andrius apsistos viešbutyje Vilniaus centre.
11. Mums būtinai reikia lentynos knygoms bendrabutyje.
12. Jis pradėjo domėtis keistais dalykais.
13. Eiti pėsčiomis yra toloka, galima pavažiuoti troleibusu.

10. Įrašykite tinkamą įvardžio linksnį. Įvardžiai gali kartotis.

nė vienas, koks nors, kuris, kuris nors, kažkuris, bet kuris, kai kurie, visi

0. Ar **kuri nors** iš mūsų grupės merginų šiandien dėvi suknelę?
1. Ar iš mūsų grupės studentų nešioja akinius?
2. Paskolinau knygą iš savo draugų, bet nepripažįsta,
3. studentai jau parašė užduotį, dar teberašo.
4. Greitoji pagalba atvyksta į namus paros metu.
5. iš šių namų gyvena mano draugas.
6. Paskambink draugui ir sužinok, kur bus paskaita.
7. Ar iš jūsų moka groti instrumentu?
8. – saldainio nori? – Nesvarbu, duok, man skanūs.
9. Ar tau patiko „Kino“ festivalio filmas?
10. studentas prašė Kauno miesto plano, tik neatsimenu,

11. Išplėskite sakinius įrašydami žodžių *kažkas, kas nors, kai kas, bet kas, koks nors, kažkoks, kuris nors, joks, niekas* reikiamą linksnį.

0. Jis pasakė, bet aš neišgirdau.

*Jis **kažką** pasakė, bet aš **nieko** neišgirdau.*

1. Prašom imti, vaišintis.
-

2. Šnekėjau su nepažįstamu žmogumi.
-

3. Pasakyk, kad išvažiuojam anksčiau.
-

4. Aš neturiu draugų Lietuvoje.
-

5. Reikės pasilikti po darbo.

6. Mama nupirko sulčių.

7. Ar tu turi knygą apie gyvūnus?

8. Man reikia išsinuomoti butą.

9. Tėvas parsinešė žurnalą.

10. Nepažįstamas žmogus atnešė tau laišką.

11. Mindaugai, pas tave atėjo. Tu labai apsidžiaugsi.

12. Bičiulis tikrai paskambins tau vakare.

13. Tavo draugas skambino prieš dešimt minučių.

12. Parašykite 4–5 sakinius apie savo grupės draugus arba apie kaimynus. Vartokite formas: kai kas, kas nors, bet kas ir pan.

Pvz.: Kai kas į paskaitas ateina retai. Kiekvieną dieną kas nors vėluoja į paskaitas.

Tokią lengvą užduotį gali atlikti **bet kas**. Žodyną gali atnešti **bet kuris** studentas.

1.
2.
3.
4.

13. Jūs – detektyvas, ieškantis pavojingo nusikaltėlio. Sužinojote, kad ieškoma nusikaltėlį matė prieš jūsų namą esančiame pastate. Todėl jūs gavote užduotį: surinkti informaciją apie šio namo žmones, ką jie veikia.

Pavartokite kažkoks, koks nors, kas nors, joks...

Pvz.: Pirmame aukšte **kažkokie** du vyrai turi **kažkokią** dėžę. Vienas iš jų turi **kažkokį** popieriaus lapą – gal instrukciją? Kitas atrodo labai susierzinęs...

-
-
-
-
-
-

KUR NORS KAŽKUR KAI KUR BET KUR VIENUR..., KITUR NIEKUR VISUR

Kažkur pasidėjau savo akinius, ar nematei?
Aš jau **kažkur** mačiau šį vyrą.

Vakar per žinias sakė, kad naktį **kai kur** lis. Aš manau, kad lijo **visur**.

– Ar tu dar **niekur** nebuvai Lietuvoje?
– **Kai kur** jau buvau.

Tomas vakar mane kvietė pasivaikščioti po Vilnių.
Aš jau **visur** buvau, todėl nėjau.
Vienur aš jau buvau, **kitur** dar ne, bet pasivaikščioti man labai patinka.

– Ar jis dar tebegyvena čia?
– Ne, dabar jis gyvena **kitur**.

Man čia nepatinka, eikim **kitur**.

– **Kur** norėtum važiuoti savaitgalį?
– **Bet kur**, aš dar **niekur** nebuvau. /
– **Kur nors** į Dzūkiją, aš ten dar nebuvau.

– Ar nematei **kur nors** Rimos?
– Prieš kelias minutes mačiau kieme. /
– Ne, **niekur** nemačiau.

1. Parašykite po sakinį:

0. *kažkur*: Direktorius **kažkur** išėjo, prašom paskambinti po valandos.

1. *kažkur*:
2. *kai kur*:
3. *bet kur*:
4. *kur nors*:
5. *visur*:
6. *niekur*:
7. *vienur ...*, *kitur*:

2. Įrašykite tinkančius žodžius: *kur, bet kur, kažkur, kai kur, kur nors, niekur, vienur, kitur, visur*.

0. Vakar **kažkur** pamečiau savo skėtį, reikės pirktis kitą.

1. – Tos knygos ieškojau, bet negalėjau rasti. – Pažiūrėk dar kitame kambaryje.
2. Aš jį jau buvau mačiusi, bet negaliu prisiminti,
3. Aš maniau, kad sniego jau nėra, bet kažkas sakė, kad dar yra.

4. Vakar norėjome pažiūrėti kokį nors spektaklį. Nuėjom – nėra biliety,
– irgi nėra. Taip pasivaikščioję, nenuėjome.
5. Labai norėčiau pakeliauti po Lietuvą, nuvažiuoti. Gėda pasakyti, kad
nebuva.
6. taip ilgai buvai? Išėjai minutėlei, o dingai visai dienai. tavęs ieškojau,
bet negalėjau rasti.
7. – Mykolas? – išėjo.
8. – Eikime šį vakarą, nusibodo namie. – norėtum? –
9. – galėtume rytoj susitikti? – Man būtų geriau arčiau universiteto. – O
aš norėčiau, tik ne prie universiteto.
10. – Negaliu rasti tinkamo šviestuvo. – Ar visose parduotuvėse buvai? – Žinoma, ne. jau
buva, dar nespėjau.
11. – Vakar visą dieną lijo, o šiandien tik drėgna. – Bet rytoj vėl lis, gal ir
čia, pajūryje.
12. dirbčiau, kad tik kas darbo pasiūlytų.
13. Vakar ieškojau vadovėlio, bet neradau. Prieš porą dienų aš jį tikrai
..... mačiau. aš jį galėjau pasidėti?

KADA NORS KAŽKADA BET KADA KAI KADA KADA NE KADA TADA VISADA NIEKADA

- Ar tu **kada nors** buvai Trakuose?
- Taip, **kažkada** buvau.
- Ne, **niekada** nebuvo.

Tikiuosi, kad mes **kada nors** dar susitiksime.

Šis filmas **kažkada** buvo labai populiarus.
Kažkada buvome geri draugai, o dabar tik **kada ne kada** susitinkame.

Po šeštos gali skambinti **bet kada** – aš jau tikrai būsiu namie.
Kada susitinkame? – Aš galiu **bet kada**, o tu?

Pirma susitvarkykime, **tada** galėsime eiti į kiną.
Jis paskambins (**tada**), kai baigsis egzaminas.

Penktadieniais **visada** einu į baseiną.
Klasikinė muzika **visada** labai populiarai.

Kai kada mes atostogaujame prie jūros, **kai kada** kaime.
Ar tau patinka eiti į klubą? – **Kai kada**.

3. Įrašykite: *kada, tada, visada, niekada, kažkada, kada nors, kai kada, bet kada, kada ne kada.*

0. Aš labai norėčiau **kada nors** nuvažiuoti į Japoniją.
1. – baigiasi mokslo metai? – Birželio pradžioje, važiuosiu į Nidą.
2. Apie tai jau kalbėjomės.
3. Eisiu į filmą tik , kai parašysiu namų darbus.
4. – Ar tu buvai Gruzijoje? – Ne, aš nebuvo. – O aš
esu buvęs, bet labai seniai.
5. – Ar dar susitiksime? – Taip, gal po metų?
6. – einame aplankyti Rūtos? – Man nesvarbu, aš galiu Sakyk,
..... tu gali.
7. Vakara is sėdžiu namie, nueinu į kiną.
8. man patinka eiti į koncertą, bet retai.
9. – galėtum man padėti? – , išskyrus sekmadienį.
10. Jis susitvarkė butą, tik ilsėjosi.

4. Įrašykite reikiamus žodžių *kas nors, kuris nors, kažkas, kai kas, koks nors, kur nors, bet kur, visur, kai kur, kada nors, bet kada, niekas, joks ir pan. linksnius.*

0. Paskambink **kokiam nors** draugui ir paklausk apie ekskursiją.

1. Kartais atrodo, kad nežinau.

2. Tau skambino, bet neprisistatė.

3. Galvoju, kad iš mūsų gali atlikti šią užduotį.

4. Jis neprisiminė draugo telefono ar adreso.

5. Jis norėtų nuvažiuoti, daugiau pamatyti.

6. – Kur norėtum gyventi Vilniuje? –, tik ne prie stoties.

7. – Ar norėtum užkąsti? – Taip,, esu alkanas kaip vilkas.

8. – Ar rytoj važiuos į ekskursiją? – Ne, nevažiuos.

9. Vakar tavęs ieškojo moteris, žadėjo ir šiandien ateiti.

10. Ko čia stovi? Ar lauki?

11. Aš gyvenu Lietuvoje. Jei būsi Vilniuje, paskambink. Galėsime nueiti į kavinę, pasikalbėti.

12. Po savaitės skrisime į Lietuvą. Gal susitikime su senais pažįstamais, aplankysime mielas Vilniaus vietas. Žinoma, ne visas, nes nueiti nespėsime.

13. Norėčiau turėti sodybą prie ežero.

14. – Ar reikia žodyno? – Ne, nereikia.

15. Nupirk man šviesius marškinius.

16. Kai turime laiko, nueiname pasivaikščioti po parką, bet retai.

17. Galėčiau padaryti , kad tik jis nebepyktų.

18. Monika, nupirk juodos duonos.

19. Miške jau mačiau žibučių.

20. – Kada jūs galite ateiti pas gydytoją? – Rytoj aš galiu

21. Tomai, paduok man puodelį.

22. – Brolio nėra, jis išėjo su susitikti. – Gal žinai, kada jis grįš? – Ne, jis nesako, o aš neklausiu.

23. Jie dėl susipyko ir nesikalba jau kelios dienos. Aš nežinau apie jų problemas.

24. Šiais metais norėčiau atostogauti pietuose.

25. Lietuvoje jau buvau, o būtinai dar apsilankysiu.

5. Atsakykite į klausimus taip ir ne.

0. Ar nori kokio nors saldumyno?

– **Taip**, mielai suvalgyčiau **kokį nors** saldainį.

– **Ne**, ačiū. Dabar nenoriu **jokio** saldumyno.

1. Ar išsinuomavai kokį nors butą?

.....

2. Ar kada nors buvai Maskvoje?

.....

3. Ar kas nors gali man paskolinti 100 litų?

.....

4. Ar kas nors gali man paaiškinti šitą užduotį?

.....

5. Ar kada nors turėjai šunį?

.....

6. Ar turėjai kokį nors šunį?

.....

7. Ar kam nors reikia jo pagalbos?

.....

8. Ar jau su kuo nors kalbėjai apie susitikimą?

.....

9. Gal turi kokią nors knygą apie mediciną?

.....

10. Ar ką nors žinai apie atostogas?

.....

Parašykite 2 klausimus savo grupės draugams.

1.

.....

2.

.....

6. Įrašykite tinkamą žodžių formą.

0. Einu į vaistinę. Man reikia **kai ko** nusipirkti.
1. Tokį lengvą darbą gali dirbti
2. Paprašyk, kad ateitų tau padėti.
3. šiandien atvažiuos, bet dabar nesakysiu, kas.
4. Ar gali papasakoti apie atostogas Austrijoje?
5. Kai nežinau, geriau tyliau, negu sakau
6. Jis paskolino savo žodyną, bet neprisimena, kam.
7. Ar tu sakei, kad rytoj nebus paskaitų?
8. Tuos dokumentus galėjo perskaityti
9. Tavęs laukia žmogus. Ką jam pasakyti?
10. – Kokio pieštuko tau reikia? – Nesvarbu, duok
11. Vakar mačiau tave su nepažįstama mergina. Kas ji?
12. Mes atvažiuosime pas jus oru.
13. Vakare ateis svečių. Nupirk vyno.
14. Nemoku lietuviškos dainos.

*kas nors
kažkas
bet kas
kai kas*

*bet koks
joks
kažkoks
koks nors*

7. Įrašykite tinkamą žodžių formą.

0. Man buvo nesvarbu, todėl galėjau eiti **bet kur**.
1. Galime šį vakarą nueiti, jei nori.
2. pasidėjau savo pinigine, ne-
galėjau rasti.
3. Kelionėje aš galiu nakvoti bendrabutyje, palapinėje, svečių
namuose...
4. Šitoje kavinėje labai prirūkyta, einam
5. Ketvirtadienį sušils iki +20°.
6. Tu visada palieki savo daiktus, paskui pats negali rasti.
7. Aš nebuvo Ispanijoje, bet labai noriu
ten nuvažiuoti. Ar tu buvai Madride?
8. Paskambink po pietų – jis jau tikrai bus grįžęs.
9. Marija labai norėjo būti gydytoja.
10. jis grojo dideliame orkestre, o dabar tik
..... pagroja savo malonumui.
11. – Kada susitinkame? – Aš galiu, o tu?

*kai kur
kažkur
bet kur
kitur
kur nors
niekur*

*kada nors
kažkada
bet kada
kai kada
niekada*

SUDĖTINĖS LAIKŲ FORMOS

Esamasis laikas

esu – *esu buvęs (-usi)*
skaitau – *esu skaitęs (-čiusi)*
keliauju – *esu keliavęs (-usi)*

- Ar tu kada nors **esi buvęs** Nidoje?
- Taip, kažkada **esu buvęs**.
- Taip, **esu buvęs** prieš metus. / – Taip, buvau prieš metus.
- O aš niekada **nesu buvusi** Nidoje.

Būtamasis laikas

buvau – *buvau buvęs (-usi)*
mačiau – *buvau matęs (-čiusi)*
skaičiau – *buvau skaitęs (-čiusi)*

Kai Tomas grįžo, aš jau **buvau išvirusi** vakarienę. // Kai Tomas grįžo, aš išviriau vakarienę.
 Vakar **buvo atėjusi** gera pažįstama. // Vakar atėjo gera pažįstama.

Buvau išmokęs vartoti dalyvius, bet dabar užmiršau.

Būsimasis laikas

skaitysiu – *būsiu perskaitęs (-čiusi)*
valgysiu – *būsiu pavalgęs (-iusi)*

Kai jūs grįšite, mes **būsime baigę** tvarkytis. // Kai jūs grįšite, mes baigsime tvarkytis.
 Aš laikiu, kol jūs **būsitate pasiruošusios** eiti.

Paaiškinkite, kuo skiriasi šios situacijos:

Kai Rūta parėjo namo, Tomas buvo paruošęs vakarienę.

Kai Rūta parėjo namo, Tomas ruošė vakarienę.

Kai Rūta parėjo namo, Tomas paruošė vakarienę.

1. Pratęskite pasakojimus.

Prieš išvažiuodami į kaimą tėvai sako Rūtai: „Grįžusi iš mokyklos pavalgyk, sutvarkyk virtuvę, paruošk rytdienos pamokas. Tada aplankyk močiutę. Ji prašė, kad nueitum į parduotuvę nupirkti produktų.“

Tėvai kalbasi: „Kai parvažiuosime namo, Rūta jau **bus grįžusi** iš mokyklos,

.....

.....

.....

.....

Kai tėvai parvažiavo, Rūta dar **nebuvo grįžusi** iš mokyklos,

.....

.....

.....

.....

2. Ką jūs būsite padarę:

iki kito mėnesio:

.....

.....

iki atostogų:

.....

.....

iki naujų metų:

.....

.....

3. Darbas poromis. Pasikalbėkite su draugu, kokių pokyčių bus įvykę iki XXI amžiaus pabaigos. Galite vartoti šiuos veiksmažodžius: plėtoti, atrasti, tapti, pastatyti, sugalvoti, išmokti ir pan.

Pvz.: Mokslininkai **bus atradę** greitesnių / naujų būdų keliauti.

.....

.....

.....

.....

4. Įrašykite dialoge reikiamas formas.

Tadas: – Sveika, Aiste. Kur (būti) **buvai**?

Aistė: – Labas. (Būti)..... lietuviškų prekių parodoje. Ar tu kada nors (būti)

..... tokioje parodoje?

Tadas: – Taip, aš (būti)..... pernai. Gal (reikėti)

nueiti ir šįmet. Ar tau (patikti)

Aistė: – Taip, man (patikti) prekės. Tik labai nepatogu vaikščioti, nes nėra drabužinės. Aš jau (pavargti), o palatą turėjau neštis rankose. Dabar (pavargti) dar labiau.

Tadas: – Tai gal eikime kavos? Truputį (pailsėti)

Aistė: – Ačiū, mielai.

5. Perskaitykite tekstą. Atsakykite į klausimus.

Vakar studentų bendrabučio salėje buvo šaunus susipažinimo vakarėlis. Jis tęsėsi iki paryčių. Visi valgė, gėrė, šoko, kalbėjosi, žaidė žaidimus.

Rytą atėjusi budėtoja pamatė, kad salėje viskas kaip po karo. Ji nuėjo pas studentus ir paprašė kuo greičiau viską sutvarkyti.

Ilgai laukti nereikėjo. Greit susirinko grupelė draugų ir kibo į darbą. Jonas surinko šiukšles, o Tomas jas išnešė. Monika atidarė langus ir išvėdino salę. Tada kartu su Rūta suplovė indus ir nuvalė stalus. Marius ir Andrius sustatė juos į vietą. Kai Jūratė išvalė grindis, vaikinai sunešė ir sustatė kėdes.

Tada merginos išvirė visiems kavos, pasikvietė budėtoją ir visi maloniai pasikalbėjo.

Ką jis / ji buvo padaręs / -iusi?0. Jonas **buvo surinkęs** šiuokšles.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

Kas buvo padaryta?Šiuokšlės **buvo surinktos**.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

6. Pratęskite pasakojimus.1. Aš palikau namie vienus vaikus tik kelioms minutėms, bet, kai grįžau, **žaislai buvo išmėtyti**,

-
-
-
-

2. Kai aš atėjau, vakarėlis jau **buvo prasidėjęs**

-
-
-
-

3. Kai šryt išėjau iš namų, **buvo**

-
-
-
-

7. Po savaitės jūs norite išeiti atostogų ir jau dabar planuojate, ką darysite, kur važiuosite ir kokias Lietuvos vietas aplankysite. Bet suserga jūsų kolega ir atostogas tenka atidėti. Papasakokite draugui, ką jūs būtumėte daręs, kur keliavęs per atostogas.

Jei **būčiau atostogavęs / -usi** Lietuvoje, **būčiau**

-
-
-
-

8. Paklauskite savo draugo:

1. Kokiose šalyse jis yra buvęs?
2. Ką jis buvo girdėjęs apie Lietuvą prieš čia atvažiuodamas?
3. Ar jau buvo pradėjęs mokytis lietuvių kalbos? Kur?
4. Ar buvo skaitęs ką nors apie Lietuvą? Kokiomis kalbomis?
5. Kokių lietuviškų filmų yra matęs?
6. Ar yra skaitęs knygų lietuvių kalba? Kokių?
7. Kokiuose Lietuvos miestuose jis yra buvęs? Ką įdomaus ten matęs?

Aš esu buvęs / buvusi

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

9. Parašykite reikiamas formas.

0. Iki atostogų Tomas tikrai (*nepabaigti*) **nebus pabaigęs** visų darbų.

1. – Rytoj mes su draugais (*važiuoti*) į Šiaulius. Ar tu kada nors (*būti*) ten?

– Ne, (*būti*), tik (*girdėti*), kad Šiauliai – dviračių miestas.

2. – Kodėl vakar (*nebūti*) susitikime su partijų lyderiais?

– Aš (*užsirašyti*) pas odontologą ir (*nespėti*) atvažiuoti. Ar (*būti*) įdomu? – Aš (*girdėti*) anksčiau, kad politikai labai nuobodūs, bet man patiko.

3. – Labas, Juste. Seniai tavęs (*nematyti*) Kur (*dingti*) ?

– Tu geriau (*neklauti*) (*sugalvoti*)..... šį savaitgalį važiuoti į Rygą, bet (*nebūti*) bilietų. Tada (*susiruošti*) aplankyti pusseserės, bet, pasirodo, ji (*išvažiuoti*) į komandiruotę.

4. Jeigu vakar (*turėti*) laiko, (*važiuoti*) į ekskursiją.

5. Kai vasarą (*nuvažiuoti*) į Klaipėdą, (*pasivaikščioti*) po senamiestį, prie jūros.

6. Kai prieš savaitę aš (*išvažiuoti*) į kaimą, vaikai (*ilsėtis*) prie jūros.

7. Kol jūs (*žiūrėti*) filmą, aš pasivaikščiosiu po parduotuves. Su jumis į filmą (*neiti*) , nes jau (*matyti*)
8. Kai aš (*atsikelti*) , jie jau (*išvažiuoti*) į darbą.
9. Anksčiau jis (*įsitikinti*) , kad pasielgė teisingai.
10. – Ar galime susitikti šiandien po pietų? – Deja, ne, nes (*susitarti*) susitikti su Arūnu.
11. Vakar aš tau (*sakyti*) , kad galėsime eiti į teatrą, bet prisiminiau, kad (*pažadėti*) močiutei nuvežti ją pas seserį.
12. – Ar tu pernai buvai prie Baltijos jūros? – Ne, (*nebūti*) Prie Baltijos jūros (*būti*) anksčiau.
13. – Ar tu kada nors anksčiau buvai matęs tą filmą? – Taip, (*matyti*) O tu? – Ne, (*matyti*)

10. Pavartokite tinkamą veiksmažodžio formą.

esu skaičiusi // buvau skaičiusi // skaičiau // perskaičiau

1. Tavo knygą aš per naktį.
2. Kai susipažinau su tavimi, aš jau tavo knygą.
3. Tu pats gerai žinai, kad aš ne vieną tavo knygą.
4. Vakar visą vakarą knygą.

esame užmiršę // buvome užmiršę // užmiršau

5. Dabar mes viską.
6. Atsiprašau, tavo vardą.
7. Kaip gerai, kad tu paskambinai – mes, kad tu norėjai ateiti į svečius.

esu girdėjęs // buvau girdėjęs // girdėjau

8., kad filmas „Tadas Blinda“ puikus, bet dar nesu jo matęs.
9. Vakar, kaip studentai kalbėjo apie tą filmą.
10. Be to, jau ir anksčiau, kad tas filmas gali gauti ne vieną Lietuvos kino apdovanojimą.

esi kepusi // nesu kepusi // buvo iškepusi // kepsiu

11. Šiandien vakare šokoladinį tortą.
12. Ar tu kada nors jau tokį tortą?
13. Ne, šokoladinio, bet moku kepti labai skanų medaus tortą.
14. Kai kada labai skanų šokoladinį tortą mano mama. Reikės paklausti recepto.

11. Darbas poromis. Paaiškinkite, kas iš ko daroma. Pasirinkite vieną porą ir aprašykite procesą.

0. kakava – šokoladas: iš kakavos pupelių **gaminamas** šokoladas.

Kakavos pupelės **yra surenkamos** ir **išdžiovinamos**. Tada jos **nuvežamos** į gamyklą. Gamykloje **kepinamos**. **Pakepintos** pupelės **sumalamos** labai smulkiai. **Įdedama** kakavos sviesto ir cukraus. Viskas labai gerai **sumaišoma**. Šokoladas **supilamas** į formas ir **atšaldomas**.

1. vynuogės – vynas:

.....
.....

2. kviečiai – duona:

.....
.....

3. medžiai – knygos:

.....
.....

4. avis – megztinis:

.....
.....

5. metalo rūda – šaukštas:

.....
.....

12. Įrašykite paprastąją arba sudėtinę veiksmažodžio formą.

Esamasis laikas

0. Aš **džiaugiuosi**, kad tau pasisekė.

1. – Ar jūs kur nors eiti šiandien vakare? – Aš eiti su jumis bet kur.

2. Ar tu laimėti?

džiaugtis

ruoštis

pasiruošti

tikėtis

Būtais laikas

3. Vakar visą vakarą bandžiau tau prisiskambinti, bet tu neatsiliepei. Kur?

4. Ar tu seniai su tėvais?

5. Kai pasivaikščioję grįžome vakarienės, visi jau ir laukė tik mūsų.

išeiti

matytis

susirinkti

Būsimasis laikas

6. Mes pradėsime ruošti šventei ryte, o jūs ateikite po darbo. Kai jūs ateisite, mes jau	sutvarkyti
nupirkti
kambarį ir maisto.	
7. Profesorius rytoj	skaityti
kalbėtis
paskaitą ir su studentais.	

Tariamoji nuosaka

8. Kodėl tu nepaskambinai ir nepaprašei pagalbos? Jeigu tu	paskambinti
padėti
aš tau	
9. Visą savaitgalį lijo ir Mikas liko namie. Jeigu	būti
važiuoti
geras oras, jis	
10. Kaip gaila, kad neturime mašinos! Jeigu	turėti
galėti
važiuoti į užmiestį.	

13. Įrašykite tinkamas veiksmažodžių formas (vientisines arba sudėtines).

0. Jei (*gauti*) **gaučiau** bilietą, būtinai (*eiti*) **eičiau** į koncertą.
1. Gaila, nežinojau, kad vakar (*būti*) **buvai** Vilniuje. Jei (*žinoti*), mes (*galėti*) susitikti.
2. – Ar mes (*galėti*) susitikti tarp 12 val. ir 13.30 val.? – Deja, negaliu, (*susitarti*) susitikti su notaru.
3. – Marija, aš (*kviesti*) tave vakare išgerti arbatos. – Ačiū, bet šian-dien negaliu, (*užsirašyti*) pas kirpėją.
4. Vakaras per televizorių (*rodyti*) gerą laidą. Jei (*žinoti*) , tikrai (*žiūrėti*)
5. – Ar tu jau (*baigti*) universitetą, kai gimė dukterė? – Ne, universitetą (*baigti*) po dukters gimimo.
6. Tadai, ar galiu tau paskambinti po šešių? Ar tu jau (*grįžti*) iš darbo?
7. – Rūta, ar (*patikti*) vakarykštis filmas? – Tą filmą aš jau (*matyti*) du kartus. (*Eiti*) tik todėl, kad kvietė Jonas.
8. Dabar aš (*ruošti*) važiuoti prie jūros. (*Būti*) pajūryje ir anksčiau, bet mielai ir vėl (*nuvažiuoti*)
9. – Tomai, (*važiuoti*) su mumis savaitgalį į Klaipėdą? – Mielai, bet (*pažadėti*) tėvams padėti sutvarkyti garažą.
10. Jei (*žinoti*) , kad vakar (*švęsti*) gimtadienį, tai tikrai (*pasveikinti*)

14. Parašykite reikiamas sudėtinių laikų formas ir atsakykite į klausimus.

0. – Ar jau (*matyti*) **esi matęs** naują dėstytoją? – Ne, dar **nesu matęs**.

1. – Ar tu per praėjusias šventes kur nors (*išvažiuoti*) ?

.....

2. – Kur (*išėiti*) per pietus? Aš (*ateiti*) , bet tavęs nebuvo.

.....

3. – Ar tu kada nors anksčiau (*mokytis*) lietuvių kalbos?

.....

4. – Ar jūs (*būti*) Druskininkuose? Ten labai gražu.

.....

5. – Ar (*girdėti*) , kad pabrangs troleibuso bilietai?

.....

6. – Kodėl paskaitoje nėra studentų? Ar tu jiems (*sakyti*) , kad paskaitos prasidės valanda anksčiau?

.....

ĮTERPINIAI

Įterpiniai – įvairūs pasakymai, gramatiškai nesusiję su sakiniu.
Reiškia kalbėtojo arba kito asmens emocijas, požiūrį į tai, apie ką kalbama.
Įterpiniai visada išskiriami iš abiejų pusių kableliais.

Modaliniai įterpiniai

tikrumas, įsitikinimas	<i>tiesa, be abejo, aišku, suprantama, žinoma</i>	Tiesa , pas tėvus buvau seniai. Lina, be abejo , yra gera darbuotoja. Žinoma , aš būčiau dariusi kitaip.
spėjimas, abejojimas, netikrumas	<i>atrodo, ko gero, matyt, manyčiau, rodos(i)</i>	Atrodo , mes jau kažkur matėmės. Tėvas, matyt , ką tik grįžo. Paskubėk, nes, ko gero , pavėluosi.
vertinimas, teigiamos ar neigiamos emocijos	<i>deja, laimė, laimei, nelaimė, nelaimei, (kieno nors) nusivylimui</i>	Mano nusivylimui , jis neatėjo. Laimei , į traukinį spėjom laiku. Deja , durys buvo užrakintos.
įprastumas	<i>kaip įprasta, kaip paprastai, kaip visada, kaip visuomet</i>	Studentai, kaip įprasta , per pertrauką išėjo gerti kavos. Jis, kaip visada , vėluoja.

Kontaktiniai įterpiniai

atkreipiamas dėmesys; išskiriama, akcentuojama	<i>klausyk, matai, nebijok, patikėk(ite), tikiuosi, galima sakyti, nori nenori, žinai, žinok</i>	Taip negražiai elgtis, sutikite , niekas neturėtų. Patikėk , ne visi žmonės melagiai. Galima sakyti , viskas baigėsi gerai.
--	--	--

Šaltinio įterpiniai

minčių šaltinis numanomas	<i>sako, kaip sakoma, kaip teigiama, kaip rašoma, kaip žinoma, kaip žinome, manoma, girdėjau</i>	Girdėjau , vasara bus labai karšta. Plaukus kirpti, manoma , geriausia esant jaunam mėnuliui. Po atostogų, kaip žinoma , rašysime testą.
minčių šaltinis konkretus	<i>pasak (ko), anot (ko), (kieno nors) žodžiais tariant, (kieno nors) žiniomis, (kieno nors) duomenimis, (kieno nors) manymu, (kieno nors) apskaičiavimais, (kieno nors) įsitikinimu, (kieno nors) supratimu, iš ko sprendžiant</i>	Tokia kelionė, pasak jo , nebus įdomi. Anot ministro , Lietuvos ekonomika auga. Mano žiniomis , jie išvyks po savaitės. Sinoptikų duomenimis , šiandien Lietuvoje atšals. Mamos manymu , Rūta rengiasi netinkamai. Iš drabužių sprendžiant , tai buvo stambus žmogus.

Išraiškos būdo įterpiniai

komentuojamas kalbos turinys; tikslinama	<i>tarp kita ko / tarp kitko, be kita ko, tiesą sakant, tarp mūsų kalbant, atvirai kalbant, tiksliau (sakant), vienu žodžiu, trumpai tariant</i>	Jis, tarp kitko , baigęs šį universitetą. Tokios diskusijos man, atvirai kalbant , neįdomios. Jis yra matematikos mokytojas, tiksliau sakant – buvo.
--	--	--

Loginiai įterpiniai

lygiaverčių sakomų dalykų nuoseklumas, eilė	<i>pirma (viena), antra, trečia</i>	Kodėl neklausai, ką jis sako? Pirma , jis vyresnis, antra , jau kalbėjosi su direktoriumi, trečia , jis tik nori tau padėti.
sakomų dalykų priešprieša	<i>viena vertus, antra / kita vertus, priešingai, atvirkščiai</i>	Viena vertus , knygos yra turtas, antra vertus , ar reikia pirkti ir kaupti namie popierines knygas? O jis, priešingai , nesutiko nė su vienu pasiūlymu.
pavyzdžių pateikimas	<i>pavyzdžiui, sakysim, tarkim</i>	Nematau nieko blogo, jei, tarkim , jis nenorės susitikti su mumis. Rūta, pavyzdžiui , vakar niekur nenorėjo eiti.
pridūrimas	<i>beje, be to, be kita ko, maža to, negana to</i>	Beje , kodėl vakar grįžai taip vėlai? Negana to , dar ir draugų parsivedei.
išvados	<i>vadinas, žodžiu</i>	Jis atvažiavo autobusu, vadinas , automobilio dar nepataisė. Žodžiu , susitikime ir apie viską pasikalbėsime.

Plg.: Ne visiems **aišku**, kodėl reikia vasaros laiko.
Važiavome prie ežero. **Aišku**, sustojome ledų.

1. Raskite įterpinius. Atkreipkite dėmesį į tai, kaip jie susieja mintis.

- Mūsų mitybos įpročiai kartais gerokai atima sveikatos. Tarkim, lietuvių pamėgti cepelinai tikrai nėra pats sveikiausias maistas. Kaip visuomet, kas skaniausia, tas nėra sveika valgyti.
- Anot gydytojos, imuninei sistemai svarbiausi vitaminai yra C, A, B6 ir E. Susirgus reikėtų vartoti kuo daugiau šiltų skysčių, o maisto tuo metu, be abejo, reikėtų vartoti mažiau. Be to, patariama tik susirgus kelias dienas nevartoti antibiotikų.
- Profesionalūs lenktynininkai, kurie siekia rezultato, aišku, niekada nestoja padėti. Nebent būtų akivaizdi grėsmė gyvybei. Beje, padėti niekuomet nestoja tie, kurie įsivaizduoja, kad važiuoja greitai. Garbingo žaidimo taisyklės lenktynėse egzistuoja. Teoriškai. Tiesą sakant, visi tokiose lenktynėse brangiai nusiperkame galimybę pasitikrinti, ar išgyvensime.
- Pasak Migracijos valdybos direktorės, šių metų pradžioje prognozuojamas didesnis žmonių antplūdis. Tačiau, kaip teigiama, daugiausia žmonių bus garbaus amžiaus, todėl Migracijos valdyba norėtų, kad jiems netektų ilgai laukti eilėje.

Pagal spaudą

2. Sakinius pakeiskite tokiais, kuriuose būtų įterpinių, nurodančių minčių šaltinį.

0. Rektorius sako, kad visi studentai turėtų mokėti už mokslą.

Pasak rektoriaus, visi studentai turėtų mokėti už mokslą.

1. Kino teatras pranešė, kad per savaitę jų kino teatre naujasis filmas surinko 150 tūkstančių litų.

2. Jis mano, kad reikėtų organizuoti dviejų komandų susitikimą.

3. Kompozitorius mano, kad pasirinktas festivalio pavadinimas nėra tinkamas.

4. Ministras įsitikinęs, kad medicinai skiriama per mažai pinigų.

5. Mano kaimynas piktinasi, kad mokesčiai per dideli.

6. Žurnale „Mes“ parašyta, kad gyventojai pasitiki Lietuvos prezidentu.

7. Sinoptikai žada vėsesnius orus.

8. Dekanas teigia, kad šįmet studentų nesumažėjo.

9. Kursų organizatoriai mano, kad į kursus susirinks nemažai studentų.

3. Darbas poromis. Pasitarkite su draugu ir parašykite du sakinius, po kurių tiktų šis įterpinys.

0. **Visą dieną vaikščiojome po mišką. Buvome labai pavargę.**

Laimei, draugo namai buvo netoli.

1.

Deja, taip ir nebesusitikome.

2.

Vadinasi, dar galime neskubėti.

3.

O jis, **atrodo**, nesiryžo pasirašyti.

4.

Vienu žodžiu, nieko iš to neišėjo.

5.

Laimei, spėjau pasitraukti į šalį.

6.

Matyt, tai buvo Mariaus draugas.

7.

Jis, **be abejo**, supyko ir iškart išėjo.

8.

Be to, dar norime truputį ir pailsėti.

4. Įrašykite žodžius, tinkančius minimai situacijai. Įterpinių yra daugiau.

0.	<i>Pasakykite savo įsitikinimą</i>	Žinoma , skristi lėktuvu yra patogiau negu važiuoti autobusu.	Atrodo,
1.	<i>Pasakykite savo įsitikinimą</i> , autobuso bilietas pigesnis negu lėktuvo.	Anot Rasos,
2.	<i>Pasakykite savo apgailestavimą</i> , niekuo negalime tau padėti.	Nepaisant to,
3.	<i>Pasakykite netvirtą įsitikinimą</i> , čia niekas nepasikeitė.	Žinoma,
4.	<i>Pasakykite minčių šaltinį</i> , Gražina yra bjauraus charakterio.	Savaime aišku,
5.	<i>Patvirtinkite</i> , Gražina turi mažai draugų.	Aišku,
6.	<i>Susiekite sakinį su prieš tai buvusiu</i>	Mes nesutarėme dėl kai kurių dalykų. , mūsų santykiai yra draugiški.	Deja,
7.	<i>Pasakykite prisimintą dalyką</i>	Rytoj važiuosime į ekskursiją. Daug vaikščiosime, apžiūrėsime paminklus, pietausime kartu. , gal kas nors galite pasiimti fotoaparata?	Beje,
			Kaip teigiama,
			Matyt,
			Tiesa,

5. Pabraukite įterpinį, tinkantį situacijai.

0.	<i>Pasakykite savo įsitikinimą</i>	Atrodo, Pasak rektoriaus, Kaip buvo minėta, Žinoma, šįmet vėl bus daug norinčių studijuoti šalies aukštosiose mokyklose.
1.	<i>Pasakykite savo įsitikinimą</i>	Priešingai, Be abejo, Tarp kitko, Matyt, Tomas įstos į Vilniaus universitetą.
2.	<i>Pasakykite savo spėjimą (hipotezę)</i>	Ko gero, Tikiuosi, Suprantama, Kitaip sakant, konkursinis balas įstoti į medicinos fakultetą bus labai aukštas.
3.	<i>Pasakykite savo spėjimą (hipotezę)</i>	Aišku, Rodos, Niekam ne paslaptis, Pasak Linos tėvo, Lina per mažai mokėsi.
4.	<i>Pasakykite savo apgailestavimą</i>	Atrodo, Deja, Beje, Laimei, visi norintieji negalės studijuoti universitete.
5.	<i>Pasakykite minčių šaltinį</i>	Pasak psichologų, Trumpai tariant, Pavyzdžiui, Be to, daug studijuojant labai svarbu geras poilsis.
6.	<i>Pasakykite minčių šaltinį</i>	Tiesą sakant, Kitaip tariant, Kaip visada, Studentų žodžiais, egzaminus išlaikyti nebus sunku.
7.	<i>Susiekite sakinį su prieš tai buvusiu</i>	Mano žiniomis, Tiesą pasakius, Be to, Ko gero,	Lina įstojo į universitetą. po mėnesio ji ruošiasi tekėti už Tomo.
8.	<i>Susiekite sakinį su prieš tai buvusiu</i>	Nepaisant visko, Manau, Tarkim, Žinai,	Lina labai daug mokėsi. ji dar turėjo laiko paatostogauti.

6. Įrašykite tinkamus įterpinius. Padėkite skrybos ženklus.

0. **Tarp mūsų kalbant**, man ta knyga nepatiko.

1. Rūta rytoj išvažiuoja į Daniją.
2. Jei būtume žinoję, mes būtume kitaip elgęsi.
3. Šiandien nebelis.
4. Rimas grįš iš ligoninės.
5. Spektaklis prasidės 19 valandą.
6. ji kažko nepasako.
7. Sigita kažką slepia nuo Roko.
8. Jis žadėjo tai padaryti ir padarys.

9. jis dabar neturi laiko.
 10. Jis nieko nepaaiškino ir tapo tik dar nesuprantamiau.
 11. ne visi policininkai yra korumpuoti.
 12. Pasvajokime, kokie mes būsime po penkiolikos metų.

7. Čia yra dvi situacijos. Perskaitykite ir parašykite, ką galėtų pasakyti šiose situacijose šie kaimynai. Pavartokite įterpinių.

1. Jų kaimynai Petraičiai savo bute laiko du šunis, tris kates ir kelias papūgėles.

Namų šeimininkė, kuriai patinka klausytis ir pasakoti naujienas apie kaimynus (*girdėjau, žinok, sako, ir ką jūs manot...*)

Jie, **sako**, turi ne tris, o penkias kates.

Gydytojas, kuris visada viską žino ir apie viską turi savo nuomonę (*aišku, savaimė aišku, žinoma, be abejo...*)

Žinoma, jei taip myli gyvūnus ir nori tiek daug jų turėti, važiuok į kaimą ir gyvenk name, o ne nedideliame bute.

Moteris, kuri pažįsta daug svarbių asmenų ir mėgsta juos cituoti (*Jono žodžiais tariant, anot mano pažįstamo, pasak mano vyro...*)

Jaunuolis, kuris labiausiai mėgsta kalbėti apie save (*mano žiniomis; o aš, žinokite; o man, įsivaizduokite...*)

2. Buvęs kaimynas Tadas ruošiasi netoliese atidaryti naktinį klubą.

Namų šeimininkė, kuriai patinka klausytis ir pasakoti naujienas apie kaimynus (*girdėjau, žinok, sako, ir ką jūs manot...*).....

Gydytojas, kuris visada viską žino ir apie viską turi savo nuomonę (*aišku, savaimė aišku, žinoma, be abejo...*)

Moteris, kuri pažįsta daug svarbių asmenų ir mėgsta juos cituoti (*Jono žodžiais tariant, anot mano pažįstamo, pasak mano vyro...*)

Jaunuolis, kuris labiausiai mėgsta kalbėti apie save (*mano žiniomis; o aš, žinokite; o man, įsivaizduokite...*)

- Darbas grupėmis. **Improvizuokite svečių pokalbius šiomis temomis.**

1.

(mano žiniomis;
o aš, žinokite; o man,
įsivaizduokite,...)

2.

(aišku, savaime aišku,
žinoma, be abejo...)

3.

(Jono žodžiais tariant,
anot mano pažįstamo,
pasak mano vyro...)

4.

(girdėjau, žinok, sako,
ir ką jūs manot,...)

8. Paaiškinkite šiuos laikraščių straipsnių pavadinimus (kaip manote, apie ką bus rašoma straipsniuose). Pavartokite įterpinių.

0. Amatininkai grįžta prie senųjų tradicijų

Šiame straipsnyje, **manyčiau**, bus kalbama apie senovės amatus, **kaip dabar sakyty**, – verslą. **Tarkim**, batų siuvimas, indų lipdymas iš molio ir pan. **Matyt**, įvairiais amatais žmonės galėtų verstis ir šiais laikais.

1. Muziejai matuojasi modernų rūbą

.....

.....

.....

.....

.....

2. Medicina: Lietuvos gyventojai nelinkę judėti

.....

.....

.....

.....

.....

3. Tik stiprios žuvis plaukia prieš srovę

.....

.....

.....

.....

.....

4. Šimtametė dzūkė siūlą į adatą įveria be akinių

.....

.....

.....

.....

.....

5. Sūnus – tėvo dviratininko pėdomis

.....

.....

.....

.....

.....

JUNGTUKAI

SUJUNGIAMIEJI – jungia ir viendarūšes sakinio dalis, ir sakinius.

1. Sudėjimas
<i>ir, bei, ir ... ir; tai ...tai</i>	Atnešiau žodyną ir vadovėlių.
Į šventę buvo kviešti ir vaikai, ir suaugusieji.
Iš džiaugsmo sesuo tai verkia, tai juokiasi.
2. Priešprieša
<i>o, bet, tačiau</i>	Aš dirbu, o draugas mokosi.
Jis norėjo ateiti, bet negalėjo.
Ji norėjo studijuoti universitete, bet nejstojo.
3. Skyrimas
<i>ar, arba</i>	Nori vandens ar sulčių?
Šiandien galime eiti į kiną arba į klubą.
Arba sakyk teisybę, arba nekalbėk.
Atostogausime arba Nidoje, arba Palangoje – dar nežinome.

VIENARŪŠĖS SAKINIO DALYS

(*ir, o, bet, tačiau, arba, bei, nei..., nei*)

Nusipirksime (ko?) duonos, sviesto, sūrio, dešros.
Šeimoje auga (kas?) sūnus ir duktė.
Turiu (ką?) ir sūnų, ir dukterį.
Kalbėjomės (apie ką?) apie studentų problemas ir džiaugsmus, darbą ir poilsį.
Mūsų (kas?) dešros bei lašiniai jam nepatinka.
Vaikas nebuvo (koks?) nei malonus, nei mandagus.
Dovanų nupirk (ką?) arba knygą, arba parkerį.
Jis (ką veikė?) nieko nebesakė, o pradėjo dirbti.
Tomas po pietų (ką veiks?) išvažiuos, bet sugrįš.
Tu (ką veikei?) man pažadėjai, tačiau nepaskambinai.

1. Parašykite analogiškų sakinių.

1. Ryte perskaičiau elektroninius laiškus **ir** atsakiau j juos. Po pietų studijuosiu **ir** susitiksiu su draugais.

Ryte

Po pietų

2. Neturiu **nei** laiko, **nei** pinigų, **nei** noro.

Neturiu

3. Perskaičiau „Lietuvos rytą“, „Lietuvos žinias“, „Veidą“.

Perskaičiau

4. Gulėjau ir svajojau apie vasarą **ir** jūrą, atostogas **ir** poilsį.

O aš svajojau apie

.....

5. Per atostogas važiuosiu **arba** į Druskininkus, **arba** į Klaipėdą.

Per atostogas

.....

2. Įrašykite vienaarūšes sakinio dalis.

0. Vakar aš susitikau su Jūrate, **Tomu ir Jonu**.

1. Vasarą Lietuvoje būna *šilta*,

2. Studentai mokosi *gramatikos*,

3. Studentai *mokosi gramatikos*,

4. *Studentai*, daug dirba bibliotekoje.

5. Tomas *atsikėlė* 6 valandą,

6. Per ekskursiją buvome *Gedimino pilyje*,

7. Bendradarbiai mylėjo Joną už *nuoširdumą*,

8. Mes mokomės gramatikos *pirmadieniais*,

3. Išplėskite sakinius.

0. Rūta atsisėdo ..., išsiėmė ... ir ... pradėjo

Rūta atsisėdo *ant suoliuko*, išsiėmė *iš rankinės kažkokią seną knygą* ir *susidomėjusi* pradėjo *skaityti*.

1. vyras užėjo, užsisakė, pasiėmė ir laukė

.....

2. Vilniuje turistai vaikšto, apžiūrinėja, užlipa, nueina

.....

3. Virėja skubėjo, bet negalėjo

.....

4. Andrius labai stengėsi, tačiau pamiršo

.....

5. Jūratė norėjo arba, arba, arba

.....

4. Atsakykite į klausimus vartodami jungtukus ir, o, bet, bei, nei, arba.

1. Kuriomis savaitės dienomis neturite paskaitų?

.....

2. Kokius žmogaus charakterio bruožus labiausiai vertinate? Kokių nemėgstate?

.....

3. Kokias TV laidas dažniausiai žiūrite? Kokių niekada nežiūrite?

.....

4. Ko labiausiai nemėgstate? O ką mėgstate?

.....

5. Kur jums patinka atostogauti?

.....

5. Baikite sakinius vartodami jungtukus *ir, o, bet* / *tačiau* (galima dirbti poromis).

0.	Po paskaitų aš nuėjau į parduotuvę	<i>ir nusipirkau produktų pietums.</i> <i>, o draugas grįžo į bendrabutį.</i> <i>, bet nenusipirkau nieko, ko man reikėjo.</i>
1.	Ši kava skani	<i>ir</i> <i>, o</i> <i>, bet</i>
2.	Draugas susirgo	<i>ir</i> <i>, o</i> <i>, bet</i>
3.	Pernai Jonas vedė Kristiną	<i>ir</i> <i>, o</i> <i>, bet</i>
4.	Tomas nusipirko naują kompiuterį	<i>ir</i> <i>, o</i> <i>, bet</i>
5.	Prieš savaitę jie iškeliauja į Kiniją	<i>ir</i> <i>, o</i> <i>, bet</i>

APIBENDRINAMIEJI ŽODŽIAI, JŲ SKYRYBA

Apibendrinamieji žodžiai

Prieš vienaarūšes sakinio dalis

Turistų buvo daug **visur**: gatvėse, aikštėse, muziejuose.

Ji būdavo linksma **visada**: ir dirbdama, ir ilsėdamasi, ir su vaikais, ir su suaugusiais.

Atėjo **visi**: studentai, dėstytojai, profesoriai.

Jo nebuvo **niekur**: nei kieme, nei sode, nei pas kaimynus.

Po vienaarūšių sakinio dalių

Gatvėse, aikštėse, muziejuose – **visur** buvo daug turistų.

Ir dirbdama, ir ilsėdamasi, ir su vaikais, ir su suaugusiais – **visada** ji būdavo linksma.

Studentai, dėstytojai, profesoriai – **visi** atėjo.

Nei kieme, nei sode, nei pas kaimynus – **niekur** jo nebuvo.

6. Pradėkite arba baikite sakinius.

0. Nieko nepasiėmiau: **nei šaliko, nei kepurės, nei pirštinių.**

1. Man patinka viskas:

2. Gražu buvo visur:

3. Mes prisipirkome visko:

4. – visur esu buvęs.

5. – nieko nenoriu.

6. – viską prisimenu.

PRIJUNGIAMIEJI JUNGTUKAI – jungia šalutinius sakinius.

1. daugiareikšmiai **kad, jog**

Jis nežinojo, **kad** reikia ateiti anksčiau.
Paskambinau draugui, **kad** pasveikinčiau su gimtadieniu.

Girdėjau, **jog** jis išvažiavo dirbti į Šiaulius.

2. reikšminiai: – laiko
kai, kada, kol, vos tik

Atvažiuosime, **kai** prasidės atostogos.
Noriu sužinoti, **kada** baigsis paskaita.
Kol tu buvai parduotuvėje, aš iškepiu pyragą.
Atėjau, **vos tik** jis paskambino.

– priežasties
nes, kadangi; todėl, kad; todėl

Jonas važiavo į ekskursiją, **nes** domisi istorija.
Kadangi reikia daug studijuoti, negaliu eiti į kiną.
Jis nėjo į parką **todėl, kad** lijo.
Lijo, **todėl** jis nėjo į parką.

– sąlygos
jei, jeigu..., tai

Je (Jeigu) bus geras oras, (**tai**) važiuosiu prie jūros.

– nuolaidos
nors; nors ir, kad ir..., bet

Nors buvau pavargęs, negalėjau užmigti.
Kad ir labai norėjau, (**bet**) nėjau su kitais į klubą.

Palyginkite**Je**i pakviesi, (**tai**) ateisiu.**Nors ir** pakviesi, neateisiu.
Neateisiu, **nors ir** pakviesi.**Je**i lis, (**tai**)
neatvažiuosiu.**Nors ir** lis, atvažiuosiu.
Atvažiuosiu, **nors** lis.**7. Baikite sakinius.**0. Jo nebuvo paskaitoje, *nes sirgo*.1. Tomas nori gyventi Lietuvoje, *todėl*2. Mes pavėlavome į autobusą *todėl, kad*3. Atvažiuosiu, *kai*4. Sužinok, *kada*5. Neseniai sužinojau, *kad*6. Buvo viskas gerai, *kol*7. *Je*i bus šilta, galėsime8. Esu girdėjęs, *jog*9. *Kadangi* vakar anksti atsiguliu,10. *Nors* šviečia saulė, *bet*11. Jis dirba, *nors ir*12. Jau geriau gramatiką studijuosiu, *negu***8. Įrašykite reikiamą jungtuką: ir, o, bet, tai...tai, arba...arba, ar.**0. Mes išgėrėme kavos **ir** suvalgėme po pyragaitį su kremu.

1. Norėjome važiuoti prie ežero, pradėjo lyti.

2. Prasidės atostogos, mes važiuosime prie jūros.

3. Prasidės atostogos, mes nevažiuosime prie jūros.

4. Aš norėjau eiti į kiną, draugė – į teatrą.

5. Jis norėjo paskambinti, niekur nerado telefono. pametė, paliko darbe.

6. Šeštadienį ji buvo ekskursijoje tvarkėsi namus, sekmadienį ilsėjosi namie, vyras dirbo sode.

7. Pirmadienį Marius turėjo važiuoti į komandiruotę, susirgo. Jis nežino, pasveiks per porą dienų.

8. Po paskaitų man reikia nueiti į kirpyklą, po to paskambinti mamai.

9. jis sako, kad važiuos į Rumšiškės, sako, kad nevažiuos.

10. Vilniuje Tomas pasivaikščiojo po senamiestį, neturėjo laiko užlipti į Gedimino kalną.

11. Nepatinka man šio pavasario oras: labai karšta, vėl atšąla. Kiekvieną rytą klausausi orų prognozės: bus šalta ne. Visada ilgai galvoju, ką apsirengti, žinoma, nepataikau: būna per karšta, per šalta. Pasižiūriu pro langą – saulė šviečia. Turbūt šilta. ne – vėjas labai šaltas. Arba rytą būna šalta, dieną karšta. Tada – vėl negerai.

9. Įrašykite jungtukus: *bei, bet, ir, jei, jog, kad, kadangi, kai, kol, ne tik ... bet ir, negu, nes, nors, nors ir, o, todėl, todėl kad, vos tik.* **Jungtukai gali kartotis.**

0. **Kai** nustojo lyti, išėjome pasivaikščioti.

1. grįžau namo labai pavargusi, dar išviriau vakarienę išlyginau drabužius.
2. studentai rašė testą, dėstytoja skaitė laikraštį.
3. Pasakyk jam, manęs savaitgalį nebus.
4. labai blogai jautėsi, Vaida atėjo į darbą.
5. Jie nuvažiavo į turgų nusipirko šviežių daržovių vaisių.
6. Aš norėjau labiau važiuoti dviračiu, eiti pėsčiomis.
7. Užėjau į banką, pasiimčiau pinigų.
8. reikėjo susitarti dėl egzamino, į paskaitas atėjau anksčiau.
9. Aš gyvenu Vilniuje, tėvai – Trakuose.
10. Ateisiu pas jus pasikalbėti, baigsiu namų darbus.
11. Parėjęs namo nieko nevalgiau, labai norėjau.
12. senelis pradeda kalbėtis su kaimynu apie politiką, iškart susipyksta.
13. būtum paskambinęs po pietų, būtume galėję susitikti.
14. Ji pametė raktą, negalėjo įeiti į namus.
15. Mergina paprašė draugų pagalbos, pametė raktą.
16. Prašom pasakyti, jūsų vaikai jau lanko mokyklą?
17. Visą savaitę niekur nebuvau išėjęs, turėjau daug darbo.
18. Man patinka atostogauti prie jūros, gamtoje.
19. išeinu iš kambario, vaikai tuoj pat pradeda peštis.
20. Rūta labai norėjo tų rudų batų, jie buvo per maži.

10. Darbas poromis. Išplėskite sakinius vartodami jungtukus.

0. Aš turėjau šunį.

A: Aš turėjau šunį, **bet jį pavogė.**

B: Aš turėjau šunį, **bet jį pavogė ir aš nusipirkau katę.**

A: Aš turėjau šunį, **bet jį pavogė ir aš nusipirkau katę, nes labai myliu gyvūnus...**

1. Draugas nusipirko butą.

.....

2. Buvo šiltas rytas.

.....

3. Mes važiuome labai greitai.

.....

4. Mergina atrodė puikiai.

.....

11. Iš kelių sakinių sudarykite vieną (su jungtukais).

0.	Jis nori važiuoti pas draugą. Jis neturi laiko. Jam reikia studijuoti.	Jis nori važiuoti pas draugą, bet neturi laiko, nes jam reikia studijuoti.
1.	Man skauda galvą. Negaliu skaityti. Negaliu studijuoti.	
2.	Buvo jau vėlu. Už sienos garsiai grojo muzika. Aš negalėjau užmigti.	
3.	Lauke nebuvo šalta. Visą dieną nestipriai lijo. Mes nėjome pasivaikščioti po parką.	
4.	Aš daug mokiausi. Testą parašiau nelabai gerai.	
5.	Tomas neturėjo pakankamai pinigų. Jis norėjo nusipirkti motociklą. Jis norėjo nuvažiuoti į Prancūziją.	
6.	Man patinka atostogauti prie jūros. Man patinka atostogauti gamtoje. Man patinka atostogauti kaime.	
7.	Jis labai džiaugiasi. Rytoj nebus pirmos paskaitos. Jis galės ilgai miegoti.	
8.	Tu baigsi ruošti paskaitoms. Paskambink man. Mes galėsime susitarti dėl vakarėlio.	
9.	Sakyk viską. Nesakyk nieko. Aš nežinau, ką daryti.	
10.	Viena mano draugė gyvena bendrabutyje. Kita mano draugė nuomojasi butą.	
11.	Ji mane kvietė į kiną. Aš neturėjau laiko. Aš atsisakiau eiti.	
12.	Tu sugalvojai. Reikia padaryti viską iki galo.	
13.	Tomas nebuvo universitete. Jis paskambino draugui. Jis norėjo sužinoti namų darbus.	
14.	Aš norėjau pyrago. Pyragą iškepė mama. Pyragą kažkas suvalgė.	

ŠALUTINIAI SAKINIAI

Pasakyk, **kas** atėjo // **kas** atsitiko.

subjektas // faktas

ko nori.

kam aš turiu paskambinti.

objektas

ką mama nupirko vakarienei.

kuo esi patenkintas.

kur jūs buvote per atostogas.

kaip nueiti į centrinį parką.

pasako, kokiū būdu.

kieno ši knyga.

Ši knyga yra Rūtos // mano // bibliotekos...

kokia ši knyga.

Ši knyga nauja // įdomi // stora...

kuri knyga yra tavo?

Ši knyga (iš kelių tos pačios rūšies daiktų)

Sutikau draugą, **kurį** buvau mačiusi labai seniai.

12. Baikite sakinius.

0. Pasikalbėsime, *kai* **susitiksime**.

1. Studentai žino, *kas*

2. Jis paklausė profesoriaus, *ko*

3. Draugai manęs klausinėjo, *kam*

4. Kai grįžau namo, visiems buvo įdomu, *ką*

5. Ar žinai, *kur*

6. Ar matei, su *kuo*

7. Papasakok, *kaip*

8. Važiuosiu prie jūros, *nors ir*

9. *Jei* atvažiuosi į Lietuvą,

13. Baikite klausimus ir atsakykite į juos.

0. Ar žinai, *kieno* **šis paltas**?

1. Kas gali pasakyti, *kokia* ?

2. Kas žino, *kelintą* ?

3. Prašom pakartoti, *kokius* ?

4. Paskambinkite ir paklauskite, *kokiems*

5. Man labai įdomu, *kaip* ?

6. Prašom pasakyti, *kuris* ?

7. Ar prisimeni, *kuriam* ?

8. Kur yra universitetas, *kuriame* ?

14. Baikite sakinius.

1. Brolis paklausė, kas
 ko
 kam
 ką
 (su) kuo
 kur
 kaip
2. Ji ilgai galvojo, kas
 ko
 kam
 ką
 (su) kuo
 kur
 kaip

15. Įrašykite jungtukus.

Vakar pas mus buvo atėję keli draugai. Ilgai galvojome apie atostogas nusprendėme pakeliauti po Skandinaviją. Kalbėjomės, važiuoti, pasiimti, nakvoti. Įdomu, ten vasara: gal šaltesnė Lietuvoje?

Paskui tarėmės, kelionių agentūrą kreiptis dėl informacijos. Vėliau kiekvienas sau užsirašė, reikia nusipirkti, paskambinti, ir kada susitikti. Tuomet pradėjome braižyti kelionės maršrutą, nebaigėme, buvo jau vėlu, rytoj visi turėjome eiti į darbus.

16. Baikite sakinius vartodami jungtukus.

0. Neužmiršk išsiųsti šito laiško šiandien, **nes** kitaip draugas negaus jo laiku. // **arba** laiškas pavėluos.

1. Nelieskite šito laido
2. Jums reikia daugiau mokytis
3. Nustok galvoti apie egzaminą
4. Rytais man reikia nusiprausti po dušu
5. Paklausk manęs
6. Geriau tu eik miegoti
7. Geriau apmokėk šias sąskaitas

17. Čia yra tik jungtukai. Sukurkite tekstą.

0. Sumaniau iš kaimo į Vilnių parsivežti šuniuką.

1. Močiutė ir
2. Šuniukas buvo išsigandęs, nes , o
3. Jis ir neramiai

4. Kai , šuniukas truputį nurimo, bet vis dėlto
5. Nors šuniukas , bet
6. Dienomis , nes aš , o vakare ir
7. Kol aš , šuniukas ir
8. Po to , su kuriuo šuniukas , ir
9. Šuniukas grįžo į ir

18. Suabejokite pasiūlymu ar patarimu.

0. Užsirašyk telefono numerį, kad galėtum man paskambinti.

Nors ir užsirašyčiau, **negalėčiau** tau paskambinti.

Nors ir užsirašysiu, **negalėsiu** tau paskambinti.

1. Perskaityk knygą, kad galėtum diskutuoti.

2. Pasikalbėk su profesoriumi, kad leistų baigti rašyti darbą vėliau.

3. Parašyk namų darbus, kad galėtum vakare eiti su mumis į klubą.

4. Paprašyk draugo, kad jis paskolintų tau pinigų.

5. Aš nupirksiu produktų, kad tu padarytum cepelinų.

6. Ar eisi į tą koncertą, jei nupirksiu bilietus?

7. Jei bus prastas oras, nevažiuosiu prie jūros.

8. Jei turi laiko, nueik į muziejų.

9. Einame greičiau, gal dar spėsime į kiną.

10. Nusipirk nešiojamąjį kompiuterį, kad būtų patogiau dirbti.

19. Darbas poromis. Pasiguoskite draugui, kad jums kas nors nesiseka. Draugas turi reaguoti į jūsų žodžius.

0. **Nors ir** mokausi, **bet** dar nemoku kalbėti itališkai.

– **Je**i daugiau mokysiesi, **ta**i tikrai (greitai) išmoksi.

1. Aš guluosi vėlai // ilgai negaliu užmigti.

.....
.....

2. Dirbau visą savaitę // nespėjau baigti referato.

.....
.....

3. Dažnai skaitau skelbimus internete // negaliu rasti tinkamo automobilio.

.....
.....

4. Esu buvęs pas Tomą // neprisimenu, kaip nuvažiuoti.

.....
.....

5. Į stotį išvažiavome pakankamai anksti // pavėlavome į traukinį.

.....
.....

6. Prastai jaučiuosi // negeriu vaistų ir einu į darbą.

.....
.....

20. Praplėskite sakinius (be jungtukų).

0. Atėjo draugas. – **Vakar** atėjo draugas **pasikalbėti apie kelionę**.

1. Mes kalbėjomės. –

2. Studentai matė. –

3. Rūta domisi. –

4. Man nepatinka. –

5. Jis pyksta. –

6. Jūs susitikssite. –

7. Aš nepažįstu. –

8. Tavęs nebuvo. –

21. Iš kelių sakinių padarykite vieną. Kur reikia, pakeiskite žodžių formas, veiksmažodžių laikus ir nuosakas. Padėkite skyrybos ženklus.

0. Ona prašo. Lina nupirko tą naują knygą. Onai reikia parašyti pranešimą.

*Ona prašo, **kad** Lina nupirktų tą naują knygą, **nes** jai reikia parašyti pranešimą.*

1. Draugas paskambino. Jis paklausė apie egzaminą. Aš nieko nežinojau.

2. Aš nerandu savo studento pažymėjimo. Negaliu nusipirkti bilieto su nuolaida.

3. Atėjo pavasaris. Oras dar tebėra šaltas. Mes nenorime važiuoti atostogauti.

4. Studentai nori. Greitai prasidės atostogos. Jiems nereikės eiti į universitetą.

5. Andrius perskaitys šią knygą. Jis pasakys. Knyga verta dėmesio. Tau verta ją pirkti.

6. Oras buvo puikus. Mes nuvažiavome į Rumšiškės. Mes pasivaikščiojome po muziejų.

7. Jonas parašė laiškus draugams. Su jais studijavo Vilniuje. Jie gyveno tame pačiame bendrabutyje.

8. Mes norėjome pasivažinėti dviračiais. Vakar buvo blogas oras.

9. Lietus lyja. Saulė šviečia. Aš nežinau. Rengtis.

10. Aš gyvenau Vilniuje. Aš nuomojau butą centre. Buvo patogiu eiti į paskaitas.

11. Paskambink man. Ji grįš namo. Aš jaudinuosi.

12. Jonui reikia nusifotografuoti. Jam reikia pasidaryti naują pasą. Senasis nebegalioja.

13. Aš nežinau. Vasarą keisis troleibusų tvarkaraštis. Bus senasis.

23. Įrašykite duotus žodžius. Žodžių yra daugiau.

ar; arba; arba; beje; be to; galiausiai, ir, ir; ir; ir; ir; ir; jei; jei..., tai; jeigu; kad; kaip; kitokį; kitokio; kol; kol; kuo; kur; kur; kurį; kurias; kuriems; kurios; kurių; į kuriuos; ~~ne tik ...~~, ~~bet ir~~; ne tik ..., bet ir; nei..., nei; nei..., nei..., nei..., nei; nè; nes; nuo; o; o; per; prieš; su.

„Mint Vinetu“ – **ne tik** knygynas-kavinė, **bet ir** bendruomenė. O jei dar tiksliau – vieta, kiekvienas gali patirti skaitymo malonumą neturėdamas nė lito. niekas nelenda su priklijuotomis šypsenėlėmis su įkyriais klausimais: „..... galėčiau padėti?“ Svetinga čia dirbanti trijulė siūlo laisvalaikį tarp knygų.

Šį knygyną-kavinę keturi jaunuoliai įkūrė trejus metus. Viskas prasidėjo knygų. Jaunuoliai norėjo paskatinti žmones skaityti. Ir skaityti pačius, skaitymo malonumu pasidalinti kitais. Tai yra atnešti čia knygas, jau perskaitė turi namuose jos jiems nebereikalingos. Daugelis turime bibliotekas, keliaujančias iš kartos į kartą, dulka lentynose metų metais. tų knygų kas skaito, jomis domisi. jos atsiduria prie konteinerių. Gaila, tarp jų pasitaiko ir tikrai vertingų., vienam nieko neverta knyga kitam gali būti tikras lobis. Už nedidelę kainą į knygyną atkeliavusias knygas gali įsigyti kiekvienas skaityti čia pat, kuri nors sudomino. nusipirkęs ir perskaitęs vėl atnešti atgal parduoti., už knygas galima mokėti knygyno taškais.

Jonas pasakoja, čia teikiama knygų paieškos paslauga. Tai yra, ateina žmogus, ieškantis kokios nors knygos, ją kam nors atnešus parduoti jis informuojamas.

..... veikla įsibėgėjo, tapo žinomi, praėjo dveji metai. tą laiką veikla išsiplėtė; čia rengiami knygų pristatymai, poezijos skaitymai, parodos, koncertai... Čia vaišinama ir naminiu pyragu, kartais iškepa patys darbuotojai jų pažįstami, kartais parnešamas iš kokios artimos kepyklėlės. Pirkto prekybos centre čia tikrai nerasite. Taip pat čia negausite vyno, alaus, kitų alkoholinių gėrimų. Taip siekiama sukurti alternatyvą barams, sostinėje pilna, susirenkama tiesiog išgerti, muzika skamba fonas. Yra žmonių, reikia laisvalaikio, ir tokią galimybę jie čia randa.

Pagal spaudą

24. Įrašykite žodžius, kurių trūksta.**Žaislų muziejus**

Ar pamenate, **kokių** žaislų turėjote vaikystėje ir žaidė jūsų draugai?

Nuo šiol galėsite atgaivinti prisiminimus Žaislų muziejuje, yra skirtas žaidimui, pažinimui edukacijai.

Vilniaus senamiestyje įrengtas muziejus vaikystės pasaka: spalvotas, su žaislų... Vaikams labai svarbus lietimasis, čia su eksponatais leidžiama pažaisti. muziejų įsteigė jauna pora. 2010 m. buvo viešoji įstaiga. įmonė egzistavo virtualioje erdvėje, 105 žmonės padovanojo muziejui žaislų, tempė juos maišais. Muziejaus kūrėjai įsitikino, žaislas žmogui – reliktas: tu nenori išmesti savo vaikystės, savo vaikų vaikystės.

Muziejus įrengtas savininko draugų rankomis. Įėjimas muziejų kainuoja 12 litų. Trys žmonės yra laikomi grupe, jiems bilietai kainuoja 10 litų.

Ekspozicija prasideda seniausių Lietuvos žaislų – pristatomos žaislų kopijos rekonstrukcijos. Originalai saugomi 11-oje šalies muziejų., iš XIV a. rastos vienintelis pasaulyje sukutis, vaikai žaisdavo mūsiškiai su „yo-yo“. „Lietuva ne užkampis: tai, buvo aktualu viduramžiais, mūsų vaikai turėjo“, – pasakoja direktorė.

Kitoje erdvėje – paroda „XX a. prisiminimai“. direktorės, daugiausia žaislų – iš sovietinių metų: „ žaislai, su kuriais mes žaidėme. Maždaug XX a. vidurio tipinė lietuvių šeima žaisdavo iš esmės su žaislais, ši paroda sukelia sentimentų jaunam, senam.“

Edukacinėje klasėje vyksta pristatymai, paskaitėlės. patiems mažiausiems skirtame kambaryje yra čiužinukų, galima prigulti, pažaisti.

Pagal spaudą

DALELYTĖS

BEVEIK

- Ar jau baigėi darbą?
- Taip, baigiau.
- **Beveik** (baigiau). // Tuoj baigsiu.

Dabar turiu **beveik** valandą laisvo laiko.
Lietuvoje buvau **beveik** visur: ir prie jūros, ir Aukštaitijos parke, ir Druskininkuose...
Lietuvoje gyvenau **beveik** metus.
Svečiai suvalgė **beveik** viską.
Parėjome namo **beveik** kartu.
Tavęs laukiau **beveik** pusvalandį.
Jis jau **beveik** nebeturi pinigų.
Į gimtadienį atėjo **beveik** visi draugai.

VOS

Jis buvo toks pasikeitęs, kad **vos** pažinau.
Jis kalbėjo taip greitai, kad **vos** supratau.

Vos ne...

Aš **vos neužmiršau** išsiųsti laiško.
Filmas buvo toks nuobodus, kad **vos neužmigau**.
Atvažiavęs pirmąkart į Vilnių **vos nepasiklydau**.
Buvo slidu ir aš **vos nenugriuvau**.
Buvo tamsu ir mes **vos nepadarėme** avarijos.
Rytą atsikėliau per vėlai ir **vos nepavėlavau** į pirmą paskaitą.
Eidama per gatvę **vos nepakliuvau** po mašina.
Padavėjas **vos neišpylė** kavos ant manęs.
Turguje **vos nepamečiau** pinigines.

VOS VOS

- Ar tebeskauda galvą? – **Vos vos** (truputį).
- Ar įdėti cukraus į kavą? – **Vos vos** (labai nedaug).

VOS NE VOS

Lagaminas buvo labai sunkus. **Vos ne vos** užkėliau jį ant spintos.
Buvo taip slidu, kad troleibusas **vos ne vos** užvažiavo ant kalno.

1. Pakeiskite sakinius taip, kad būtų dalelytė vos.

0. Šiandien pramiegojau. Galėjau pavėluoti į pirmą paskaitą, bet nepavėlavau.

Šiandien pramiegojau ir **vos nepavėlavau** į pirmą paskaitą.

1. Vaikas svečiuose užkliudė vazą, bet ji nesudužo.

.....

2. Labai skubėjau ir būčiau palikęs dokumentus ant stalo.

.....

3. Raidės buvo tokios mažytės, kad sunkiai galėjau įskaityti.

.....

4. Ji paliko pravirą langą, kad išsivėdintų kambarys.

.....

5. Saulių norėjo pašalinti iš mokyklos už blogą elgesį, bet paskui paliko.

.....

6. Pradedu vakare skaityti, iškart užmiegu.

.....

7. Labai nuobodi knyga, ilgai ją skaičiau, bet baigiau.

.....

8. Pyragas būtų sudegęs, bet laiku pamačiau ir išjungiau orkaitę.

.....

9. Taip skaudėjo koją, kad sunkiai parėjau namo.

.....

10. Baigiau skaityti vieną knygą, o draugė tuoj pat davė man kitą.

.....

11. Nedaug trūko ir būčiau išpylęs sriubą ant stalo.

.....

2. Įrašykite: *beveik, vos, vos tik, vos ne vos, vos vos.*

0. Vilniuje jis gyvena jau **beveik** metus.

1. parėjau namo, paskambino draugė ir pakvietė į kiną.

2. – Ar jau parašei namų darbus? –

3. Beje, nepamiršau pasakyti, kad rytoj einame pas akių gydytoją.

4. Jau penkios.

5. Kokia neaiški kopija, matyti.

6. Vakar buvome bare ir grįžome labai vėlai. Rytą atsikėliau. Kadangi atsikėliau per vėlai, spėjau į paskaitą.

7. atsiguliu, suskambo telefonas.

8. Pažįstu visus antros ir trečios grupės studentus.

9. Paskambinau tau, sužinojau testų rezultatus.

10. Besišnekėdami nuėjome iki miško.

11. Jis pavėlavo į susitikimą pusvalandį.

12. Močiutė užlipo į septintą aukštą.

13. visą savaitgalį dirbau: viską susitvarkiau ir namuose, ir kieme, baigiau megzti sūnui kepurę.

3. Parašykite tą patį sakinį su dalelytėmis ir be jų pagal pavyzdį. Paaiškinkite skirtumą.

0. beveik:

*Jis turi šimtą litų. – Jis turi **beveik** šimtą litų.*

1. beveik:

.....

2. vos ne vos:

.....

3. vos:

.....

4. vos ne-:

.....

NORS

Ar turi vieną bilietą?

Ar turi **nors** vieną bilietą?

Taip, (vieną) turiu.

Taip, vieną dar turiu.

Ne, neturiu nė vieno.

Pasisvečiuokite dar **nors** vieną dieną.

Ar gali **nors** paskambinti?

BENT

Tai bent staigmena! // **Tai bent** pomidoras!

Bent tu pasakyk ką nors gero.

Tu **bent** pabandyk, o tada jau sakyk, kad nemoki.

Paragauk **bent** gabaliuką šio patiekalo, o gal patiks?

Palyginkite:

Duok man saldainį.

Duok man **bent** vieną saldainį.

Duok man **nors** vieną saldainį.

Duok man **tik** vieną saldainį.

Duok man **dar** vieną saldainį.

4. Atsakykite į klausimus.

1. – Ar nors kartą buvai Rumšiškėse?

– Taip,

– Ne,

2. – Ar gali paskolinti knygą nors vienam vakarui?

– Taip,

– Ne,

3. – Ar pažįsti nors vieną studentą iš Italijos?

– Taip,

– Ne,

4. – Ar gali paskolinti man šimtą litų?

– Ne, neturiu.

– Gal turi nors kelis litus?

– Taip,

– Ne,

5. – Ar žinai nors vieno mūsų dėstytojo telefono numerį?

– Taip,

– Ne,

6. –

– Taip,

– Ne,

GI

Kurgi tu buvai?

Argi aš sakiau, kad jis blogas?

Negi apie mane nieko negirdėjote?

Netrukdyk, matai *gi*, kad jis dirba.

Kada gi ji paskambins?

Kas gi tau dabar?

Ką gi tu galvoji?

Gi su nekaitomais vienskiemeniais žodžiais rašoma kartu: **argi, irgi, kaipgi, kurgi, netgi, ogi...**

Gi nuo kaitomų ir nekaitomų dviskiemenių žodžių rašoma atskirai: **kas gi, ko gi, kam gi, kodėl gi, kuris gi...**

Bet: kadangi, nejaugi

Pavartota prieš žodį, **gi** visada rašoma atskirai: Jonai, **gi** žiūrėk, kur eini!

JUK

Juk reikėjo eiti, nebuvo kitos išeities.

Juk jo nebuvo universitete?

Jo **juk** nebuvo universitete?

Juk aš tau sakiau, kad paskambintum tėvams?

Aš **juk** tau sakiau, kad paskambintum tėvams?

Juk dar nevėlu, ar ne?

NET

Net nežinau, ką atsakyti.

Jis dirba **net** po darbo valandų.

Nusipirkau **net** du skėčius, nes nuolat juos pametu.

Išėjo, **net** „ačiū“ nepasakęs.

Suvalgiau **net** tris cepelinus. // Suvalgiau *tik* tris cepelinus.

Palyginkite:

Nė jo nemačiau.

Net jo nemačiau.

Juk aš jo nemačiau.

YPAČ

Noriu pailsėti, **ypač** išsimiegoti.
 Man labai patinka keliauti, **ypač** po šiltuosius kraštus.
 Ji labai mėgsta saldumynus, **ypač** juodąjį šokoladą.

PAT

Tuoj **pat** išeik.
 Eik dabar **pat** ir paskambink buto šeimininkui.
 Sėsk čia **pat** ir užpildyk anketą.
 Jis gyvena prie **pat** policijos.

AR ARGI GAL NEGI NEJAUGI

Ar šiandien buvai universitete?
Argi šiandien buvai universitete?
Argi šiandien *ne* buvai universitete?
Gal šiandien buvai universitete?
Negi šiandien buvai universitete?
Nejaugi šiandien *ne* buvai universitete?

5. Perskaitykite šias sakinių poras. Pasakykite, kuo jos skiriasi.

1. Ar žinai, kad rytoj nereikia į pirmą paskaitą?	<i>Argi</i> nežinai, kad rytoj nereikia į pirmą paskaitą?
2. Ar negalėjai atvažiuoti autobusu?	<i>Nejaugi</i> negalėjai atvažiuoti autobusu?
3. Ar matai, kad dirbu?	Netrukdyk, <i>negi</i> nematai, kad dirbu?
4. Parodyk, kaip padarei.	Parodyk <i>gi</i> , kaip padarei.
5. Tu gali aplankyti Joną.	Tu <i>juk</i> gali aplankyti Joną.
6. Taksi sustojo prie durų.	Taksi sustojo prie <i>pat</i> durų.
7. Atnešk man pinigų.	<i>Tuoj pat</i> atnešk man pinigų.
8. Draugė iškepė pyragą.	Draugė <i>net</i> pyragą iškepė.
9. Aš jau skambinau jam.	<i>Juk</i> aš jau skambinau jam <i>net</i> tris kartus.
10. Prašau neplepėti.	<i>Tik</i> prašau neplepėti. // Prašau <i>tik</i> neplepėti.
11. Pasakyk, kad buvo skanu.	<i>Bent</i> tu pasakyk, kad buvo skanu.
12. Ateik į vieną paskaitą.	Ateik <i>nors</i> į vieną paskaitą.

6. Įrašykite dalelytes *gi, juk, net, pat, ypač*. Kaip pasikeičia sakiny?

1. Tu nori važiuoti su mumis į Trakus.
2. Jei gersi vitaminus, tu turi saugotis, kad neperšaltum.
3. Neįsivaizduoju, ką reikės daryti, jei baigsis pinigai.
4. Tamsiais žiemos vakarais vairuoti reikia atidžiai.
5. Nesijaudink taip dėl to egzamino, išlaikysi.
6. Kai grįšiu namo, tuoj tau paskambinsiu.

7. Įrašykite dalelytes *argi, gi, juk, vos, vos ne vos, pat*. Dalelytės gali kartotis.

0. Oras subjuro prieš **pat** atostogas.

1. Kodėl tu pyksti ant manęs? Aš nieko blogo nepadariau.
2. Kaip tu galėjai nepamatyti Rūtos? Ji stovėjo prie durų!
3. Rytoj iš ryto išskrendame į Italiją. Jis nepamiršo savo paso...
4. Tu taip seniai nebuvai pas močiutę. tu jos nepasiilgai?
5. tu galėjai paskambinti ir pasakyti, kad paskaitos nebus, aš būčiau nelaukusi...
6. Kam tu viską jai pasakei? Kada tu suaugsi, a?!
7. Batas taip nutrynė koją, kad parėjau namo.

VIS

Kasmet **vis** daugiau studentų nori studijuoti ekonomiką.

Ji **vis** dirba ir dirba. (kiek laiko tęsiasi)

Laukiu jau pusvalandį, bet draugas **vis** neateina.

Ji **vis** tokia linksma. (nuolat, visada)

Ko tu **vis** dejuoji?

Jis **vis** dar gyvena bendrabutyje. (= tebegyvena)

Jis **vis** dar žiūri futbolą. (= tebežiūri)

– Ar ji jau baigė universitetą? – Ne, ji **vis** dar studijuoja. (= tebestudijuoja)

VIS DĖLTO

Vis dėlto jis neatėjo.

Vis dėlto jis atėjo.

Ilgai galvojome, kur atostogauti: vaikai nori pramogų, vyras nenori atostogauti mieste. **Vis dėlto** važiuojame į Nidą.

Šiandien labai pavargau. **Vis dėlto** sunku dirbti nepailsėjus.

Po savaitės ji **vis dėlto** išvažiavo namo.

Direktorius **vis dėlto** kalbėjo nemandagiai.

Vis dėlto ji dar tikisi aplankyti draugus Lietuvoje.

Vis dėlto netiesa, kad Vilniuje niekas nepasikeitė.

Ir **vis dėlto** pasakyk, kodėl tu supykai?

VIS TIEK // VIS VIEN

Gali sakyti ką nori – man **vis tiek**.

Nesvarbu, koks bus oras, mes **vis tiek** važiuosime prie jūros.

Vis tiek noriu būti gydytoja, nors tėvai prieštarauja.

Ilgai prašiau, bet jis **vis tiek** nesutiko važiuoti kartu.

Nors brangu, aš **vis tiek** važiuosiu į Japoniją.

Sakyk, ką nori, jam **vis vien**.

Sakyk, ką nori, aš **vis vien** padarysiu taip, kaip norėsiu.

8. Perskaitykite sakinius. Atkreipkite dėmesį į dalelių tik, vien tik, vis tiek, vis vien, vis dėlto vartoseną.

1. Ir ko *tik* neprisigalvojau tavęs laukdama!
2. Panevėžyje buvau *tik* vieną kartą.
3. Elkis kaip nori, *vis vien* niekas nepasikeis.
4. Aš *vis dėlto* darysiu taip, kaip man atrodo teisinga. Nesvarbu, ką sako kiti.
5. Po dvejų metų Tomas *vis dėlto* grįžo į Lietuvą.
6. Šiandien jis išėjo supykęs, bet rytoj *vis tiek* grįš.
7. Kiek tavęs prašiau, kad paskambintum nuvažiuavęs, tu *vis tiek* nepaskambinai.
8. Visą laiką galvojau *vien tik* apie tave.
9. *Vien tik* gerais norais nieko nepakeisi.

9. Įrašykite dalelytes dar, juk, argi, vos ne vos, va, vos, negi, tik, gi, net, tik. Dalelytės gali kartotis.

1. – Kodėl **gi** tu vakar nebuvai vakarėlyje?
 – Manęs niekas nekviatė!
 – aš tavęs nekviečiau!?
 – Tu pasakei, kad organizuoji vakarėlį, bet manęs nepakviete!
2. Vakaras buvo labai slaidu. parėjau namo.
3. – tau įdomi ši knyga? Geriau paskaityk šitą detektyvą.
 – Nenoriu. pradedu skaityti, užsimanau miego.
4. Kodėl studentai nenori rašyti testo!? taip pasitikriname, ką išmokome, o ką reikia pasimokyti.
5. Tu paklausk, ką jis kalba! tai visiškos nesąmonės!
6. nežinau, ką tau atsakyti. O atrodė, kad tikrai galėsiu padėti!
7. – Tu neįsivaizduoji, kaip nustebau pamačiusi Mariją. Ji planavo išvažiuoti į Prancūziją metams. – tu nežinojai, kad ji gavo puikų darbą ir liko Vilniuje?

10. Kurios dalelytės čia tiktų?

0. Rūta buvo nuliūdusi, nes atėjo **tik** Tomas.
1. Žmogui duonos neužtenka.
2. Ir ko nebuvo Kaziuko mugėje!
3. Nors tu prašai, kad aš pabūčiau, aš išvažiuoju.
4. Aš gyvenu čia Viens du – ir vietoj.
5. Man nepatinka skristi, mažais lėktuvais.
6. Tomas ilgai svarstė ir abejojo, bet galiausiai sutiko ateiti.
7. nepamiršau pasakyti, kad Aušra serga, reikėtų nueiti jos aplankyti.
8. – Pavėlavome į autobusą... – Nusiramink, atvažiuos kitas.
9. Tavęs nebuvo visą dieną. Kur buvai dingęs?
10. Palauk minutę. Aš tuoj grįšiu.
11. Brolis pradėjo dirbti nebaigęs mokyklos.
12. Ar gali paskolinti šią kompaktinę plokštelę vienam vakarui?

11. Įrašykite į tekstą žodžius (jie gali kartotis).

argi; beveik; dar; dar tik; ypač; jėu; juk; kurgi; ne tik..., bet ir; nė; nei..., nei; net; nors; tik; vėl; vis; vos tik; vos vos

Skamba telefonas. Pasižiūriu, ar **jau** reikia keltis? Ne, pusė septynių. Sunkiai išlipu iš lovos ir nuslenku prie telefono, kurį buvau pamiršęs ant stalo prie kompiuterio.

– Klausau.

– Labas, Arūnai. miegi?

– Labas rytas. O kas čia skambina? Aš jūsų negirdžiu.

– nepažįsti? Čia aš, Mantas. Ar dabar gerai girdi?

– Taip. Gal tu laikrodžio neturi? dar taip anksti! Aš miegojau, bet dabar nebemiegu, pykstu. Galėjai valandą palaukti ir paskambinti.

– Nepyk. Aš norėjau paklausti, kada prasideda pirmoji paskaita. Nebuvau universitete vakar, užvakar, todėl nežinau, ar pasikeitė paskaitų laikas, ar dar tas pats. Žinai, kad negerai praleisti paskaitas, literatūros.

– O tu buvai dingęs? vienas iš grupės nežinojo, kur tu esi!

– O, neįsivaizduoji! Aš savaitę buvau prie Juodosios jūros.

– Kur? Ar aš gerai išgirdau?

– Taip, tu gerai išgirdai. Aš savaitę buvau prie Juodosios jūros, o dabar esu Vilniuje ir noriu spėti į pirmą paskaitą.

– Žinoma. Paskaitos prasideda 8.15 val. susitikime, turėsi papasakoti apie savo kelionę.

– Būtinai. Iki.

12. Pasirinkite tinkančią dalelytę.

1. *Suabejokite:* aš tau tikrai šiandien pažadėjau atnešti knygą?

- Vėl
- Argi
- Net
- Nė

2. *Patikslinkite:* metus gyvenau Vilniuje, studentų bendrabutyje.

- Ypač
- Negi
- Nė
- Beveik

3. *Pasakykite, kad veiksmaš kartojasi:* Vakar mes buvome susitikę.

- Nė
- Gi
- Vėl
- Tik

4. *Paneikite:* Antroje paskaitoje nebuvo vieno studento.

- Tik
- Nė
- Nei
- Ne

5. *Patikslinkite:* Aš skaitysiu šiandieninį laikraštį.

- Net
- Dar tik
- Ką tik
- Vos tik

6. Išskirkite vieną: Lietuvoje aš buvau Trakuose ir, aišku, Vilniuje.

- Tik
- Jau
- Netgi
- Gi

7. Iš karto: prasidės vasara, mes važiuosime prie jūros.

- Juk
- Vėl
- Vos tik
- Ką tik

8. Klausdami suabejokite: šiandien atvažiuos tavo tėvai?

- Ar
- Nejaugi
- Kodėl
- Kada

Parašykite kiekvieno atvejo savo pavyzdį (8 sakinius).

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

13. Į kiekvieną sakinį įrašykite po dalelytę, kuri suteiktų naujų niuansų (abejonės, išskyrimo, akcentavimo ir pan.).

Danukas kitų šunų nebijojo, nes turėjo savo baltą pudelį Mikį. Pudelis buvo švarus, tvarkingas: ėsdavo **tik** iš savo lėkštės, kurią davė mama.

Kartą pas juos atėjo dėdė Petras. Mamos nebuvo namie, tai tėtis pats vaišes ant stalo padėjo.

Vaišinasi dėdė, tėtė. O pudelis atėjo prie stalo ir nerimsta. Prie dėdės pykdamas lenda. Dėdė pažvairuoja į pudelį ir valgo. O Mikis dantimis jam į kelnes įsikibo.

Loja, lyg norėdamas ką pasakyti.

– Kas jam atsitiko? – svarsto tėtis. – Ramus buvo šuo.

– Tikrai? – neramiai pritaria svečias, saugodamas koją nuo pudelio dantų.

– Ir loja piktai... – kraipo galvą tėtis.

O Danukas pribėgęs stebisi:

– Kaip Mikis nepyks! Tai tu kaltas, tėti!

– Aš? – išsižioja tėtis. – Aš nieko nepadariau!

– Tu, tėti, – rodo į stalą Danukas, – padavei dėdei Mikio lėkštę, jis ir supyko.

Danukas paėmė Mikio lėkštę nuo stalo ir padėjo ją kampe ant grindų – pudelis iš karto nustojo loti.

Pagal spaudą

14. Įterpkite į sakinius dalelyčių. Kaip pasikeičia sakinio prasmė?

0. Girdėjai, kas atsitiko?

Juk girdėjai, kas atsitiko?

1. Galės jis po tokios ligos dirbti?

2. Danguje nėra debesėlio.

3. Mes nuo ryto dirbam.

4. Gerai prisimenu, ką tu žadėjai.

5. Duok man obuolį.

6. Kada tu ateisi?

7. Taksi laukiau pusę valandos.

8. Nuėjau pėsčias iki kaimo.

9. Reikės iš naujo viską daryti.

10. Neužmiršau pasveikinti draugo.

11. Jis kalba apie tą patį.

beveik

gi

ypač

juk

kažin

negi

net

nors

pat

tik

vėl

vis

vis dėlto

vos

15. Įrašykite į tekstą *juk, dar, jau, dar tik, vos tik, kai tik, tik, net, vėl, beveik, vis, vos*.

Rytas. (0) **Vos tik** pabudau, susinervinau – (1) lyja. Kasdien (2) lyja ir lyja. Taip nusibodo... Pažiūriu į laikrodį – (3) septynios. Reikia keltis, ruoštis į darbą. Mielai (4) pamiegočiau. Staiga girdžiu – skamba telefonas.

– Sveika. Ar (5) atsikėlei?

– Keliuosi. Taip norisi miego, kad (6) galiu akis atmerkti.

– Tu (7) susitarei dėl to susitikimo po pietų?

– Ne, (8) tarsiuosi. Paskambinsiu iškart, (9) ateisiu į darbą.

– Norėjau paprašyti, kad susitartum ne šiandien, bet rytoj. (10) šiandien reikia baigti tvarkyti dokumentus.

– Gerai. Ar (11) ko nors norėjai?

– Ne. Iki susitikimo darbe.

16. Parašykite po sakinį.

1. vos užmigo // vos neužmigo

.....
.....

2. vos tik sužinojau // ką tik sužinojau

.....
.....

3. vis vien atėjo // vis dėlto atėjo // vis neatėjo

.....
.....

17. Įrašykite dalelytes.

1. – Ar **jau** paskambinai į stotį?
– Ne, skambinsiu. // – Taip, paskambinau (*prieš kelias minutes*).
2. – Ar jau matėte spektaklį „Hamletas“?
– Taip, matėme. // – Ne, žiūrėsime.
3. – Ar tu jau kalbėjai su Rimu dėl mūsų vakarėlio? – Ne, su Rimu nekalbėjau, bet kalbėjau ir su Tomu, ir su Rūta, ir su Lina.
4. – Ar turite valandėlę laisvo laiko? – Ne, neturiu minutės.
5. parėjau namo, suskambo telefonas.
6. Aš valandą laukiau troleibuso.
7. Labai mėgstu saldumynus, pyragaičius su kremu.
8. Mano draugas turi penkis brolius, o neturi vienos sesers.
9. tu neatostogausi?! (*negali patikėti*)
10. Mes tau sakėme, kad išvažiuojame ne 8 val., o 7.45 val.
11. – Ar įdėti tau cukraus į kavą? – Taip, bet tik (*labai mažai*).

18. Duotus žodžius įrašykite į tinkančias vietas. Vienu žodžiu yra daugiau.*bent**beveik**iš**jau**juk**net**ne tik**tai**tuo**vis dėlto**vadinasi*

Į vieną Lietuvos stovyklą vasarą atvažiavo vaikų (0) **iš** Latvijos. Jie linksmai sveikinosi „Labdien!“, ir mūsiškiai džiaugėsi: tai (1) pasikalbėsime! Mat (2) iš mokytojos pasakojimų žinojo, kad lietuvių ir latvių kalbos – (3) dvi giminaitės, vienintelės išlikusios gyvos iš visų baltų kalbų.

Tačiau kuo toliau, (4) mažiau vaikai džiaugėsi: nors daugelis žodžių atrodė panašūs, susikalbėti (5) nesisekė. Vaikai pastebėjo, kad latviai (6) visada stipriau taria žodžio pradžią, (7), kirčiuoja pirmąjį skiemenį ir kad trumpina žodžių pabaigą. Mokytoja paaiškino, kad latvių kalba kito greičiau, pasidarė naujoviškesnė. Lietuvių kalba išliko senoviškesnė. (8) senųjų baltiškų garsų, bet ir kitko ji išlaikė daugiau. Štai kodėl lietuvių kalba dėstoma (9) kai kuriuose pasaulio universitetuose.

Pagal spaudą

TAI, ŠITAI

Pasako apibendrintus reiškinius.
Vartojamos vardininko (nom.) ir galininko (acc.) reikšmė.

Tai įvyko prieš pietus.
Šitai jam labai nepatiko.
Ar norėtum **tai** pamatyti?
Papasakok man apie **tai**.
Ar tu važiuosi į ekskursiją? **Tai** aišku!
Ar jūs ateisite šįvakar pas mus? **Tai** žinoma!

19. Įrašykite žodžius į sakinius. Žodžiai gali kartotis.

kai kurie, kita, kurį nors, nieko, pats, sau, savęs, savimi, šitą, šitai, ta, tai, tas, tas pats, tavimi, tū, toje pačioje, tuo pačiu, viena

0. – Aš labai noriu su tavimi susitikti. – Aš taip pat **to** noriu.
1. – Kada ir kur susitinkame? – Kaip visada: vietoje, laiku. Ar tau gerai?
2. – Ar pagalvojai apie kelionę? – Apie ir noriu pasikalbėti su
3. jo draugas man nelabai patinka.
4. studentai labai nepasitiki
5. Jis labai ilgai neskambina. man kelia nerimą. Vis klausiu : kas galėjo atsitikti?
Tikiuosi, kad baisaus.
6. Gali daryti, kaip nori – man Aš tau jau siūliau ir, ir, bet tu nenorėjai klausytis.
7. Neprašau jūsų pagalbos – viską padarysiu.
8. Tomas išvažiavo prie jūros su mergina. mergina jam labai patinka.
9. Verduosi kavos. Ar ir tu nori?
10. Tėvai nežiūri – viską atiduoda vaikams.
11. atsitiko rugsėjį.
12. Ar skaitei apie
13. Ar skaitei knygą?
14. Visas kopijas atidaviau studentams. nepasilikau nė vienos.
15. Pasiimk į ekskursiją vaiką.

20. Įrašykite žodžius. Žodžiai gali kartotis.

kaip, kiek, koks, nieko, tą, tada, taip, tiek, tokia, tokios, toks, tuo

0. Ateisiu **tada**, kada reikės.
1. Per atostogas miegosiu, kiek norėsiu.
2. Kiek planavome, ir atėjo svečių.
3. Aš paskambinsiu tik, kada baigsis paskaita.

4. Kava buvo karšta, kad negalėjau gerti.
5. Jis stengėsi dirbti, kaip reikalavo darbdavys.
6. darbas, ir atlyginimas.
7. Ką padarysiu, ir turėsi valgyti.
8. Profesorius kalbėjo trumpai, kad aš nespėjau užsirašyti.
9. Jis parašė, mokėjo.
10. tu prašei, aš ir padariau.
11. Tą dieną buvo šalta, vėlų rudenį.
12. Ta diena buvo šalta, vėlų rudenį.
13. Jie juokėsi, kad girdėjosi lauke.
14. Kuo daugiau diskutavome, daugiau problemų atsirado.
15. Šįmet ruduo, ir pernai.
16. Ji uždirba, ir jos sesuo.
17. Mano brolio mašina kaip tėvo.
18. Užmiestyje gatvės slidžios, kad vos atvažiuome į centrą.
19. Net, kai viskas puikiai sekasi, tu nepatenkintas.

21. Įrašykite trūkstantus žodžius.

0. Dėstytojas davė kopijas tik **tiems** studentams, kurie prašė.
1. Buvau pavargęs, kad grįžęs tik suvalgiau, radau šaldytuve ir iškart nuėjau miegoti.
2. Kai buvau mažas, namas atrodė didelis ir paslaptingas.
3. – Autobusas ilgai neatvažiuoja, gal eikime pėsčiomis? – Ne, jau laukiau, palauksiu dar.
4. Aš manau, kad Latvijoje pavasaris kaip Lietuvoje.
5. Tu greitai eini, aš nespėju su tavimi.
6. Jis nupirko, tu prašei.
7. Ji nupirko duonos, tu mėgsti.
8. Pirmiausia buvo suteikta pagalba, jos labiausiai reikėjo.
9. Imk saldainių, nori: yra su riešutais, su žele, o su šokoladu.
10. Vakar buvo puikus oras, šilta, kad iki nakties buvome lauke.
11. – Ką veiksime per atostogas? – Apie pasikalbėsime rytoj, gerai? Manau, kad bus pačios įspūdingiausios atostogos. nerūpestingas tada bus mūsų gyvenimas!
12. Draugės pyragas buvo skanus, kad suvalgiau net du gabalus. daug pyrago aš niekada nevalgau. Įdomu, ar ir kitus patiekalus ji gamina skaniai?
13. Visą žiemą mūsų auditorijoje buvo šalta! šaltoje auditorijoje sunku dirbti.

22. Įrašykite žodžius, kurie pagyvintų dialogus.

I.

Rūta: – Kada važiuosi į kaimą?*Inga:* – Birželio pradžioje.*Rūta:* – Tau patinka kaime?*Inga:* – Nelabai. Nėra draugų, ką veikti. Ateina vakaras – uodai...*Rūta:* – Kodėl važiuoji?*Inga:* – Reikia padėti seneliams.*Rūta:* – Aišku. Susiskambinsime?*Inga:* – Nežinau, ar ten yra ryšys...*Rūta:* – Eik tu. Dabar visur yra.*Inga:* – Tada susiskambinsime.

II.

Inga: – Atėjai. Nori kavos?*Rūta:* – Ačiū, tokiu laiku negeriu. Nemiegosiu.*Inga:* – Sulčių neturiu.*Rūta:* – Ačiū, aš nieko nenoriu.*Inga:* – Tada žiūrėkime filmą.

III.

Rūta: – Kodėl tu nebuvai paskaitoje? Aš tau sakiau, kad pasikeitė laikas?*Inga:* – Negalėjau.*Rūta:* – Tu negali ir negali....*Inga:* – Taip būna...*Rūta:* – Dabar užsirašyk dėl kitos savaitės.*Inga:* – Palauk, neturiu kuo rašyti.*Rūta:* – Bėdos... Na, ar turi?*Inga:* – Taip, rašau.

ŽODŽIŲ TVARKA SAKINYJE

Gramatiškai neapibrėžta žodžių tvarka (galima inversija)

		Pavyzdžiai
1.	Veiksny – tarinys (subjektas – predikatas)	Studentai mokosi. Atostogos buvo trumpos.
2.	Tarinys – veiksnys (teksto pradžioje)	Gyveno senelis ir senelė. Prie kelio stovėjo senas malūnas.
3.	Veiksny – tarinys – tiesioginis papildinys (objektas)	Rokas suvalgė šokoladą. Studentai baigė darbą.
4.	Netiesioginis papildinys (naudininkas, įnagininkas, prielinksninės konstrukcijos) – tiesioginis papildinys (galininkas, kilmininkas)	Draugė parašė man laišką . Dėstytoja davė studentams raktą .
5.	Derinamasis pažyminy rašomas prieš pažymimąjį žodį.	Mama iškepė skanų pyragą. Mes klausėmės nežinomos dainos.
6.	Nederinamasis pažyminy, išreikštas įnagininku, rašomas po pažymimojo žodžio.	Ar pažįsti tą žmogų tamsiais plaukais ? Kas ta moteris mėlynu paltu ?
7.	Aplinkybės, reikšme siejamos su visu sakiniu, rašomos sakinio pradžioje.	Lauke švietė saulė. Vakare, temstant grįžome namo.
8.	Būdo prieveiksmiais reiškiamos aplinkybės rašomos prieš veiksmažodžius. Jei yra daugiau kitokių aplinkybių, jos rašomos prieš būdo aplinkybę.	Linas gerai mokosi. Linas visada gerai mokėsi.

Gramatiškai apibrėžta žodžių tvarka (inversija negalima)

		Pavyzdžiai
1.	Klausiamasis žodis sakinio pradžioje.	Kodėl neisi į kiną? Gal nori kavos?
2.	Šalutinis pažyminio sakiny po pažymimojo žodžio.	Laukiau draugės, kuri, kaip visada, vėlavo .
3.	Nederinamasis pažyminy, išreikštas vardažodžių kilmininku, rašomas prieš pažymimąjį žodį (mokslinėje, kanceliarinėje kalboje). Šnekamosios ir grožinės literatūros kalboje gali būti ir atvirkščiai.	Laikraščiai rašo apie studentų problemas. Jis norėjo draugo žodyno.
4.	Prielinksnis prieš daiktavardžių ar įvardžių linksnius.	prie universiteto, prieš paskaitą bet: dėka, link nuėjo miško link , suspėjau draugo dėka
5.	Neiginys prieš neigiamąjį žodį.	Ne aš tau skambinau. Aš ne tau skambinau. Aš tau neskambinau .
6.	Dalelytė visada eina prieš pabrėžiamąjį žodį. Dalelytė gi gali būti postpozicinė.	Tik jis tada atėjo. Jis tik tada atėjo. Jis tada tik atėjo, bet nieko nedirbo. Aš gi tau sakiau, kad nebus paskaitos.

1. Čia sumaišyti 5 sakiniai. Prašom juos sudėti.

pasivaikščiojus	jis	jos	draugais	tame	buvo	su
parke	pačiame	vaikščiodamos	j	apie	ant	profesorius
galima	išgerti	išėjęs	skanios	knygą	senais	pailsėjo
pasikalbėtume	po	kavos	, matyt,	banką	susitikome	paliko
kad	savo kelionę	parką	stalo	reikiamą	puikiai	studentams

1.
2.
3.
4.
5.

2. Pakeiskite žodžių tvarką visais įmanomais būdais. Kaip pasikeičia sakinių prasmė?

1. Pas šeiminingą ateidavo visokių žmonių.
2. Miestelyje buvo ramu.
3. Tadas parašė seseriai laišką.
4. Laikraščiai rašo apie prezidento rinkimus.
5. Ar gali ateiti vakare?
6. Šiandien aš nieko nesakysiu.
7. Vakar aš anksti grįžau namo.
8. Aš labai ilgai tavęs laukiau.
9. Už lango jau pavasaris.

3. Kuris žodis akcentuojamas šiuose sakiniuose? Parašykite, kokie teiginiai ar klausimai galėjo būti prieš tai?

0. Man tai pasakė ne Juozas. **Ar tau Juozas sakė, kad vakar nebuvo paskaitose?**

1. Namu išėjome po vidurnakčio.
2. Tik šįryt Vytautas darbą baigė.
3. Gražūs tavo batai!
4. Tą merginą ilgais šviesiais plaukais aš pažįstu.
5. Tavo knygą atnešti aš pamiršau.
6. Virginija ateis rytoj.
7. Apie Karolį man daug pasakojo Rūta.
8. Mažajame namelyje prie jūros apsigyveno mano brolis.

4. Garsiai perskaitykite sakinį, intonaciškai pabrėždami pabrauktą žodį. Kitas studentas tegu tinkamai perklausia ar reaguoja.

0. Aš vakar buvau pas gydytoją. // **O aš maniau, kad eisi šiandien.**

1. Aš vakar buvau pas gydytoją.

2. Aš vakar buvau pas gydytoją.

3. Šeštadienį eisiu į kiną.

4. Šeštadienį eisiu į kiną.

5. Jonas ateis pataisyti televizoriaus.

6. Jonas ateis pataisyti televizoriaus.

7. Jonas ateis pataisyti televizoriaus.

5. Sudėkite žodžius į sakinius neutralia tvarka.

0. draugę telefonu susitikau kuria vakar su telefonu.

Susitikau draugę, su kuria vakar kalbėjaisi telefonu.

1. turi draugė juodą ilgą katę baltomis mano uodega ausimis ir.

2. centre dieną mes bokšto gražią susitikome prie vieną.

3. Klaipėdos be atvyksta penkiolikos iš traukinys septynios kasryt.

4. surimtėsi kada tu Andriau pagaliau gī?

5. laiminga dėka tavo esu dabar aš labai.

6. visą skaitė knygą vakarą sūnui Lina.

7. tau Smetona namą prezidentas kuriame parodyti pirmasis gyveno galiu Lietuvos.

8. iki Tomas namų palydėjo Rūtą pat.

6. Sudėkite žodžius į sakinius, kad būtų tekstas.

1. Ar, žinai, pusėje, sagos, drabužių, o, kodėl, moteriškų, vyriškų, kairėje, dešinėje?

2. Sagos, pasirodo, pirmosios, labai, brangios, buvo.

3. Žmonės, džiaugetis, tik, jomis, galėjo, tie laikai, pasiturintys.

4. Saga, vyrams, drabužio, dešiniarankiams, patogiau, užsisegti, įsiūta, pusėje, buvo, dešinėje.

5. O, na, moterims, užsegdavo, jas, turtuolėms, tarnai.

6. Pasikeitė, laikai, vėliau.

7. Sagas, drabužių, užsega, moterims, savo, pačios, atsega, ir, dabar.

8. Vienas, tradicija, sagas, siūti, kitas, tačiau, kairėje, pusėje, išliko, iki, o, mūsų, dešinėje, dienų.

Pagal spaudą

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

KARTOJIMAS

1. Įrašykite tinkamą formą.

Ką jūs žinote apie (*senasis*) **senoji** Vilnių?

Vilniaus pavadinimas primena žodžius „vilnis“, „vilnyti“. Galbūt (*tolima praeitis*)
 gyvenę žmonės (*miestas*) pavadino pagal
 (*sraunus upelis*) pavadinimą.

Vilnius paminėtas (1323 m.)
 Jis įsikūrė Vilnios ir Neries upių (*slėnis*)
 , ant (*žali pušynai*) apaugusių
 kalvų, prekybos kelių (*sankryža*) Puiki geografinė padėtis
 (*senasis miestas*) buvo svarbi (*įvairūs istoriniai laikotarpiai*)

Vilniaus senamiestis – vienas (*didžiausi*) Europoje. (*Sep-
 tintasis dešimtmetis*) prasidėjo architektūros atgimimas. Ant
 (*aukštas kalnas*) , iškilęs virš (*visas miestas*)
 stovi (*senoji pilis*) bokštas. Užlipę į
 (*pats viršus*) galime matyti kaip ant delno (*erdvi aikštė*)
 su didinga katedra bei į dangų (*kylantis bokštas*)
 daug (*nuostabios bažnyčios*) ,
 (*garsus universitetas*) , (*raudoni stogai*)
 senamiestyje, (*siauros gatvelės*) skubančius
 vilniečius ir (*besidairantys turistai*) Beje, apie turistus. Žmonės,
 atvažiuo į Lietuvą, gali apsistoti (*patogūs viešbučiai*) , pavargę
 atsipūsti ir (*kas nors*) užkąsti (*jaukios kavinės*)
 Ir (*jauni*) , ir (*seni svečiai*) siūloma
 apžiūrėti ne tik Vilnių, bet ir jo (*vaizdingos apylinkės*) : Europos
 parką, Trakus, Kernavę.

Pagal spaudą

2. Įrašykite galūnes.

Vasarnamis – architekto fantazija

„Mano nedidel..... vasarnam..... į Lietuv....., o galbūt ir pasaul..... rekordų knyg..... būtų galima įrašyti dėl 2 priežas.....: jis pastatytas iš malk..... ir turi net 41 lang.....“, – sakė vilnietis architektas Algimantas, prieš 30 met..... prie Nemenčinės plent..... esanč..... mišk..... pasistatęs neįprast..... ir original..... pastat..... .

Vasarnamis yra apvalios formos. Tok..... form..... namo sien..... – 41 nedidel..... lang..... .

– Negi manęs nepaklauskite, kodėl yra būtent tiek lang.....? – 40 lang..... skirta plėšik....., o vienas Ali Babai, – gudriai šypsodamasis paaiškino jis.

– Sodų plėšik..... ar kok..... nors kit.....? – paklausė žurnalistė.

– Ne, – nusijuokė architektas. – Tiems, iš pasak..... „Ali Baba ir keturiasdešimt plėšik.....“. Man ir dukr..... visada patiko ši pasaka.

Šeimininkas patvirtino, kad lietuviški sodų plėšikai apsilanko ir jo vasarnam..... . Dėl teisyb..... reikia pasakyti, kad lang..... nedaužo ir dur... nelaužo, tik išima lang..... stikl..... ir įlenda į vid..... . Kadangi vasarnam..... didel..... turt..... nėra, šiandienų sodo plėšikų grobis – kavos indelis, vazelės, servetėlės.

Projektuoti sau, pasak architekt....., yra labai sunku, todėl projekto kūrimas buvo ilgas, o namas buvo statomas net 5 met..... . Tik 25 kvadratin..... metr..... namel..... – net penki kambariai. Šeimininkai kambariais vadina ir nedidel..... virtuv..... bei prieškambar..... .

Sode apsilankant..... sveč..... vasarnamis asocijuojasi su didel..... sraig.... ar drambl....., taip pat kyla ir kitok..... asociacij..... .

Pagal spaudą

3. Įrašykite skliaustuose pateiktų žodžių reikiamą linksnį arba linksnį su prielinksniu.

0. Per atostogas važiuosiu (*Vokietija*) į *Vokietiją*.

1. (*Ši vasara*) Tomas keliaus (*Lietuva*)

2. (*Tas metas*) kai būnu paskaitoje, telefoną išsijungiu.

3. Ar (*kiti metai*) tu studijuosi Lituaništos vasaros kursuose?

4. (*Savaitgaliai*) mes nedirbame.

5. Gedimino (*prospektas*) restauruojami seni pastatai.

6. Buvo gražus oras, todėl ilgai vaikščiojome Gedimino (*prospektas*)

7. Labai ačiū jums (*pagalba*)

8. Kodėl tu pyksti (*aš*) ?

9. Gal turi vaistų (*skausmas*) ? Man skauda galvą.

10. Kristina panaši (*tėvas*)

11. Po paskaitos aš susitikau (*draugai*) ir visi nuėjome (*Jonas*)

12. Savaitgalį mes važiuosime į Kauną aplankyti (*senas draugas*)

13. Kaune mes ne tik aplankėme (*senas draugas*), bet ir pasivaikščiojome (*senamiestis*)

14. Rūta, ar gali papasakoti (*atostogos*)

4. Įrašykite paprastąją arba sudurtinę veiksmažodžio formą.**Esamasis laikas**

0. Mes **ruošiamės** egzaminui.
 1. Kasdien aš namo apie šeštą valandą. O tu?
 2. Ar tu gerai

ruoštis
grįžti
jaustis

Būtasias laikas

3. Aš tau nepaskambinau, nes telefono numerį. Bet vakar tvarkydama stalčių
 4. Ar tu jau su grįžusiais draugais?
 5. Kai atėjo svečiai, pyragas jau ir visi prie stalo gerti arbatos.

pamesti
rasti
matytis
iškepti
susėsti

Būsimasis laikas

6. Šįvakar aš tėvams.
 7. Rytoj į darbą Jonas šiuos dokumentus.
 8. Iki naujųjų metų mes egzaminą ir į namus.

skambinti
neštis
išlaikyti
parvažiuoti

Tariamoji nuosaka

9. Jei iki kitos savaitės aš, mes su draugais į Klaipėdą.
 10. Jei tu vakar, aš su direktoriumi.
 11. Jei vakar aš susitikti su jumis,

pasveikti;
važiuoti
pasakyti;
susitarti
galėti;
džiaugtis

5. Baikite arba pradėkite sakinius.

1. Mes norėjome eiti pasivaikščioti, o
 2. Būtumėme grįžę anksčiau, bet
 3. Jie apžiūrėjo Vilniaus senamiestį ir
 4. Baigiasi mokslo metai, todėl
 5. Manęs nebuvo namie, tai
 6. Važiavosi prie jūros ar ?
 7. Arba jis grįžo namo, arba
 8. Marius ėjo greitai, kad
 9. Dėstytoja pasakė, jog
 10., bet jis neatėjo.

11. , tačiau niekur negalėjau rasti.
12. , o aš dirbau sode.
13. , ir pradėjo lyti.
14. , nes buvau ką tik grįžęs.
15. , tai paskambink jiems.
16. , ar nori pailsėti?
17. , arba liekame namie.

6. Įrašykite tinkamus jungtukus.

Šiaurietiškas ėjimas – fizinė veikla, (0) **kurios** pagrindas – vaikščiojimas su panašiomis į slidininkų lazdomis. Labai paprasta, (1) itin efektyvi sveikatingumo priemonė, (2) tinka visiems: (3) jauniems, (4) vyresniems. Šiais laikais vis daugiau žmonių domisi šiaurietiško vaikščiojimo kilme, nauda, (5) reikalingas inventorių ir (6) reikėtų eiti. Šiaurietiškas ėjimas (7) sutvirtina raumenis (8) pramankština sąnarius, (9) gerina širdies darbą. Jis ypač tinka vyresniems žmonėms, (10) negali bėgioti (11) užsiimti kitu sportu. Ėjimas atsispiriant lazdomis „įdarbina“ daugiau nei 90 proc. viso kūno raumenų, (12) neapsunkina nugaros (13) sąnarių. Taip einant sumažėja krūvis, (14) tenka kojų sąnariams ir nugarai, (15) teisingai atliekami judesiai atpalaiduoja kaklo (16) pečių raumenis. Kiekvienas gali reguliuoti savo ėjimo tempą, (17) nebus fizinio pervargimo.

Pagrindinis šiaurietiško ėjimo inventorių – specialios ėjimo lazdos, kurios gali būti (18) fiksuoto ilgio, (19) sustumiamos. Slidininkų lazdos šiaurietiškam vaikščiojimui netinka, (20) yra per ilgos. Lazdos vaikščiojimui parenkamos pagal žmogaus ūgį. Pavyzdžiui, (21) jūsų ūgis 1,75 metro, (22) jums bus reikalingos apie 1,20 metro ilgio lazdos. Lazdos galuose turi specialias kilpas, (23) įmaunami riešai, (24) nereikia lazdų per daug spausti, kraujotaka tampa laisvesnė. Lazdų kaina priklauso nuo medžiagos, (25) jos pagamintos. Aliuminio lazdos pigesnės, (26) sunkesnės, jų techniniai parametrai blogesni (27) pagamintų iš anglies pluošto.

Pagal spaudą

7. Pabraukite žodį, tinkantį situacijai.

0.	<i>Susiekite mintis</i>	Laimė, <i>Pasak mamos,</i> Deja, Žodžiu,	reikia apsirengti šiltai, nes lauke šalta.
1.	<i>Pasakykite, kad tai yra įprasta</i>	Tikiuosi, Ko gero, Kaip visuomet, Jo įsitikinimu,	jie vėluoja ir nė nemano atsiprašyti ar perspėti.

2.	<i>Patvirtinkite</i>	Ko gero, Žinoma, Rodos, Deja,	tu viską padarei puikiai.
3.	<i>Pasakykite savo spėjimą (hipotezę)</i>	Žinok, Pasak Linos tėčio, Aišku, Matyt,	jie jau nebeateis.
4.	<i>Susiekite mintis</i>	Pavyzdžiui, Nelaimei, Žodžiu, Manoma,	pavasaris bus šaltas ir vėjuotas.
5.	<i>Pasakykite apgailestavimą</i>	Deja, Trumpai tariant, Kaip sakoma, Pasak psichologų,	jo pagalbos taip ir nesulaukėme.
6.	<i>Pridurkite</i>	Tiesą sakant, Be to, Kaip visada, Studentų žodžiais,	šiandien dar reikia daug studijuoti, nes rytoj rašysime testą.
7.	<i>Nurodykite minčių šaltinį</i>	Nepaisant visko, Pasak dėstytojos, Tarkim, Žinai,	testas nebus sunkus.
8.	<i>Pasakykite išvadą</i>	Mano žiniomis, Be to, Ko gero, Žodžiu,	visko užteko ir visi buvo patenkinti.

8. Įrašykite tinkamą žodį *kažkas, kažkur, kažkada; kažkoks, kažkokia, kažkokie, kažkokios; bet kas, bet kur, bet kada; kas nors, kur nors, kada nors; kai kas, kai kur; kai kurie, kai kurios. Kur reikia, pakeiskite formas. Žodžiai gali kartotis.*

0. – Atsiprašau, kur aš galėčiau atsisėsti? – Galite sėstis **bet kur**.

1. Ar buvai savaitgalį?

2. – Dėstytojai, ar po pietų bus katedroje? Norėčiau atnešti dokumentus. – Taip, turėtų būti. Galite paduoti, kas bus.

3., gal prieš 15 metų, aš jau buvau čia.

4. Labai norėčiau pakeliauti po Australiją.

5. Gal galite man paskambinti? pasidėjau savo telefoną, niekur nerandu.

6. Skambino vyras ir klausė, kada tu būsi darbe.

7. Šis darbas sunkus – negalės jo padaryti.

8. Savaitgalį galime susitikti, aš nieko neplanuoju.

9. – Kur padėti šias knygas? – Dėkite ant stalo, aš vėliau padėsiu.

10. Egle, mergina prašė tau perduoti šį voką.

11. darbininkai į kiemą atnešė dėžes.

12. – Ar nori nueiti šįvakar: į kiną ar į teatrą? – Nesvarbu, aš galiu eiti, tu rinkis.
13. Jonai, ateik čia, tau pasakysiu.
14. studentai jau nusipirko bilietus namo.
15. Palauk truputį, man reikia paskambinti.
16. Girdėjau, kaip vakar Jonas su kalbėjo apie susitikimą, bet man nieko nesakė.
17. studentai vakar buvo ekskursijoje po Prezidentūrą.
18. Apie problemas ji nenorėjo kalbėti visiems girdint.
19. jie norėjo gyventi mieste, bet dabar jau nebenori.

9. Parašykite tinkamą dalyvio formą.

(*Atsikelti*) **Atsikėlęs** pirmiausia išsiviriau arbatos. (*Išgerti*) puoduką laukiau Pauliaus skambučio: vakar susitarėme, kad šįryt važiuosime grybauti. Jam (*paskambinti*) išėjau į gatvę. Pauliui (*privažiuoti*) pasakiau, kad užėisiu į prie pat mano namų (*būti*) parduotuvę nupirkti vandens ir sausainių.

(*Ateiti*) laikui mokėti už produktus, pamačiau, kad neturiu piniginių. (*Susinervinti*) aiškinau pardavėjai, kas atsitiko. Pardavėja (*šypsotis*) leido palikti produktų krepšelį prie kasos. (*Žadėti*) netrukus sugrįžti, išskubėjau ieškoti piniginių.

(*Pasakyti*) Pauliui, kas atsitiko, užbėgau laiptais į butą. (*Rakinti*) duris galvojau, kur galėtų būti mano piniginė. (*Įeiti*) į prieškambarį pamačiau ją (*gulėti*) ant staliuko po veidrodžiu. Tikriausiai nuo vakar vakaro ten ir gulėjo mano (*numesti*)

(*Atsiprašinėti*) sumokėjau už produktus. Pardavėja (*numoti*) ranka pasakė: „Visiems pasitaiko!“

10. Raskite žodžiams tinkamą vietą.

bet
bet net ir
dar
dėka
jame
kelios
kitų
kurią
ne tik
nei
nes
retas
su
šie
šio
tokie

Keistuolių teatras švenčia 25-metį

„Svarbiausia – įžvelgti stebuklą paprastuose dalykuose!“ – frazė, **kurią** kartoja tūkstančiai vaikų ir jų tėvelių, užaugusių kartu „Keistuolių teatru“. Nebijančių eksperimentuoti aktorių gimė personažai kaip varna Albertina, sraigė Olaiva, Doroti ir daugelis. Magiškame teatro sukurtame pasaulyje užaugo kartos.

Keistuolių teatrui metai – ypatingi, kolektyvas mini savo 25 metų sukaktį. Ta proga surengtame koncerte dainuos Keistuolių teatro įkūrėjai – Aidas Giniotis, Ilona Balsytė, Andrius Kaniava, Darius Auželis.

„Varna Albertina“, „Pieniška dainelė“, „Karalių lopšinė“, „Aukštyn kojom“, „Australija“, „Mėlynas autobusiukas“ – lietuviai nežino šių nuostabių dainelių, skirtų vaikams, patinkančių ir suaugusiems. Kongresų rūmuose jos nuskambės pirmą kartą ir įspūdingiau visada.

Keistuolių teatras – pirmasis nepriklausomas Lietuvoje teatras, kuriantis spektaklius vaikams ir suaugusiems. „Tai – pirmasis eksperimentinis teatras, nes kuriama, nepaisant profesinių rėmų ir titulų. Pirmasis teatras, užsiauginęs savo žiūrovą, tris aktorių kartas“, – sako Keistuolių teatro vadovas, aktorius ir režisierius A. Giniotis.

Pagal spaudą

11. Iš dešinėje pusėje pateiktų veiksmažodžių padarykite dalyvius, pusdalyvius arba padalyvius.

Verkių rūmai

Verkių dvaras (0) **įsikūręs** Žaliųjų ežerų gatvėje, Vilniuje. Dvaras – įspūdingo dydžio, (1) lankytojus pasigrožėti vaizdinga aplinka, klasicizmo stiliaus architektūra, puikiai (2) parku.

Pirmieji rūmai aukštame Neries krante buvo (3) apie 1700 m. Vilniaus vyskupo K. K. Bžostovskio.

Vėliau, (4) į kunigaikščių Vitgenšteinų nuosavybę, dvaras tapo vienu ryškiausių Vilniaus miesto kultūros centrų. Tuo metu dvare (5) koncertuose, spektakliuose, medžioklėse susirinkdavo visa to meto Vilniaus aukštuomenė. Tuo laiku dvaras buvo autonomiškas, turėjo savo paštą, telegrafą, viešbutį, net du garlaivius, (6) Nerimi.

Dvaro sodybą sudaro 29 (7) pastatai bei nuostabus parkas. Puošiausias ansamblio pastatas – rytinė ofcina, (8) XVIII a. pabaigoje.

Dabar rūmuose yra (9) ir Lietuvos mokslo akademijos Mokslininkų rūmai, ir Botanikos institutas. (10) į šiaurės rytus nuo centrinių rūmų, stovi paviljonas – klasicizmo stiliaus dviejų aukštų pastatas. Dabar pastate veikia Pavilnių ir Verkių regioninių parkų direkcija.

Šalia dvaro (11) parkai sukuria įspūdingą peizažą. Iki šių dienų išliko tik mažesnis aukštutinis parkas. (12) parką, pagal senuosius pavyzdžius buvo pagaminti dujiniai žibintai. Aplink parką yra tvenkiniai, (13) viršutinę ir apatinę parko terasas.

XVIII a. pradžioje (14) dvaras šiandien yra (15) Čia (16) rengti asmenines šventes: vestuves, krikštynas, gimtadienius, jubiliejus, konferencijas. Malūne, (17) rūmų kompleksui, veikia restoranas.

Deja, dabar dvaras lankytojų „iš gatvės“ nepriima, (18) tik iš anksto užsakytos šventės. Nors ne visi gali apsilankyti pačiame dvare, tačiau dvaro parkas ištisus metus kviečia visus, (19) pasivaikščioti bei pasigrožėti gamta.

*įsikurti
kviesti
prižiūrėti
pastatyti*

*pereiti
rengti
plaukioti*

*išlikti
pastatyti*

*įsikurti
eiti*

*būti
restauruoti
jungti*

*pastatyti
privatizuoti
siūlyti
priklausyti*

aptarnauti

norėti

Pagal spaudą

PRIEDAI

DALYVIAI

VEIKIAMOJI RŪŠIS

Esamasis laikas

Padaroma iš esamojo laiko kamieno: *perk-a* + **-qs, -antis; -anti:** perkas, perkantis; perkanti
lauk-ia + **-iqs, -iantis; -ianti:** laukias, laukiantis; laukianti
tur-i + **-js, -intis; -inti:** turjs, turintis; turinti
raš-ø + **-qs, -antis; -anti:** rašas, rašantis; rašanti

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė
vard. (nom.) kas?	perk qs , perk antis lauki qs , lauki antis tur js , tur intis raš qs , raš antis	perk anti lauki anti tur inti raš anti	perk q , perk antys lauki q , lauki antys tur j , tur intys raš q , raš antys	perk ančios lauki ančios tur inčios raš ančios
kilm. (gen.) ko?	perk ančio lauki ančio tur inčio raš ančio	perk ančios lauki ančios tur inčios raš ančios	perk ančių lauki ančių tur inčių raš ančių	perk ančių lauki ančių tur inčių raš ančių
naud. (dat.) kam?	perk ančiam lauki ančiam tur inčiam raš ančiam	perk ančiai lauki ančiai tur inčiai raš ančiai	perk antiems lauki antiems tur intiems raš antiems	perk ančioms lauki ančioms tur inčioms raš ančioms
gal. (acc.) ką?	perk antį lauki antį tur inį raš antį	perk ančią lauki ančią tur inčią raš ančią	perk ančius lauki ančius tur inčius raš ančius	perk ančias lauki ančias tur inčias raš ančias
įnag. (instr.) kuo?	perk ančiu lauki ančiu tur inčiu raš ančiu	perk ančia lauki ančia tur inčia raš ančia	perk ančiais lauki ančiais tur inčiais raš ančiais	perk ančiomis lauki ančiomis tur inčiomis raš ančiomis
viet. (loc.) kur?	perk ančiame lauki ančiame tur inčiame raš ančiame	perk ančioje lauki ančioje tur inčioje raš ančioje	perk ančiuose lauki ančiuose tur inčiuose raš ančiuose	perk ančiose lauki ančiose tur inčiose raš ančiose

Būtaasis kartinis laikas

Padaroma iš būtojo laiko III asmens formos kamieno: *pirk-ø+ -ęs, -usi:* *pirkęs, pirkusi*
lauk-ė+ -ęs, -usi: *laukęs, laukusi*
turėj-ø+ -ęs, -usi: *turėjęs, turėjusi*
raš-ė+ -ęs, -iusi: *rašęs, rašiusi*

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė
vard. (nom.) <i>kas?</i>	<i>pirkęs</i> <i>laukęs</i> <i>turėjęs</i> <i>rašęs</i>	<i>pirkusi</i> <i>laukusi</i> <i>turėjusi</i> <i>rašiusi</i>	<i>pirkę</i> <i>laukę</i> <i>turėję</i> <i>rašę</i>	<i>pirkusios</i> <i>laukusios</i> <i>turėjusios</i> <i>rašiusios</i>
kilm. (gen.) <i>ko?</i>	<i>pirkusio</i> <i>laukusio</i> <i>turėjusio</i> <i>rašiusio</i>	<i>pirkusios</i> <i>laukusios</i> <i>turėjusios</i> <i>rašiusios</i>	<i>pirkusių</i> <i>laukusių</i> <i>turėjusių</i> <i>rašiusių</i>	<i>pirkusių</i> <i>laukusių</i> <i>turėjusių</i> <i>rašiusių</i>
naud. (dat.) <i>kam?</i>	<i>pirkusiam</i> <i>laukusiam</i> <i>turėjusiam</i> <i>rašiusiam</i>	<i>pirkusiai</i> <i>laukusiai</i> <i>turėjusiai</i> <i>rašiusiai</i>	<i>pirkusiems</i> <i>laukusiems</i> <i>turėjusiems</i> <i>rašiusiems</i>	<i>pirkusioms</i> <i>laukusioms</i> <i>turėjusioms</i> <i>rašiusioms</i>
gal. (acc.) <i>ką?</i>	<i>pirkusį</i> <i>laukusį</i> <i>turėjusį</i> <i>rašiusį</i>	<i>pirkusią</i> <i>laukusią</i> <i>turėjusią</i> <i>rašiusią</i>	<i>pirkusius</i> <i>laukusius</i> <i>turėjusius</i> <i>rašiusius</i>	<i>pirkusias</i> <i>laukusias</i> <i>turėjusias</i> <i>rašiusias</i>
įnag. (instr.) <i>kuo?</i>	<i>pirkusiu</i> <i>laukusiu</i> <i>turėjusiu</i> <i>rašiusiu</i>	<i>pirkusia</i> <i>laukusia</i> <i>turėjusia</i> <i>rašiusia</i>	<i>pirkusiais</i> <i>laukusiais</i> <i>turėjusiais</i> <i>rašiusiais</i>	<i>pirkusiomis</i> <i>laukusiomis</i> <i>turėjusiomis</i> <i>rašiusiomis</i>
viet. (loc.) <i>kur?</i>	<i>pirkusiamė</i> <i>laukusiamė</i> <i>turėjusiamė</i> <i>rašiusiamė</i>	<i>pirkusioje</i> <i>laukusioje</i> <i>turėjusioje</i> <i>rašiusioje</i>	<i>pirkusiuose</i> <i>laukusiuose</i> <i>turėjusiuose</i> <i>rašiusiuose</i>	<i>pirkusiose</i> <i>laukusiose</i> <i>turėjusiose</i> <i>rašiusiose</i>

NEVEIKIAMOJI RŪŠIS

Esamasis laikas

Padaroma iš esamojo laiko III asmens formos: *perka + -mas, -ma: perkamas, perkama*
laukia + -mas, -ma: laukiamas, laukiama
žiūri + -mas, -ma: žiūrimas, žiūrima
rašo + -mas, -ma: rašomas, rašoma

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė
vard. (nom.) <i>kas?</i>	perkamas laukiamas žiūrimas rašomas	perkama laukiama žiūrima rašoma	perkami laukiami žiūrimi rašomi	perkamos laukiamos žiūrimos rašomos
kilm. (gen.) <i>ko?</i>	perkamo laukiamo žiūrimo rašomo	perkamos laukiamos žiūrimos rašomos	perkamu laukiamu žiūrimu rašomu	perkamu laukiamu žiūrimu rašomu
naud. (dat.) <i>kam?</i>	perkamam laukiamam žiūrimam rašomam	perkamai laukiamai žiūrimai rašomai	perkamiems laukiamiems žiūrimiems rašomiems	perkamos laukiamoms žiūrimoms rašomoms
gal. (acc.) <i>ką?</i>	perkamą laukiamą žiūrimą rašomą	perkamą laukiamą žiūrimą rašomą	perkamus laukiamus žiūrimus rašomus	perkamas laukiamas žiūrimas rašomas
jnag. (instr.) <i>kuo?</i>	perkamu laukiamu žiūrimu rašomu	perkama laukiama žiūrima rašoma	perkamais laukiamais žiūrimais rašomais	perkamos laukiamomis žiūrimomis rašomomis
viet. (loc.) <i>kur?</i>	perkamame laukiamame žiūrimame rašomame	perkamoje laukiamoje žiūrimoje rašomoje	perkamuose laukiamuose žiūrimuose rašomuose	perkamos laukiamose žiūrimose rašomose

Būtasias laikas

Padaroma iš bendraties kamieno: *nupirk-ti + -tas, -ta:* *nupirktas, nupirkta*
sulauk-ti + -tas, -ta: *sulauktas, sulaukta*
pažiūrė-ti + -tas, -ta: *pažiūrėtas, pažiūrėta*
parašy-ti + -tas, -ta: *parašytas, parašyta*

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė
vard. (nom.) <i>kas?</i>	<i>nupirktas</i> <i>sulauktas</i> <i>pažiūrėtas</i> <i>parašytas</i>	<i>nupirkta</i> <i>sulaukta</i> <i>pažiūrėta</i> <i>parašyta</i>	<i>nupirkti</i> <i>sulaukti</i> <i>pažiūrėti</i> <i>parašyti</i>	<i>nupirktos</i> <i>susulauktos</i> <i>papažiūrėtos</i> <i>parašytos</i>
kilm. (gen.) <i>ko?</i>	<i>nupirkto</i> <i>sulaukto</i> <i>pažiūrėto</i> <i>parašyto</i>	<i>nupirktos</i> <i>sulauktos</i> <i>pažiūrėtos</i> <i>parašytos</i>	<i>nupirkty</i> <i>sulaukty</i> <i>pažiūrėty</i> <i>parašyty</i>	<i>nupirkty</i> <i>sulaukty</i> <i>pažiūrėty</i> <i>parašyty</i>
naud. (dat.) <i>kam?</i>	<i>nupirktam</i> <i>sulauktam</i> <i>pažiūrėtam</i> <i>parašytam</i>	<i>nupirktai</i> <i>sulauktai</i> <i>pažiūrėtai</i> <i>parašytai</i>	<i>nupirktiems</i> <i>sulauktiems</i> <i>pažiūrėtiems</i> <i>parašytiems</i>	<i>nupirktomis</i> <i>sulauktomis</i> <i>pažiūrėtomis</i> <i>parašytomis</i>
gal. (acc.) <i>ką?</i>	<i>nupirktą</i> <i>sulauktą</i> <i>pažiūrėtą</i> <i>parašytą</i>	<i>nupirktą</i> <i>sulauktą</i> <i>pažiūrėtą</i> <i>parašytą</i>	<i>nupirktus</i> <i>sulauktus</i> <i>pažiūrėtus</i> <i>parašytus</i>	<i>nupirktas</i> <i>sulauktas</i> <i>pažiūrėtas</i> <i>parašytas</i>
įnag. (instr.) <i>kuo?</i>	<i>nupirktu</i> <i>sulauktu</i> <i>pažiūrėtu</i> <i>parašytu</i>	<i>nupirkta</i> <i>sulaukta</i> <i>pažiūrėta</i> <i>parašyta</i>	<i>nupirktais</i> <i>sulauktais</i> <i>pažiūrėtais</i> <i>parašytais</i>	<i>nupirktomis</i> <i>sulauktomis</i> <i>pažiūrėtomis</i> <i>parašytomis</i>
viet. (loc.) <i>kur?</i>	<i>nupirktame</i> <i>sulauktame</i> <i>pažiūrėtame</i> <i>parašytame</i>	<i>nupirktoje</i> <i>sulauktoje</i> <i>pažiūrėtoje</i> <i>parašytoje</i>	<i>nupirktuose</i> <i>sulauktuose</i> <i>pažiūrėtuose</i> <i>parašytuose</i>	<i>nupirktose</i> <i>sulauktose</i> <i>pažiūrėtose</i> <i>parašytose</i>

KURIS, KURI

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė
vard. (nom.)	kuris	kuri	kurie	kurios
kilm. (gen.)	kurio	kurios	kurių	kurių
naud. (dat.)	kuriam	kuriai	kuriems	kurioms
gal. (acc.)	kurį	kurią	kuriuos	kurias
įnag. (instr.)	kuriuo	kuria	kuriais	kuriomis
viet. (loc.)	kuriame	kurioje	kuriuose	kuriose

VISAS, VISA VISKAS NIEKAS

	vienaskaita		daugiskaita	
	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė	vyriškoji giminė	moteriškoji giminė
vard. (nom.)	visas	visa	visi	visos
kilm. (gen.)	viso	visos	visų	visų
naud. (dat.)	visam	visai	visiems	visoms
gal. (acc.)	visą	visą	visus	visas
įnag. (instr.)	visu	visa	visais	visomis
viet. (loc.)	visame	visoje	visuose	visose

vard. (nom.)	viskas	niekas
kilm. (gen.)	visko	nieko
naud. (dat.)	viskam	niekam
gal. (acc.)	viską	nieką
įnag. (instr.)	viskuo	niekuo
viet. (loc.)	visur	niekur

LAIKO RAIŠKA

(PUSDALYVIAIS, PADALYVIAIS, BŪTOJO KARTINIO LAIKO FORMŲ DALYVIAIS)

	vienas (tas pats) veikėjas	skirtingi veikėjai arba vienas sakinyis – beasmenis
du veiksmai, vienas (tas pats) laikas	<p>Aš <u>geriu</u> kavą ir <u>klausausi</u> žinių. – <i>Kada</i> tu klausaisi žinių? – Gerdamas kavą.</p> <p>gerti + -damas, -dama -dami, -damos</p> <p>klausytis + -damasis, -damasi -damiesi, -damosi</p>	<p>Aš <u>geriu</u> kavą, o <i>jis</i> <u>valgo</u>. – <i>Kada</i> jis valgo? – <i>Man</i> geriant kavą.</p> <p>– <i>Kada</i> aš geriu kavą? – <i>Jam</i> valgant.</p> <p><i>Mes</i> <u>ėjome</u> namo, kai <u>snigo</u>. – <i>Kada</i> mes <u>ėjome</u> namo? – Sningant (<i>sniegui</i>).</p> <p>sninga + -ant žiūri + -int + dat. valgo + -ant</p> <p>klausosi + -ant-is</p>
du veiksmai vyksta skirtingu laiku (neasmenuojamos formos rodo ankstesnį veiksmą)	<p>Kai <u>išgeriu</u> kavą, <u>išplaunu</u> puodelį. – <i>Kada</i> išplaunu puodelį? – Išgėręs / Išgėrusi kavą.</p> <p>(iš)gėrė+ -ęs, -(i)usi -ę, -(i)usios</p>	<p>Kai <i>jis</i> <u>pavalgė</u>, <i>mes</i> <u>išėjome</u> į parką. – <i>Kada</i> mes išėjome į parką? – <i>Jam</i> pavalgius.</p> <p><i>Ji</i> <u>mėgsta</u> eiti į parką po to, kai <u>pasninga</u>. – <i>Kada</i> ji mėgsta eiti į parką? – Pasnigus.</p> <p>(pa)valgė + -ius (valgyti, valgo) (pa)snigė + -us + dat. (iš)gėrė + -us</p>
du veiksmai vyksta skirtingu laiku (neasmenuojamos formos rodo vėlesnį veiksmą)	<p>Aš <u>nusiploviau</u> rankas ir <u>ėjau</u> valgyti. – <i>Kada</i> nusiploviau rankas? – Prieš eidamas / eidama valgyti.</p>	<p>Reikia nusiplauti rankas ir <u>eiti</u> valgyti. – <i>Kada</i> reikia nusiplauti rankas? – Prieš valgant (reikia nusiplauti rankas).</p> <p>Kai <i>jis</i> <u>pavalgė</u>, <i>mes</i> <u>išėjome</u> į parką. – <i>Kada</i> jis pavalgė? – (Jis pavalgė) Prieš mums išeinant į parką.</p>

LITERATŪRA

1. Ambrazas, V. et al. *Dabartinės lietuvių kalbos gramatika*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2005.
2. *Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys*. Vilnius: Firidas, 2008.
3. Naktinienė, G. et al. *Lietuvių kalbos žodynas*. Elektroninis variantas. 2005.
4. *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. Vilnius: Mintis, 1972.
5. Norkaitienė, M., Šepetytė, R., Šimėnaitė, Z. *Mokomasis lietuvių kalbos žodynas*. Vilnius: Baltos lankos, 2000.
6. Pribušauskaitė, J. et al. *Aukštuma*. Vilnius: Presvika, 2000.
7. Pribušauskaitė, J. et al. *Lietuvių kalbos kaip svetimšios mokymas*. Keletas metodikos klausimų. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2009.
8. Ramonienė, M., Pribušauskaitė, J. *Praktinė lietuvių kalbos gramatika*. Vilnius: Baltos lankos, 2008.
9. Ramonienė, M., Vilkienė, L. *Po truputį*. Lietuvių kalba pradedantiesiems. Mokinio knyga. Vilnius: Baltos lankos, 2008.
10. Ramonienė, M., Vilkienė, L. *Po truputį*. Lietuvių kalba pradedantiesiems. Pratybų sąsiuvinis. Vilnius: Baltos lankos, 2008.
11. Ramonienė, M. et al. *Slenkstis*. Vilnius: Gimtasis žodis, 2002.
12. Seymour, D., Popova, M. *700 Classroom Activities*. Oxford: Macmilian, 2005.
13. Šeilsas, Dž. *Komunikacija kalbos pamokoje*. Vilnius: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Leidybos centras, 1995.
14. Stumbrienė, V., Vilkienė, L., Roebuck, W. *365 lietuvių kalbos veiksmažodžiai*. Vilnius: Tyto alba, 2008.

Rita Migauskienė
ŽINGSNIS

B1 / B2 lygių lietuvių kalbos
gramatikos mokymosi sąsiuvinis (II)

Redaktorė
Monika Grigūnienė

Korektūrą atliko
Rita Urbonaitė

Viršelio dailininkas ir maketuotojas
Laimis Kosevičius

Tiražas 200 egz.

Išleido UAB „Eugrimas“
Kalvarijų 98-42, LT-08211 Vilnius
Tel./faks. (8 5) 273 3955, (8 5) 275 4754
El. paštas info@eugrimas.lt
www.eugrimas.lt

Spausdino UAB „Ciklonas“
J. Jasinskio g. 15, LT-01111 Vilnius